

VIDA
ESPIRITU
1963
XIII -
LXXX

O Vrba! srečna, draga vas domača,
kjer hiša mojega stoji očeta;
da b' uka žeja me iz tvoj'ga svéta
speljala ne bilà, goljfiva kača!...

mi mirno plavala bi moja barka,
pred ognjem dom, pred točo mi pšenico
bi bližnji sosed vároval — svet Marka.

Dr. France Prešeren

NAŠI OBISKI DOMOVINE

Marsikdo iz naše skupnosti se danes po osemnajstih letih vrača domov, bodisi na obisk, bodisi za stalno. Ne samo iz Argentine: tudi iz Severne Amerike, Evrope in od drugod. Nekateri te obiske odobravajo, drugi jih obojajo, marsikdo pa ne ve, ali je tako ravnanje pravilno ali ne.

Težko je z eno besedo odgovoriti na vprašanje, kako je s temi obiski. Možno pa je postaviti neka načela, po katerih bi se dalo ravnati.

Vsak človek je dolžan ljubiti svojo domovino, ker ga je ta v veliki meri rodila in vzgojila, kakor pravi sv. Tomaž Akvinski. Tudi ko je človek daleč od domovine, dolžnost ljubezni ostane, prav kakor ostane dolžnost ljubiti svoje starše tudi, ko so daleč od nas ali ko so že umrli.

Ni dovolj, da je ta ljubezen samo notranja, v čustvih. Tudi zunanja mora biti. Kakor bi se starši lepo zahvalili sinu, ki bi jim v stiski ne pomagal, pa bi obenem trdil, da jim ima zelo rad, tako ni dovolj nositi ljubezen do naroda zaprto v srcu.

Ta tudi zunanja ljubezen mora biti toliko večja, kolikor bolj domovina trpi. Saj ima tudi sin večjo dolžnost staršem pomagati, če so v pomanjkanju. Razumljivo. Od koga naj pričakujejo pomoči, če ne od lastnega otroka? Od koga naj pričakuje domovina razumevanja, če ne od lastnih otrok?

Ohranjati in graditi našo emigracijo je danes eno najučinkovitejših načinov izkazovanja ljubezni narodu. Samo ideološka emigracija. S tem da smo v tujini, dokazujemo vsemu svetu, da domá ni svobode. Tega se sedanji jugoslovanski oblastniki dobro zavedajo. Zato toliko vab domov. Domá danes ljudje ne morejo na noben način pokazati svojega nezadovoljstva. Le mi zunaj moremo pričati proti laži in suženjstvu doma.

Obiski domovine brez zadostnega razloga so rušenje ideološke emigracije in s tem proti ljubezni do naroda. Saj ni nujno, da nekdo že s tem, ko gre domov, odobrava komunistični režim. A vsak kamen, ki se od jeza odruši, pripravlja končno porušitev.

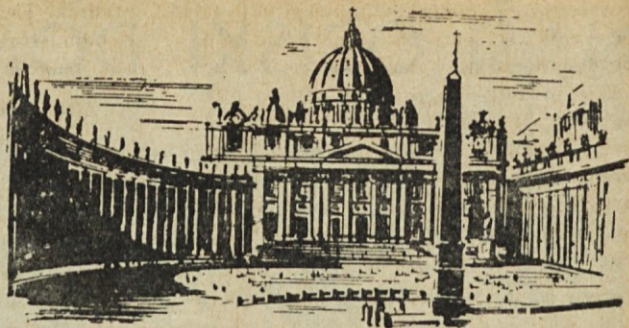
Možno je, da ima kdo zadosten razlog za obisk. Človek ni namreč dolžan vsch ljudi enako ljubiti: je neki red v ljubezni.

Ko bi kdo šel upravičeno domov in bi se potem vrnil, bi imel dolžnost biti v svojih izjavah pravičen. Pohvaliti, kar je pohvale vredno, pa tudi grajati, kar je graje vredno. Ne pa hvaliti drugotnih stvari (tehniko, ceste, kulturne pridobitve), molčati pa o izgubi važnejših (svobode v veri, tisku, organizacijah, politiki).

Zemlja domača ni prazna beseda, je zapisal nekdo. Tudi ljubezen do zemlje domače ni prazna beseda.

B. R.

Za nami je prvi del zboru

Prva seja II. vatikanskega vesoljnega cerkvenega zboru je od 11. oktobra do 8. decembra 1962 začela za vse krščanstvo in za rešitev vsega sveta izredno važno delo. Od praznika Materinstva božje Matere do praznika Marijinega brezmadežnega spočetja so imeli očetje vesoljnega cerkvenega zboru nad 37 glavnih zborovanj, na katerih so izvolili različne odbore in razpravljali o tvarini razdeljeni na pet delov. Ti deli so bili bogoslužje, viri razodetja, sredstva za njegovo širjenje, zedinjenje vseh kristjanov in nauk o Devici Mariji.

Pravico sodelovati pri veliki vesoljni skupščini je imelo 3000 cerkvenih dostojanstvenikov. Slovesne otvoritve vesoljnega cerkvenega zboru se je udeležilo nad 2500 prelatov. Pozneje pa je bila povprečna udeležba na glavnih zborovanjih 2200.

Tako učeča Cerkev, zbrana ob grobu pglavarja apostolov, v najbolj resnih in odločilnih časih človeške zgodovine razsvetljuje in rešuje svet z lučjo večne resnice. Najbridkejša nesreča današnje dobe je opuščanje in zanemarjanje molitve. Vesoljni cerkveni zbor pa je že takoj od svojega začetka začel reševati in osrečevati svet z molitvijo. Neki časnikar je poročal: „Vatikanska bazilika je postala opatija, molitvena ka-

pela samostana s klavzuro, stara romarska cerkev na samotnem pogorju, župnija krščanstva, tempelj novega Jeruzalema.“

PAPEŽEV NAGOVOR OB OTVORITVI

Sveti oče Janez XXIII. je v svojem uvodnem govoru razložil in pojasnil osnovno dolžnost cerkvenega zboru: varovati, braniti, učiti mora večne resnice. Predvsem mora poskrbeti, da bodo vsi ljudje krščanski nauk spoznali in ga še z večjim uspehom spolnjevali. Ta nauk upošteva vsega človeka, njegovo dušo in telo. Človek je popotnik, tujec na zemlji. Ta nauk pa ga opominja, naj vedno dviga svojega duha v nebo.

SVOBODNA KRITIKA

Svobodnemu razgovoru se je na skupščini pridružila tudi svobodna kritika tistih udeležencev, ki so želeli več gibčnosti (dinamike), več dela, pa manj govorjenja. Drugi so kritizirali zunaj vrat vatikanske bazilike tudi poročila posebnega Tiskovnega urada na cerkvenem zboru, v katerem je bilo nad 100 časnikarjev vseh nazorov in narodnosti, ki so bili posebej pooblaščenji za poročevalce na vesoljnem cerkvenem zboru. Ti kritiki so tožili, da poročila niso bila dovolj točna in redna.

Vesoljni cerkveni zbor je res takoj

potem, ko je končal organizacijsko delo in izvolil vse potrebne odbore, po papeževem naročilu opustil vsako zavlačevanje in dolge razprave. Začel je hitreje delovati, ne da bi zadeva sama trpela škodo. Pod nadzorstvom glavnega predsedstva so začeli preučevati in razpravljati o osnutku prvega dela tvari-
ne — o bogoslužju. Vseh osnutkov je bilo 70.

IME SVETEGA JOŽEFA V KANONU

Na 18. glavnem zborovanju (13. septembra) je kardinal Amleto Cicognani, državni tajnik svetega očeta, sporočil, da je papež odločil, naj se od 8. decembra 1962 dalje takoj za Marijinim imenom v kánonu pri maši doda ime svetega Jožefa, ki ga je II. vatikanski cerkveni zbor izbral za svojega zavetnika.

RAZPRAVA O BOGOSLUŽJU

Očetje cerkvenega zbora so posvetili razpravam o bogoslužju kar 15 glavnih zborovanj, da so tako obdelali vso njegovo bogato vsebino. Osutek bogoslužja je obsegal uvod in osem poglavij. Razpravljali so: o naravi in važnosti bogoslužja v življenju svete Cerkve; o večjem sodelovanju vernikov pri njem; o bogoslužju in dušnopastirskem delovanju; o obnovi bogoslužja; Evharistiji; o sveti maši in sodelovanju vernikov pri njej; o zakramentih in zakramentalih; o cerkvenem (liturgičnem) letu in koledarju; o bogoslužni obleki; o cerkveni glasbi in umetnosti.

Na 18. glavnem zborovanju (14. novembra) so sklenili, da bodo vso tvari-
no vrnili glavnemu odboru, da jo uredi in sšopolni. Za načrt, o katerem so razpravljali, je volilo 2162 očetov; 46 jih je glasovalo proti njemu; 7 glasov da je bilo neveljavnih. Na 21. glavnem zborovanju (17. novembra) so odobrili še končno veljavni uvod v bogoslužni

obrednik. Ena izmed novih določb je, da se namesto sveto poslednje olje odslej rabi označba sveto olje za bolnike.

RAZPRAVA O VIRIH RAZODETJA

Očetje cerkvenega zbora so 14. novembra začeli preučevati osutek o virih razodetja Ko so imeli teden pozneje 24. glavno zborovanje, so jim sporočili papežovo željo, naj osutek izroče nadzorstveni komisiji, v kateri so člani bogoslovnega odbora in tajništva za zedinjenje kristjanov. Razprava o dobrih in slabih straneh načrta pa se je preveč zavlačevala in postajala nadležna. Zato je papež posegel vmes in zaključil razpravo.

Vatikanski radio je dal o tej zadevi naslednje poročilo: „Pravi predmet te razprave ni bil nauk sam, ampak so razpravljali le o osnutku tega nauka, o njegovem razvoju, o načinu poučevanja. Ne gre torej za nasprotje v nauku, ampak le za različne vidike pri poučevanju tega nauka.“

RAZPRAVA O MODERNIH SREDSTVIH ŠIRJENJA

Ko je bila razprava o virih razodetja prekinjena, so očetje na 25. glavnem zborovanju začeli razpravljati o sredstvih obveščevanja, ki so: tisk, radio, kino in televizija. Vsa ta sredstva morejo služiti dobrim ali slabim stvarim. Govorili so tudi, da bi bilo treba ustanoviti katoliško svetovno ustanovo za poročila, ki naj bi jo vodili laiki.

Posebni list vesoljnega cerkvenega zbora je prinesel poročilo, da so osutek o modernih sredstvih za obvestila, vsi očetje odobrili. Izjavili so, da je osutek dober, bogat po vsebini in zelo primeren za dušnopastirsko delo.

RAZPRAVA O EDINOSTI CERKVE

Od 27. zborovanja dalje so očetje razpravljali o krščanski edinosti in o

vzhodnih ločenih bratih. Razpravo o edinosti je pod naslovom: „Naj bodo vsi eno“ predložil Odbor za vzhodno Cerkve. Razprava najprej opisuje posledice vzhodnega razkola, potem pa navaja primerna sredstva, ki naj jih katoličani rabijo pri delu za zedinjenje ločenih bratov s katoliško Cerkvijo.

Kmalu nato so očetje vesoljnega cerkvenega zbora zvedeli, da je sveti oče začetek drugega dela od 12. maja predložil na 8. september 1963. Ustregel je škofom v misijonskih in drugih zelo oddaljenih deželah, zlasti v Latinski Ameriki, ki so iz dušnopastirskih razlogov želeli, da se nadaljevanje cerkvenega zbora začne šele 8. septembra.

Na zadnjih glavnih zborovanjih so razpravljali o predlogih, ki sta jih predložila Bogoslovni odbor in Tajništvo za zedinjenje kristjanov ter o različnih razlogih za pobožnost in čiščenje Matere božje.

RAZPRAVA O DOGMATIČNI UTEMELJITVI CERKVE

Dne 30. novembra so očetje odobrili in sprejeli osnutek o edinosti Cerkve in začeli razpravljati o dogmatični utemeljitvi Cerkve. Razmišljali so: o naravi in udih svete Cerkve, o škofovstvu, o stanovih popolnosti in o laištvu, o cerkveni oblasti in učiteljstvu, o misijonstvu in vesoljnosti.

Razprave vesoljnega cerkvenega zbora je motil nemir, ki ga je povzročila nepričakovana papeževa bolezen. Ko se je 5. dec. 1962 zdravje papežu Janezu XXIII. izboljšalo, se je ta nemir zmanjšal.

V vseh devetih mesecih — od zaključka prvega dela do nadaljevanja drugega dela vesoljnega cerkvenega zbora v septembru 1963 — je 10 odborov nadaljevalo svoje delo. Hoteli so urediti prihodnje razprave takó, da bo

do upoštevali pridobljene izkušnje na prvi seji. Poleg tega deluje pod predsedstvom kardinala Cicognanija posebno Tajništvo za izredne zadeve, ki hoče zbrati vse važne predloge očetov in jih predložiti papežu.

Prav tako v teh meserih tudi škofje različnih narodov preučujejo zadeve, ki čakajo rešitve. Predložili jih bodo skupno očetom vesoljnega cerkvenega zbora, ki bodo obnovili svoje delovanje 8. decembra 1963.

VAŽNI DNEVI V PRVEM DELU VESOLJNEGA CERKVENEGA ZBORA

Od 11. do 21. oktobra so bile tri skupščine: prva skupščina je bila posvečena slovesni otvoritvi, na drugi so bili splošni govori, na tretji pa so izvolili in določili 10 posebnih odborov in vodstvo. Od 22. oktobra do 11. novembra so bile skupščine od 4 do 18, na katerih so razpravljali o pomenu in obnovi bogoslužja. Od 12. do 21. novembra so na skupščinah od 19 do 24 razpravljali o virih razodetja. Od 23. do 26. novembra so na skupščinah od 25 do 27 obravnavali moderna sredstva za poročila. Od 27. novembra do 8. decembra so na 28. skupščini in na naslednjih govorili o krščanski edinosti, o Marijinem čiščenju in dogmatični utemeljitvi Cerkve. S tem je bila prva doba II. vatičanskega cerkvenega zbora zaključena.

GOVORNIKI NA VESOLJNEM CERKVENEM ZBORU

V razprave prve dobe cerkvenega zbora je najbolj posegal kardinal Ernest Ruffini, nadškof v Palermu (Italija). Govoril je 10-krat. Njemu sledi kardinal Franc Spellman, nadškof v New Yorku, ki je govoril 7-krat. Prav velikokrat je govoril tudi kardinal Bea, jezuit in predsednik Tajništva za zedinjenje kristjanov. Kardinal Pavel Le-

ger, nadškof v Montrealu, pa je govoril 6-krat. Od vseh očetov cerkvenega zbora jih je govorilo 382 in sicer 612-krat, to je nekoliko manj ko vsak po dvakrat.

CERKVENI ZBOR SE NADALJUJE

Sveti oče Pavel VI. je povabil očete vesoljnega cerkvenega zbora, naj se zberejo 29. septembra, da bodo nadaljevali razprave, ki so bile prekinjene z odredbo papeža Janeza XXIII. 8. decembra 1962. Izvirna odredba o nadaljevanju cerkvenega zbora, ki jo je sestavil Tiskovni urad svete stolice, se dobesedno glasi:

Na podlagi odloka „ex Audientia“, izdanem danes, 27. junija 1963 in podpisanem na njegovi eminenci kardinalu Amletu Janezu Cicognaniju, državnem tajniku svetega očeta, sporočam, da je sveti oče Pavel VI. določil, da se bo dne 29. septembra letos, 17. nedeljo po hinkošti, na praznik svetega nadangela Mihaela, začel nadaljevati drugi del vesoljnega cerkvenega zbora. Glavno tajništvo vesoljnega cerkvenega zbora je poslalo tako; v tistih dneh odlok s tem sporočilom vsem očetom cerkvenega zbora.

Ta odlok jasno dokazuje, da ima papež Pavel VI. resno voljo, nadaljevati II. vatikanski cerkveni zbor, v katerega upirajo svoje oči vsi ljudje blage volje, kakor je sam izjavil v svoji prvi poslanici po radiu 22. junij letos. „To bo naše glavno delo, kateremu bomo posvetili vse moči, ki nam jih je dal Gospod,“ je potem dostavil papež Pavel VI.

CERKVENI ZBOR BO BOLJ LE SPODBUDA KO OBSODBA

Ko je bil sveti oče Pavel VI. še nadškof v Milanu, je za postni čas 1962 izdal pastirski list, ki mu je dal naslov: „Mislimo na vesoljni cerkveni zbor“. V

njem razpravlja o tvarini, ki so jo že, oziroma jo še bodo preučevali očetje na vesoljnem cerkvenem zboru.

Kardinal Montini pravi v začetku svojega pisma vernikom, da se je treba skrbno pripraviti na uro božjega obiskanja in se truditi, da ne bomo imeli vesoljni cerkveni zbor samo za velik zgodovinski in zunanji dogodek, ampak da bomo spoznali predvsem njegovo notranjo, duhovno, človečansko in versko vrednost.

Na vesoljnem cerkvenem zboru so navzoči vsi verniki. Na njem določujejo njihovo vero, razpravljajo o njihovih zadevah; na njem se zbirajo njihovi pastirji, ki jo vodijo, razlagajo in jo tudi predstavljajo. Ko bi na cerkvenem zboru bili predstavljeni samo duhovniki brez ostale Cerkve, bi ne mogli razumeti njenega naravnega obsega. Duhovništvo je ustanovljeno za vernike. Kjer se poudarja na skupščini navzočnost duhovništva, tam se uveljavlja tudi nravna navzočnost krščanskega ljudstva. Na vesoljnem cerkvenem zboru je torej pričujoča vsa Cerkev, ker bi sicer ne bilo mogoče prav pojmovati ne papeštva ne papeštva ne škofovsta.

Neumne sanje bi bile misli, da bo cerkveni zbor ozdravil vso človeško slabost in naenkrat dosegel vso popolnost v Cerkvi in na svetu. Preveč zahtevna je misel, da bo vesoljni cerkveni zbor odstranil vse življenjske neprilike in tudi vse nepopolnosti iz katoliškega življenja.

Cerkev je danes bolj v stanju trpljenja ko v stanju pohujšanja in propada. Splošni, zunanji pogledi na katoliško Cerkev ugotavljajo več ran ko grehov, več stisk ko nezvestobe. Zato bo ta cerkveni zbor prinesel več stvarnih preosnov ko kazenskih obsodb; več spodbud ko napovedi izobčenja.

Gregor Mali

Na praznik sv. Petra in Pavla je bil na trgu sv. Petra v Vatikanu kronan za papeža Janez Krstnik Montini — Pavel VI. Kronanje je izvršil kardinal Ottaviani, prvi diakon kardinalskega zbora

Vrsta papežev v zgodovini

Zgodovino papežev ni lahko napisati. Zato imamo najboljši dokaz v dejstvu, da je nedavno celo papeški letopis, ki ga redno tiskajo, moral spremeniti spiske papežev. Večkrat namreč zgodovinska kritika nima na razpolago potrebnih elementov, da bi se lahko dokončno odločila.

PAVEL VI. — 264. NASLEDNIK SV. PETRA

O papežu Pavlu VI. splošno priznavajo, da je 264. naslednik apostola Petra. Je sedmi papež v tem stoletju. Največje število papežev smo imeli v X stoletju, ko jih je bilo 27; najmanjše pa v prvem, ko jih je bilo samo pet.

V zvezi s spiskom pravih papežev,

moramo omeniti tudi protipapeže ali lažne papeže. Bilo jih je 35. Med najbolj slovitimi je bil Benedikt XIII, trmasti protipapež Luna, ki je sam umrl v nekem gradu nad morjem v trdnem prepričanju, da je še vedno pravi papež. Od določenega časa dalje si vsak papež ob izvolitvi izbere novo ime. Najraje so doslej izbirali ime Janez. Papežev z imenom Janez je bilo v resnici samo 22, kajti papeški letopis iz leta 1963 stran 184, nota 27 navaja, da papež Janez 20 ni nikoli obstojal, papeža Janeza 23 pa so odstavili na koncilu v Kostanci leta 1415. — Gregorijev je bilo 16, Benediktov 15, Klemenov 14, Inocencev in Leonov 13, Pijev 12, Štefanov in Bonifacijev 9, Aleksandrov in

Urbanov 8, Hadrijanov 6, Pavlov, Sikstov, Nikolajev, Martinov in Celestinov 5. Zato se imenuje sedanji papež Pavel VI. Evgenijev, Honorijev, Anastazijev, Sergijev in Feliksov 4, Juliji, Kalisti, Luciji in Viktorji so bili 3, Gelazija, Paskvala, Damaza, Silvestra, Agapita, Marina, Teodora in Pelagija sta bila 2. Med drugimi ne manjka nekaterih kaj čudnih imen kot: Ladon. Formoz, Sininij, Domen, Zosim in Anter.

PAPEŽI MUČENCI IN SVETNIKI

Skoro vse papeže iz prvih časov častimo kot mučence. V prvih treh stoletjih imamo najmanj 15 papežev mučencev. Med njimi so nekateri zelo znani, kot sv. Peter, sv. Lin, sv. Anket, sv. Soter, sv. Viktor in sv. Kalist.

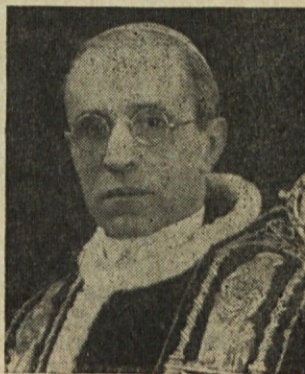
Če pregledamo spisek papežev v papeškem letopisu, ugotovimo, da Cerkev časti kot svetnike 78 papežev. So to papeži do sv. Julija, ki je umrl leta 352 in jih je 35. Nadaljnih 38 svetih papežev dobimo od 4. do 9. stodetja. Po letu 1000 je bilo proglašanih za svetnike samo pet papežev: Leon X., Gregor IX., Celestin V., Pij V. in Pij X. Nadaljnih osem papežev je blaženih. Najstarejši je Viktor II., ki je vladal od leta 1086—1087, najnovejši pa Inocenc X, ki je vladal od leta 1676—1689. Omeniti moramo, da jih častimo z imenom, ki so ga prevzeli kot papeži, odkar se je ta običaj uvedel. Z njim so pričeli v drugi polovici 10. stoletja. Takrat je grof iz Tuskola Oktavijan, ko je bil izvoljen za papeža, prevzel ime Janez XII. Od tega trenutka dalje so vsi papeži spremenili svoje ime z dvema izjemama, Hadrijan VI leta 1522 in Marcel II, leta 1555 sta obdržala svoje krstno ime. Prevzeti novo ime ob izvolitvi za papeža pa je ostal samo običaj, ki ni potrjen z nobenim zakonom.

KDO SO BILI?

Zanimivo je ugotoviti, kdo so bili papeži po svojem izvoru. Vsaj za 20 papežev nimamo zgodovinskih podatkov. Toda za tiste, ki jih imamo lahko rečemo, da je bilo 183 Italijanov, 15 Francozov, 11 Grkov, 8 Nemcev, 6 Sircev, trije Palestinci, trije Afričani, trije Španci, dva Dalmatinca, en Portugalec, en Anglež in en Armenc. Velika večina je bila torej italijanskega izvora. 73 se jih je rodilo v Rimu in okolici. 4 so bili rojeni v Benetkah in Milánu, trije v Bologni, Neaplju in Genovi, dva v Sieni, dva na Sardiniji in dva v Siciliji, če navedemo samo najbolj znana mesta in pokrajine. Angleški papež je bil Hadrijan IV, ki je vladal od 1154 do 1159. Rojen je bil v Langleyu. Portugalski papež je bil sloviti Janez XXI, ki je vladal od leta 1276 do 1277. Rojen je bil v Lisboni in je bil preje profesor za medicino v Sieni.

KOLIKO LET SO VLADALI?

Če pustimo ob strani pontifikat sv. Petra, za katerega je težko določiti začetek, je najbolj dolgo papeževal Pij IX

Pij XII.

namreč 32 let. Sledili so mu Leon XIII — 25 let, Pij VI — 24 let, Hadrijan I — 23 let, Pij VII 22 let, sv. Silvester I, sv. Leon III, Klemen XI in Paskval III — 21 let. Pij XII je vladal Cerkev 19 let Pet papežev jo je vladalo 18 let. Samo deset let pa jo je vladalo 35 papežev.

26 papežev je vladalo katoliško Cerkev samo dve leti. Eno leto ali manj kot eno leto je sedelo na Petrovem prestolu 53 papežev. Samo nekaj mesecev je vladalo Cerkev: Celestin V — 5 mesecev, Roman — 4, Inocenc V — 2, Gregorij VIII — 56 dni, Hadrijan V — 37 dni, Pij III — 32 dni. Še krajši je bil pontifikat Damaza II — 23 dni, Marcela II — 20 dni, Celestina IV — 17 dni, Bonifacija XI — 15 dni; najkrajši je bil pontifikat Urbana VII, ki je trajal 13 dni.

Od 263 papežev je bilo kakih 40 menihov ali redovnikov, ki so po večini pripadali benediktinskemu redu. Prvi frančiškanski papež je bil Nikolaj IV leta 1288; sledili so mu Sikst IV, Sikst V in Klemen XIV. Dominikanci so bili Inocenc V, Benedikt X, sv. Pij V in Benedikt XIII. Avguštinca sta bila Evgenij IV in Pavel IV.

KAKŠNEGA RODU SO BILI?

Okrog 40 papežev je bilo iz plemiških družin. Tako so povezana z rimskim pontifikatom imena Crivelli, Colonna, Orsini, Conti, Segni, Aldobrandini, Ludovisi, Piccolomini, Medici, Franesse, Caraffa, Rezzonico, Borghese, Pamphily, Borgia in številna druga.

Nič manjše pa ni število papežev preprostega rodu. Silvester II, Urban IX, Nikolaj IV so izhajali iz najbolj preprostih družin. Celestin V je bil sin abruškega kmeta. Mama Benedikta XI je bila revna dninarica iz Perugia, ki je

prihitela v Rim, da je objela sina papeža. Slovit Hadrijan VI je bil sin tesarja iz Utrechta. Starši Siksta V so obdelovali zemljo in sam je bil kot otrok pastir. Pij X je bil sin poštarja v Riese. Pokojni papež Janez XXIII je sam hotel, da njegovi sorodniki ostanejo v svojem poštenem ubožtvu, kot je najlepši plemiški naslov, kakor je sam dejal v svoji oporoki.

NIJHOVA STAROST

Papež, ki je umrl najstarejši je bil Leon XIII, ki je že izpolnil 93 let. Sledijo mu Celestin II, ki je bil star 92 let, Gregorij XII — 91, Klemen XII — XIV — 83 let. Benedikt XIII, Pij VI, Pij XI in Pij XII — 82 let; Inocenc X Aleksander VIII, Pij VII, Gregorij XIV in Janez XXIII, — 81 let. Nekateri so bili izvoljeni za papeža, ko so bili že razmeroma stari. Celestin III je imel 85 let, Kalist III, Gregor XII in Klemen X pa so imeli 80 let.

V zgodovini poznamo tudi čase, ko so bili izvoljeni za papeža preveč mladi ljudje. Papež Janez XI je umrl, ko je imel 24 let. Janez XII in Benedikt IX, ko sta imela 27 let in Janez XIV, ko je imel 28 let.

Če se hočemo spomniti papežev, ki so prejeli tiaro v zelo mladih letih — pri čemer opustimo stoletja, ko je prišel na Petrov prestol tudi kak mladenič, ki je bil star 12 let — moramo omeniti Bonifacija IX, ki je imel 30 let, Leona X in velikega papeža Inocenca III, ki sta imela 38 let, Gregorija XI, ki je imel 49 let, Pavla II, ki je imel 48 let, Klemena XI, ki je imel 51 let in druge.

V dva tisočletni zgodovini papeštva se je večkrat zgodilo, da se je kak papež odpovedal pontifikatu. Prvi je bil sv. Poncijan, ki ga je cesar Maksimin

poslal v rudnike na Sardinijo, tudi Janez XVIII je odložil tiaro in se umaknil zadnja leta življenja v baziliko sv. Pavla. Gregor VI se je odpovedal leta 1045, prav tako se je odpovedal tudi Benedikt IX. Slovita je odpoved Celestina V, ki jo omenja Dante v Božanski komediji z nepreveh naklonjenimi izrazi. In vendar je bil papež Celestin sloviti zaradi tega dejanja ponižnosti. Papež Klemen V ga je leta 1313 proglasil za svetnika.

Ali so bili med papeži tudi taki, ki so bili bratje med seboj? Zdi se, da imamo dva primera. Štefan II, ki je vladal od leta 752 do 757 je bil brat Pavla I, ki je vladal od leta 757 do 767. Bila sta Rimljana, sinova nekega Konstantina in sta študirala na patriarhalni šoli v Lateranu. Benedikt VIII pa je bil brat Janeza XIX, ki je vladal od leta 1024 do 1033, dočim je vladal prvi od leta 1014. Oba sta bila sinova grofov iz Tuskola.

RESNIČNE IN ZMOTNE LEGENDE

Ko govorimo o zgodovini papežev, se nam ni treba vrniti k absurdnim legendam kot je na primer tista o papežinji Ivani, ker so vse že zanikane s strani zgodovinske znanosti. Bajka je bila prvič objavljena v kroniki iz Metz leta 1250 in jo danes omenja samo še kak neizprosen sovražnik Cerkve. Ne manjka pa tudi lepih legend, kot je tista papeža Janeza XXI, papeža zdravnika. Po mnenju nekaterih je bil Michelangelo pri svojem delu v Sikstinski kapeli na tem, da izgubi vid in da ne bi mogel nadaljevati svojega velišastnega dela. Predpisi papeža zdravnika naj bi genialnemu umetniku pomagali, da je dokončal delo, ki je eno največjih biserov papeške palače. Imamo tudi številne kovance, ki so jih kovali papeži

vseh časov. Nekateri imajo zelo zanimive napise, kot je na primer Inocencij XIII: Ut detur; Benedikta XIII: Solatium miseris; Klemen IX: Quis pauper? Avarus; Inocencij XI: Quod habeo, tibi, do Klemen XIII: ne obtivis caris pauperum.

Papež Janez XXIII je bil papež drugega vatikanskega cerkvenega zbora. 25 papežev je povežalo svoje ime s kako ekumensko skupščino. Povečini so ji predsedovali osebno. Prvi je bil Kalist II leta 1123 ob priložnosti prvega lateranskega koncila, ki je deveti ekumenski koncil, priznan kot tak od katoliške Cerkve.

Roman Rus, Rim

Janez XXIII.

SVETO MAŠNIŠKOVO POSVEČENJE

Pogostni so v naši reviji članki o duhovništvu, o njegovem vzvišenem dostojanstvu in življenjskem pomenu za Cerkev in za vso človeško družbo. Prav je, da se to prevažno poglavje naše vere živo ohranja v našem spominu, budi v nas spoštovanje in krščansko vrednotenje duhovskega stanu ter nas nagiblje k molitvi in žrtvam za nove, vredne, Cerkvi in narodu tako silno potrebne duhovniške poklice.

V vrsti naših letošnjih razmišljanj o svetih zakramentih bomo v tej številki obnovili glavne resnice o svetem mašniškem posvečenju, ki je med sedmimi zakramenti na šestem mestu.

TEMELJNE RESNICE

Po nauku svete Cerkve je sveto mašniško posvečenje zakrament, ki podeli za duhovniško službo izbranim gotovo duhovno oblast in jim obenem da pravico do stanovskih milosti, ki so za izvrševanje njihove svete in odgovorne službe potrebne. Delitev tega zakramenta je pridržana škofom kot cerkvenim predstojnikom. Posvečenje se izvrši s polaganjem škofovih rok in s posebno molitvijo, s katero škof prosi novoposvečenim podelitev duhovniške oblasti in milost Svetega Duha. V tem obredu, ki ga spremljajo mnoge molitve in druga pomenljiva dejanja kot maziljenje rok, izročitev keliha z vinom in patene s hostijo, podelitev oblasti odpuščanja grehe, obstoja v bistvu zunanje vidno znamenje tega zakramenta, to je njegova snov in slovilo. Kakor sveti krst in sveta birna vtisne tudi mašniško posvečenje v dušo izbranih neizbrisno znamenje duhovniške časti in oblasti. Di-

jakoni, duhovniki in škofje so posvečeni enkrat za vselej, za vekomaj. Neizbrisno znamenje posvečenja ostane tudi v onih, ki odpadejo. Kot vsi vemo, je ta zakrament od vseh početkov pridržan samo moškim kristjanom, ker je to zakrament oblasti in vodstva, kar je bilo po Bogu že v začetku dano možu.

V latinskem jeziku in pri latinskih narodih se ta zakrament imenuje ordo, orden, to je sveti red, posvečenje pa ordinacija, zaredenje. Vedeti moramo namreč, da sveta Cerkev vodi duhovniške kandidate po stopnjah do vzvišene duhovniške službe. Te stopnje so naslednje: tonzura, to je ostriženje las, s katero je kandidat sprejet med klerike, to je v duhovski stan, ki se v Cerkvi loči od laičnega stanu. Za tonzuro sledijo štirje nižji redovi, ki dajejo izbranim klerikom gotove pravice za izvrševanje nižjih bogoslužnih opravil: služba vratarja, bralca svetih beril, zarotovalca hudobnih duhov in oltarnega strežnika. Te službe so nekdanje opravljali le za to izbrani in ordinirani kleriki, danes pa jih že kar nasplošno opravljajo laiki, zato so ti nižji redovi, ustanovljeni po sveti Cerkvi kot zakramentali, izgubili svoj praktični pomen. Nižjim redovom sledijo nato trije višji: subdiakon, diakonat in prezbiterat. Pri prejemju subdijakonata se duhovski kandidat za stalno zaveže, da bo vse življenje ostal samski, to je obveza celibata, in da bo zvesto molil duhovne dnevnice, to je brevir, ki je službena molitev Cerkve. Dana mu je oblast, da streže kot drugi mašniku ali škofu pri slovesni maši. Kakor pa je subdiakonot odločilno važna stopnja na poti do oltarja,

vendar še nima značaja zakramenta, je cerkvena, ne božja ustanova in ne vti-sne neizbrisnega znamenja; zato sveta Cerkev v slučaju posebnih, važnih raz-logov subdiakona še odveže od njegove službe in se more vrniti v laični stan.

Resnični zakrament mašniškega po-sveđenja ali svetega reda se začne z diakonatom, ki ni zgolj cerkvena, ampak božja ustanova. Diakon streže pri slovesni maši kot prvi mašnikov ali ško-fov pomočnik, ima tudi že pravico pridiganja, krščevanja in delitve svetega obhajila. Danes se v Cerkvi razpravlja o vprašanju diakonov, ki bi bili posve-čeni za božjo službo, pa bi se vendar smeli poročiti. Razlog za to bi bil du-hovna pomoč krščanskemu ljudstvu ob

nezadostnem številu duhovnikov. Ker je celibat cerkvena in ne božja ustanova, bi Cerkev od njega lahko odvezala, ka-kor so od njega že od prvih časov od-vezani duhovniki vzhodne Cerkve. Ali bo ustanova oženjenih diaconov potrjena ali ne, o tem bo razpravljal in odločil vesoljni cerkveni zbor na svojem dru-gem zasedanju.

Tretji in najvišji med svetimi redo-vi je prezbiterat, to je mašništvo ali starešinstvo, ki doseže v škofovskem po-svečenju svojo polnost in vrhunc du-hovniške časti in oblasti.

To so torej stopnje svetega reda, s katerimi se v sveti Cerkvi vpostavlja takoimenovana hierarhija, to je sveto vladarstvo, razporejeno po posameznih

Sestanek slovenskih duhovnikov v Trstu je bil v avgustu leta 1962. V prvi vrsti stoje: dr. Janez Zdešar, p. Jakob, Jakomin, msgr. Škerlj, msgr. Omerza, dekan Salvadore, Komac, kanonik Zechner, p. Fidelis, dr. Prešeren. Iz Argentine sta se sestanka udeležila direktor Anton Orehar in Stanko Škrbe.

službah, v lepi vrsti in redu, od najnižje do najvišje. Besedo hierarhija je prišla v rabo tudi v svetni govorici in pomeni urejeno razvrstitev služb ter vrednosti gotovih stvari; tako se tudi v svetni govori o hierarhičnem redu, o hierarhiji vrednot in podobno; v Cerkvi pa ima ta beseda svoj lastni, posvečeni pomen.

NUJNOST DUHOVNİŠTVA IN NJEGA USTANOVITEV

Duhovniški stan je zahteva same človeške narave. Ljudje, ki niso vere popolnoma zavrgli, se zavedajo svoje odvisnosti od Boga, zavedajo se svoje dolžnosti Boga častiti kot svojega Stvarnika in najvišjega Gospoda. To je razvidno že iz prvih strani svetega pisma, ki nam poroča o daritvah Kajna in Abele prvih sinov Adama in Eve. Javno božje češčenje je bilo v prvih časih pridržano družinskim poglavarjem. Ko pa se je človeški rod pomnožil, so bili za bogoslužna opravila določeni posebni izbranci, svečeniki, duhovniki, ki so v družbi predstavljali poseben razred, poseben stan. Oni so bili ljudstvu sredniki med njim in Bogom; ločeni od drugih so se posvečali le stvarjem, ki se nanašajo na Boga; v imenu ljudstva so opravljali molitve in daritve v češčenje in zahvalo, v zadoščenje in prošnjo. Lepo opiše duhovniško službo sveti Pavel: „Duhovnik — pravi — se jemlje izmed ljudi in se postavlja za ljudi o tem, kar se nanaša na Boga, da daruje dari in daritve za grehe“ (Hebr 5, 1).

Kot vemo iz svetega pisma je človeštvo v večini izgubilo vero v pravega Boga in začelo častiti malike in poganška božanstva; duhovniki pa so ostali tudi pri poganskih narodih in obstojajo med njimi še danes. Lahko rečemo s

polnim prepričanjem, da, kjerkoli ljudje izpričujejo kakšno vero, kjerkoli postavljajo oltarje in svetišča, povsod tam so tudi duhovniki, stan, ki se mu izkazuje spoštovanje in češčenje.

Ko je Bog izmed poganskih narodov izbral izraelsko ljudstvo za svoj izvoljeni narod, je po Mojzesu, na Sinajski gori, določil za božjo službo Levijev rod; iz njega so se posvečevali duhovniki in nižji bogoslužni služabniki, leviti. Natančno je Bog določil vse duhovniške in levitske dolžnosti in bogočastna opravila in je tako ljudstvu vtisnil spoštovanje pred duhovništvom in daritvijo, s čemer je pripravljaj pot duhovništvu nove zaveze.

Duhovništvo stare zaveze je imelo svojo čast in dostojanstvo le odtod, ker je bilo predpoda duhovništva nove in večne zaveze, ustanovljene po Jezusu Kristusu in potrjene z njegovo krvjo. Edini, resnični, najvišji in večni duhovnik pred Bogom je Jezus Kristus, ki je na Križu Bogu daroval samega sebe v najpopolnejši daritvi, pri zadnji večerji pa je to svojo krvavo daritev vnaprej opravil in jo ovekovečil na nekrvav način. V stari zavezi mu je Bog pripravil čudovito predpoda v salemskem kralju Melkizedeku, ki je bil obenem duhovnik najvišjega Boga in je Abrahamu, vračajočemu se po porazu sovražnih kraljev, prišel naproti ter ga blagoslovil in v zahvalo daroval kruh in vino v predpoda svete maše. Njegovo ime Melkizedek pomeni po razlagi svetega Pavla „kralj pravičnosti“, kralj Salema, to je poznejšega Jeruzalema, pa pomeni „kralj miru“ (Hebr 7). Oboje je čudovita predpoda učlovečenega Božjega Sina Jezusa Kristusa, ki mu sam nebeški Oče govori: „Ti si duhovnik vekoma; po redu Melkizedekovem“ (Hebr 5, 6).

Čeprav pa je Kristus edini, najvišji in večni duhovnik nove zaveze, je bilo vendar potrebno potem, ko je on odšel v nebesa, vidno duhovništvo na zemlji, ki naj bi do konca sveta, v njegovem imenu in zastopstvu opravljalo duhovniško službo, kakor jo je on določil. To vidno duhovništvo nove zaveze je Gospod Jezus res ustanovil pri zadnji večerji, ko je spremenil kruh v svoje telo in vino v svojo kri, oboje dal apostolom zavžiti in jim slovesno naročil: „To delajte v moj spomin!“ (Lk 22, 10). Duhovniško oblast, ki so jo apostoli prejeli na sveto noč velikega četrtega, so po Jezusovem naročilu izročili svojim naslednikom, škofom in duhovnikom. Duhovništvo nove zaveze mora namreč po Jezusovi volji trajati do konca sveta. Apostol Pavel jasno uči: „Kolikokrat jeste ta kruh in pijete kelih, oznanjate smrt Gospodovo, dokler ne pride“ (1 Kor 11, 26) — to se pravi do sodnega dne.

DUHOVNIŠKA ČAST IN OBLAST

Veličino in dostojanstvo katoliškega duhovnitva sveti Pavel v kratkih, pa pomembnih besedah takole izrazi: „Tako nas imej vsakdo za služabnike Kristusove in oskrbnike božjih skrivnosti“ (1 Kor 4, 1). Papež Pij XI. v svoji lepi in obširni okrožnici o katoliškem duhovništvu apostolove besede podrobno razloži: „Duhovnik je Kristusov služabnik, je kakor orodje božjega Odrešenika za nadaljevanje njegovega odrešilnega dela v vsej njegovi svetovni vesoljnosti in božji učinkovitosti. Še več: duhovnik je, kot se upravičeno pravi, ‘drugi Kristus’, zakaj on ga zastopa po sami Kristusovi izjavi: ‘Kakor je Oče mene poslal, tako pošljem jaz vas’“ (Jan 20, 21). In kakor božji Učenik, tako tudi duhovnik nadaljuje s tem da

daje čast in slavo Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so Bogu po volji“ (Luk 2, 14).

Prva in najvišja duhovniška oblast, iz katere izvirajo vse druge, je oblast nad resničnim Kristusovim telesom. On ga povabi in pokliče na oltar, on mu da svoje roke in svoje usta, ko Bogu daruje najsvetejšo daritev. Sveta maša je največje in najsvetejše duhovniško opravilo. Pri oltarju je duhovnik v polnem pomenu besede svečenik, srednik med Bogom in ljudmi, drugi Kristus, ki opravlja najsvetejšo daritev za odrešenje vesoljnega sveta. Tu je najpreprostejši duhovnik enak škofom in samemu papežu. Lepo pravi glede tega cerkveni pisatelj: „Nič ni večjega na zemlji kot Jezus Kristus. In v Kristusu ni nič večjega kot njegova daritev. Zato tudi ni nič večjega na svetu kot duhovnik pri božjem oltarju, kjer se opravlja veličastveno delo človeškega odrešenja.“

Ko je pa duhovnik pri posvečenju prejel to nepopisno, sveti strah vzbujajočo oblast nad resničnim Kristusovim telesom, mu je bila obenem izročena tudi duhovna oblast nad Kristusovim skrivnostnim telesom, to je nad Cerkvijo in nad dušami. Pri mašniškem posvečenju se duhovniku obenem z mašniško oblastjo darovati sveto mašo za žive in mrtve v imenu Gospodovem, izročča v pomenljivem obredu tudi oblast odpuščati grehe. Je to del same božje oblasti, ki jo večni Bog izročča svojim služabnikom na zemlji.

Ko je Jezus na zemlji odpuščal grehe, so se farizeji spraševali: „Kdo je ta, da odpušča grehe, kdo more odpuščati grehe, kakor edino Bog? V jedru so imeli prav, le v tem so grešili, da niso hoteli priznati Kristusa za Sina božjega, ko je vendar s tolikimi čudeži in s svojim svetim življenjem izpričal

svoje božanstvo. Samo Bog more grehe odpustiti, ker je le on dejansko z njimi razžaljen. Pa Bog pooblašča svoje duhovnike na zemlji, da v njegovem imenu in z njegovo oblastjo odpustajo grehe, tudi največje in najstrašnejše, ako se jih jim verniki skesano obtožijo. V tem pogledu najpreprostejši duhovnik nepopisno presega vse sodnike in vladarje sveta.

Z oblastjo darovati sveto mašo in odpustiti grehe prejme seveda duhovnik oblast tudi nad drugimi zakramenti. Oskrbnik božjih skrivnosti je, to je delivec svetih zakramentov, v posvečenje in zveličanje vernikov. V resnici je duhovnik redni delivec večine svetih zakramentov, izredni tudi svete birme; le mašniško posvečenje je izven njegove oblasti, ker ga more veljavno podeliti le škof. Vidi se iz tega, kako velik in odločilen je duhovnikov vpliv v življenju vernih kristjanov. On jih kot služabnik in poslanec Kristusov spremija, vodi in z milostjo božjo krepča od zibelke do groba. In še po smrti jim pomaga s svojo milostjo in z daritvijo sv. maše, da čim preje dosežejo večno blaženstvo. Tako je duhovnik vernemu ljudstvu resnično zvest vodnik, tolažnik, srednik zveličanja, delivec milosti in blagoslov (Pij XI.).

Poleg oskrbnitva svetih zakramentov spada seveda in duhovniško poslanstvo tudi oznanjevanje božjega nauka. Jezus je naročil apostolom: „Pojdite in učite vse narode in učite ljudi spolnjevat vse, kar sem vam zapovedal“ (Mt 28, 19-20). Sveta Cerkev, hraniteljica in varuhinja razodete resnice, jo oznanja svetu po duhovnikih. Sredi nečestvitnih zmot in silne pokvarjenosti sveta je katoliški duhovnik, zvest svojemu poslanstvu, kakor svetilnik, ki kaže ladjam v temni noči pot v varno pristanišče. Ve-

dno je dobro za kristjane, ako se držijo besed in navodil svojih duhovnikov, ker jim je tako zagotovljeno, da poti zveličanja ne bodo zgrešili. Duhovnikova beseda ima posebno moč, da prodira v duše onih, ki jo poslušajo z dobro voljo. V spolnjevanju prevažne pridigarske službe je duhovniku zagotovljena posebna Gospodova navzočnost in pomoč. Mu je ta dolžnost tudi vedni opomin, da jo stanovitno in zvesto vrši, kakor to pretresljivo pove sveti Pavel: „Gorje meni, če bi evangelija ne oznanjal“ (1 Kor 9, 16).

POKLIC IN PRIPRAVA

Duhovnik je božji izvoljenec, zato mu je za duhovniško službo potreben božji klic. Po besedah svetega Pavla si nihče ne sme prisvajati duhovniške časti, ampak kliče ga Bog kakor Arona (Hebr 5, 4). Jezus sam govori apostolom pri zadnji večerji: „Niste vi mene izvolili, ampak jaz sem vaz izvolil in vas postavil, da pojdete in obrodite sad in vaš sad ostane“ ((Jan 15, 16).

Kako se javlja ta božji klic. Pij XI. glede tega pravi: „Bolj kot v srčnih čustvih, ki lahko človeka varajo, se kaže resnični duhovski poklic in pravem namenu, združenem s telesnimi, umskimi in nravnimi lastnostmi, ki kandidata usposabljaajo za duhovniški stan. Pravi namen pa je: posvetiti se božji službi in zveličanju duš.“ Glede ugotovitve resničnega poklica nosijo odgovornost voditelji in vzgojitelji duhovniških kandidatov v semeniščih končno in največjo odgovornost pa ima škof, ki mu pripada končna odločitev. Po cerkveni postavi ne sme škof nikomur podeliti svetih redov, ako ni moralno gotov, da jih je kandidat vreden. Ako bi ne ravnal v tem smislu, ne samo da težko greši, ampak se izpostavlja tudi nevarnosti, da bo de-

ležen tujih grehov. Tu velja opomin, ki ga daje sveti Pavel škofu Timoteju: „Rok na nikogar ne polagaj preneglo in se ne udeležuj tujih grehov“ (I, 5, 22).

Zaradi vzvišenosti in odgovornosti duhovniške službe zahteva Cerkev resno in dolgotrajno pripravo v semeniščih, kjer se duhovniški kandidati, bogoslovci, umsko in duhovno oblikujejo. Da bi obvarovala v nedolžnih srcih dečkov kličo duhovniškega poklica, jih Cerkev vzgaja v malih semeniščih ali apostolskih zavodih. Priprava v velikem semenišču, ki obstoja v resnem študiju bogoslovnih in njim sorodnih ved in v stalnem utrjevanju in poglobljanju duhovnega življenja, traja danes celih šest let po končani srednji šoli. Pa tudi potem, ko je duhovnik že posvečen, ga Cerkev še kliče k izpitom in mu nalaga strogo dolžnost stalnega spopolnjevanja v vedah in krepostih.

Vse to lahko v marsikaterem mladem srcu vzbudi vtis nečesa preteškega, neizvedljivega, nedosegljivega. Zgolj človeške moči bi res nikoli ne mogle uresničiti duhovniškega vzora. Ali, kjer je navdušenje, dobra volja in iskren namen, tam je tudi vedno milost božja, ki človeka spremlja in podpira že v času priprave; ob posvečenju pa se duhovniku odpre v zakramentu neizčrpen in neusahljiv studenec nadnaravnih milosti in moči, iz katerega mu je treba črpati in piti, da se tako stalno obnavlja njegova duhovna svežost in moč. V tem oziru velja vsakemu duhovniku Pavlov opomin Timoteju: „Opominjam te, da poživiš božjo milost, ki je v tebi po polaganju mojih rok“ (II, 1, 6).

Kljub teški odgovornosti in vsestranskim dolžnostim je navadno katoliški duhovnik, ki si je izbral duhovniški stan po resničnem poklicu, človek vedrega značaja in veselega srca. To čutijo ver-

niki v svojih stikih z njim, to se pokaže v lepi luči na duhovniških sestankih, kjer se navadno v polni resnici uresničuje psalmistova beseda: „Glej, kako lepo in prijetno je, če bratje skupaj prebivajo“ (ps 132).

+

Ker je duhovništvo v resnici življenjsko vprašanje Cerkve in krščanstva, bomo razumeli besede sv. Vincencija Pavelskega, ustanovitelja misijonske družbe lazaristov in neutrudljivega pobudnika vzgoje vrednih duhovniških poklicev, ki je ob neki priložnosti dejal: „Kakakor daleč le moremo misliti, vedno bomo našli, da nismo mogli sodelovati pri ničemer, kar bi bilo večje in važnejše, kot je delo za dobre duhovnike.“ Tem besedam velikega svetnika dodaja Pij XI. v svoji že omenjeni okrožnici sledeče: „Resnično, nič ni Bogu bolj všeč, nič bolj slavno za Cerkev, nič bolj koristno za duše, kot je dragoceni dar dobrega svetega duhovnika. Zato pa, če po besedi Gospodovi ne bo izgubil svojega plačila tisti, ki poda čašo vode najmlajšemu svojih bratov, kakšno plačilo bo prejel žele oni, ki da v čiste roke mlademu fantu sveti kelih s krvjo našega određenja in mu pomaga dvigati ga k nebu kot poroštvo sprave in blagoslova za vesoljno človeštvo.“

Blagoslovljeni vsi tisti, ki z iskrenim srcem in zaupanjem v Boga sledijo božjemu klicu. Blagoslovljeni oni, ki v požrtvovalni vnemi vzgajajo nove duhovnike. Blagoslovljeni starši, blagoslovljene družine, ki pripravljajo Bogu in Cerkvi duhovniške poklice. Blagoslovljeni končno vsi tisti, ki razumevajoč potrebo duhovništva, za duhovniške poklice molijo in pri njih uresničenju pomagajo. Veliko bo vseh teh plačilo pri Bogu.

Alojzij Košmerlj

BOKS IN MORALA

Od časa do časa javnost preseneti senzacionalna vest, da je kakšna bok-sarska tekma znova zahtevala smrtno žrtev, morda celo na samem tekmovalnem odru. Reakcija bralcev na takšno novico je različna. Prvi ogorčeno protestirajo proti temu, da država sploh dopusti takšne brutalne tekme, ki da so nezdržljive s človeškim dostojanstvom; spet drugi pa novico razumsko hladno vzamejo na znanje, češ tudi boks kot vsak drug šport zahteva svoje žrtve. Pa javnost na dogodek kmalu pozabi — in tudi če ne, boksarski šport se za takšne „slučajnosti“ ne meni in gre svojo pot naprej.

Smrtni primeri

In ta pot je za boksarja največkrat polna tragike. Pogosto pride v bok-sarskem dvoboju do tako težkih udarcev, da jim prizadeti podleže že v ringu samem. V ZDA je v letih 1945-48 v ringu mrtvih obležalo 44 boksarjev. Koli-kim pa težki udarci povzročijo razne telesne poškodbe in jih tako telesno, hkrati pa pogosto tudi duševno za vse življenje onesposobijo ali pa jih spravijo v prezgodnji grob, je težko ugotoviti. Šte-vilo teh žrtev je verjetno večje, kot si ga navadno ljudje na splošno mislimo. Na-vedem samo eno statistiko. Ameriški zdravnik dr. Ward je klinično preiskal 147 poklicnih boksarjev in sicer takš-nih, ki niso na zunaj kazali nobene telesne poškodbe ali siceršnjih vidnih po-sledic udarcev. Rezultat je brez dvoma

porazen. Pri vseh 147 je ugotovil bolj ali manj resne organske poškodbe na možganih kot posledico bok-sarskega udejstvovanja. Za pravilno presojo res-nosti tovrstnih poškodb je pripomniti, da so organske poškodbe na možganih nepopravljive. Z možganskim tkivom namreč ni tako kot n. pr. z zlomljenim kostmi, ki se znova zarastejo s pomočjo novih celih, ki jih telo v ta namen pro-izvaja. Uničene možganske celice so nenadomestljive, zato možgani nimajo možnosti, da bi se obnavljali. Takšni poškodovanci na možganih končajo red-no — če se ne odpovedo pravočasno boksu — v umobolnicah ali pa v pre-zgodnjem grobu.

Poklicnemu boksarju je žal težko pu-stiti vir svojega lahkega in bogatega zaslužka. Navadno mu tudi njegovo dobro razpoloženje, ki je vprav sprem-na okliščina njegovih možganskih po-škodb, resnost njegovega stanja prikriva. Ko se ga zave, je redno prepozno. Pa tudi občinstvo, še bolj pa brezsrčni športni magnati vse store, da se jim „žrtev“ ne reši pravočasno — zakaj, za-kon dobička več ali manj zakulisno vodi ves boks.

Že ozirajoč se na dobrobit samega bok-sarja je razumljivo da zdravo mi-sleč človek boks odklanja in mu tudi odreka značaj pravega športa. Namen športa je krepiti in harmonično razvi-jati človeško telo, hkrati pa vzgajati človeka k športu lastnim krepostim, npr. vztrajnosti, tovariški plemenitosti, smi-slu za skupnost itd. Tako pravilno go-jen šport pomaga ustvarjati zdravo te-lo, ki naj bo pomočnik in družabnik zdrave duše. Boks tega namena ne do-sega, nasprotno dela celo naravnost proti temu namenu. Bistvo boksa namreč ob-stoji prav in samo v tem, kako nasprot-nika z udarci, pa naj so še tako bru-talni in nevarni, onesposobi za nadaljni

boj, ga spraviti na tla in ga tako premagati. Da takšen boj telesu ni v prid, je vsakomur jasno in statistika ti zgovorno dokazuje. Pa tudi o kakšnih krepostih ne more biti govora, boks preje budi nizka, živalska nagnjenja nasilnosti in krutosti tako v tekmečih kot v gledalcih.

Sodba o boksu

Toda nas ne zanima boks na tem mestu toliko s športnega, temveč predvsem z moralnega vidika. Pod moralnim vidikom je pa boks, takšen kot se goji danes, nravno ne dovoljen, ker greši proti 5. božji zapovedi: ne ubijaj. Človek ni gospodar svojega življenja; gospodar je Bog. Zato v peti božji zapovedi Bog človeku naroča, da po pameti skrbi za svoje zdravje in življenje; iz tega sledi, da je človek dolžan uporabiti vsa redna sredstva, da si zdravje ohrani oziroma izgubljeno spet pridobi. Ista zapoved pa naravno tudi prepoveduje izpostavljanje nevarnosti zdravje in življenje, če ni za to zadostnega razloga. In ta razlog mora biti toliko večji, čim večja in bližja je ne-

varnost. Ta razlog je lahko tudi tako močan, da ne le smem, temveč tudi moram vzeti nase življenjsko nevarnost. Tako je vojak v vesti dolžan iti v pravično vojno, čeprav je verjetno, da se ne bo živ vrnil. Podobno sme bolniški strežnik streči gobavcem, in stori celo junaško dejanje, čeprav bi bilo verjetno, da se sam pri strežbi okuži. Tudi zdravo športno udejstvovanje, more pod določenimi pogoji zadosten razlog, da se izpostavim daljni nevarnosti za izgubo zdravja ali celo življenja. Tako ne smemo obsojati z moralnega vidika alpinizma, čeprav se od časa do časa kakšen gornik smrtno ponesreči. Takšno smrt po pravici smatramo, za nepredviden slučaj, pač za nezgodo povzročeno od vzrokov, ki niso z alpinizmom v zvezi. S tem pa seveda ne opravičujemo vseh smrtnih nesreč. Mnogo jih je brez dvoma kriva predrznost, nenavadna lahkomišelnost in podobni vzroki.

Ni dovoljen

Iz podanih moralnih načel o dolžnostih, ki jih človeku nalaga peta božja zapoved, je samo po sebi razvidno, da je boks z moralnega vidika nedovoljen. Boks je namreč po svoji naravi za zdravje in celo za življenje težko nevaren. Obstoji vprav v tem, da nasprotnika z udarcem spravim na tla, navadno ob zavest. Pri tem si boksarja nobenega dela telesa ne prizanašata, nasprotno, udarec se smatra za tembolj posrečen, čim občutljivejše mesto na telesu je zadel. Takšno občutljivo mesto je predvsem glava. Da takšni težki udarci morejo povzročiti, in dejansko tudi povzročijo težke notranje poškodbe, je razmljivo. Pri boksu takšne poškodbe, včasih celo smrt, zatorej niso nekaj slučajnega, nepredvidenega, temveč prav nasprotno nekaj hotenega in iska-

nega. Torej boksarja izpostavljata svoje zdravje in življenje vede in hote v bližino in težko nevarnost in to brez vsakega sorazmerno velikega razloga. Kajti, kakšen bi namreč mogel biti takšen razlog? Šport kot takšen? Ne, zakaj boks ne dosega namenov, ki jih mora vsako pravo športno udejstvovanje dosežati — zatorej mu po pravici odrekamo značaj športa. Dobiček, zabava ljudi in podobni razlogi? Prav tako ne, dobiček in zabava ne moreta opravičiti nečesa, kar je po svojem bistvu slabo. Boks se tudi pregreši proti dolžnosti človeka, da po pameti skrbi za svoje zdravje in življenje.

Še pod drugim vidikom se boks pregreši proti 5. božji zapovedi. Moralisti so si edini, da je pijanost greh, ker človeku za nekaj časa vzame zmogljivost mišljenja, božisi popolnoma ali pa vsaj delno, kadar ni zadostnega razloga za takšno nasilno uspavanje. Ta moralna obsodba velja v polni meri za boks, ki nasilno vzame človeku rabo uma, kadar pride do „knock out-a“. Ni nobenega razloga — ne denar, ne slava, ne športi užitek —, ki bi upravičil takšne odvzem zavesti. In to toliko manj, kolikor je takšna boksarska pijanost redno veliko bolj nevarna in škodljiva kot pa če je bila povzročena po alkoholu.

Na tem odklonilnem stališču krščanske morale do boksa nič ne spremeni dejstvo, da boksarji s takšnimi težkimi poškodbami ali celo smrtjo računajo in s tem nekako nanje pristanejo. Ker namreč niso gospodarji svojih življenj, ne morejo dati tega pristanka.

Še druge nevarnosti

Izkušnja -uči, da prizori brutalnih boksarskih dvobojev prinašajo še dru-

go nevarnost, nevarnost pri gledalcih. Občinstvo navadno uživa in se še veseli ob zlu bližnjega, kar je tudi nenravno. Takšni prizori poleg tega bude v gledalcih živalsko nagnjenje nasilnosti, krutosti, — prave krvoločnosti. Boks vzgaja ljudi k nečlovečnosti. Čim bolj eden od tekmecev omaguje pod težo udarcev, tem bolj narašča vpitje in krutost njegovih nasprotnikov — gledalcev, dokler prvi dokončno ne obleži, — podobno kot pri gladiatorskih bojih v rimskih arenah.

Cerkev do sedaj boksa ni izrecno obsodila; ne, ker bi ne bil obsodbe vreden, temveč ker — ima veliko zaupanje v zdravi čut svojih vernikov. Vendar so zadnji papeži v danih priložnostih večkrat javno povedali svoje mnenje tudi k temu vprašanju. Tako je Pij XI. l. 1933 ob priliki nasilne smrti nekega boksarja na samem tekmovalnem odru dejal: „Danes se ljudje z velikim propagandnim aparatom vabijo ne le na prireditve, kjer se izkazuje telesna moč, temveč tudi na takšne, kjer se kaže brutalno nasilje. Vabijo se na boj človeka proti človeku. Vse to je prav malo človeško; še posebej pa je daleč od tistega čuta nežnosti, plemenitosti in vzgojenosti, ki mora biti človeku svojski in za katerim mora človek težiti.“

Če kljub vsemu še vedno mnogo katoličanov „mirne vesti“ prisostvujejo boksarskim prireditvam, to prav nič ne govori, da bi bil boks dovoljen. Saj se isto dogaja tudi s plesi, ki so splošno priznani kot nesposobni in zato nemoralni, isto s kino-predstavami i. pd. To le kaže na žalostno dejstvo, kako je mnogim katoličanom v tem pogledu vest otopela, v tem moralno okuženem ozračju moderne sveta.

Dr. Alojzij Kukovica, S. J.

Oporoka pokojnega nadpastirja

V Ljubljani, dne 29. junija 1963

Danes je god sv. apostolov Petra in Pavla. Zame je to najbolj srečen spominski dan življenja, saj sem bil na ta dan pred 40 leti posvečen v mašnika. Bogu neizmerna hvala za to. Večje milosti mi ni mogel dati.

Vsled bolezni trpim. Ne vem, če še kdaj današnje obletnico doživim. Naj bo vse Bogu darovano! Za naše grehe in nepopolnosti, za blagor sv. Cerkve in posebej naše drage ljubljanske nadškofije. Kar sem v delu in žrtvi storil premalo, naj sedaj po dobroti božji dopolnim.

Hudo mi je, ko ne morem danes posvetiti novomašnikov. Molim, da bi bili dobri. Ohrani jih, Gospod, in blagoslovi vse naše duhovnike! Neizmerno jih imam rad. Zato, ker so Gospodovi in zanj delajo in trpijo. Zelo mi je hudo, če sem bil kdaj s kom bolj trd. Res, le potreba je to prinesla in moji zmučeni živci. Sproti sem rad odpuščal, vse pozabil, in za isto prosim tudi vse svoje drage sobrate. Pri vsaki sv. maši sem se vedno rad vseh duhovnikov spomnil, za vsakega umrlega sem takoj maševal. Nadvse bom srečen, če mi bodo duhovniki in redovniki vračali molitveni spomin.

Hudo mi je, ko letos vsled bolezni ne morem na birme. Kako rad sem hodil po župnijah, rad preprosto govoril otrokom in odraslim. Vsak obisk, kate-re koli župnije in slovesnosti je bil zame resničen oddih in poživitev. Bogu za vse hvala!

Morda sem pred današnjim svetom in življenjem tudi kaj starokopiten. Res,

pametnim novotarijam sem vedno rad pritrdil, kar je pa božjega, mi je bilo vedno drago po starih načelih. Moja mladost ni poznala in ni uživala sedanjega načina življenja. Nisem smel niti misliti na kolo ne na izlete, moje opravilo je bilo v počitnicah trdo kmečko delo. Pod Triglavom sem doma, pa nikdar nisem bil v njegovem kraljestvu. Moji edini izleti so bili v dijaških letih ob nedeljah zjutraj na Brezje, vedno peš in navadno s čevlji v rokah. Pridružil sem se tudi rad vsaki procesiji za dež ali lepo vreme na Brezje ali na blejski otok. Vse to je bilo že lepo — blagrujem Marijino kongregacijo, ki me je tako lepo varovala vso mladost in nadomeščala starše. Blažena jutra, ki so nas mlade dijake v Kranju vsak dan zbirala v farni cerkvi pri obhajilni mizi! Več so bila vredna kot tista v št. Vidu, kjer je v poslopju stanovanja vabil zvonec. Žrtve in Marijino varstvo so klesale poklic. Mariji čast in hvala!

Bog mi je priča, da na visoko škofovsko čast nikdar niti mislil nisem. Božja volja in izredne razmere so to prinesle. Čutim se nevrednega. Pomaga mi pa Bog. Predvsem tudi s tihim zatajevanjem in tudi s trpljenjem. Da bi bilo le vse po volji božji!

Svojim sodelavcem in prav vsem, ki so mi pripomogli živeti in trpeti iskrena hvala in zahvala. Zaupajmo v Gospoda! Molimo drug za drugega!

Tole sem narekoval sam. Ne v lastno hvalo, pač pa v slavo Gospodovo. Amen!

† ANTON VOVK. nadškof

Kaj pravijo Nemci o slovanskih apostolih

Oba brata sta bila rojena v Grčiji, v Tesaloniki. Pripadala sta grški Cerkvi in vsa njuna vzgoja je bila grška. Toda tedaj grška Cerkev še ni imela tistega žalostnega prizvoka kot ga ima danes. Med njo in Rimom še ni zeval razpad razkola. A tu in tam so že začele kliti klice škodljivega sumničenja in napačne ljubosumnosti. Prav ta zmotna ljubosumnost je povzročala Metodo toliko hudih nasprotovanj in otežkočala njegovo delo.

Slovani, mlad in še poganski narod, so bili za grško Cerkev tako misijonsko področje kot so bili za rimsko Cerkev Germani. To nalogo grške Cerkve sta izpolnila sv. Ciril in Metod. Pokristjanjenje Slovanov sta si vzela čisto za svoj življenski poklic. Oba sta bila me-niha. Metod, zakasnel poklic, je bil prej v službi politike in prav ko se je odpovedal svetu, mu je cesar nameraval poveriti novo službeno mesto upravitelja. V trenutkih slovesnih obljub je tudi on verjetno čutil teže besed: „Če si se odločil res v vsem slediti Gospodu in biti njegov pravi učenc, potem bodi odslej pripravljen na delo brez počitka, na boj brez miru...“

Oba sta morala znati vsaj en slovanski jezik. Ta je bil morda narečje

bolgarskega dela Macedonije. Najprej sta obhodila severno obalo Črnega morja. A le spotoma. Cesar jima je poveril oznanjevanje evangelija med Slovani. V slovanski jezik in bogoslužje sta uvedla mnoge novosti in posebnosti, ki so ostale do danes. Prav zato, da bi se bolj prilagodila in približala slovanski duši, nista uvedla latinskega ali grškega obreda, kar bi bilo bolj enostavno, ampak sta vpeljala nov obred na podlagi slovanskega jezika. Ciril je šel celo tako daleč, da je izumil nove črke. Grške črke je prilil posebnostim slovanskih jezikov. To je bila cirilica. V tej so pisali Bolgari in Srbi. Cirilove pisave sta se posluževala Tolstoj in Dostojevski, nesmrtna ruska pisateljca. Toda Ciril ni gojil kake posebne želje po iznajdbi nove pisave, hotel je le čim globlje zakoreniniti nauk Kristusov v slovansko dušo.

Rim je z zanimanjem in pozornostjo sprejemal prizadevanje svetih bratov. To velja zlasti za papeža Nikolaja I. Toda ob vsej tej dobri volji je drugje kmalu zagorel tudi plamen zavisti in neutemeljenega sumničenja. Zato ju je Nikolaj v iskreni očetovski dobroti in poln razumevanja poklical k sebi. Temu klicu sta se takoj odzvala. Spotoma sta na Krimu vzela s seboj dragocen dar za papeža: zemeljske ostanke sv. Klemenca Rimskega. Toda l. 868., malo pred njunim prihodom, je legel v grob Nikolaj I. in z njim vsi veliki načrti o sodelovanju s sv. bratoma. Kmalu za njim je umrl tudi Ciril v grškem samostanu na griču Aventinum. Tako je nesreča sledila nesreči.

Nikolajev naslednik je Metod po-evetil za škofa in ga imenoval za papeževkega poslanca v Panoniji in na Moravskem. S tem je potrdil jezik in obred, ki sta ju solunska brata uvedla

med Slovani. Za celotno krščanstvo je bil ta papežev korak odločilnega pomena: vsa velika slovanska družina je tako našla in sprejela pravega Boga.

A ta korak, ki je po eni strani olajšal Slovanom pot k Bogu, je po drugi strani pomenil za Metoda začetek križevega pota, s trnjem posutega, brez Cirilove pomoči in opore. Grenka je bila ta doba in je trajala prav do njegove smrti. Toda vse to trpljenje in zasramovanje ni prihajalo le s strani poganških Moravanov, marveč celo s strani lastnih bratov po veri, ki so pripadali latinski cerkvi in frankovskemu kraljestvu. Uvedba slovanskega jezika v bogoslužje jim je dala povod za preganjanje Metoda. Deloma so bili res morda vzrok te gonje proti Metodu politični razlogi, češ, da to pomeni čezmerno priznavanje in odvisnost od vzhodnega cesarstva. Izbira naj bi bila: ali Bizane, ali frankovsko kraljestvo.

Pozneje je bil Metodu onemogočen vstop v Panonijo in na Moravsko, ker sta bili obe zapleteni v vojsko. Zato se je napotil k drugim narodom, ki pa so pripadali solnograški škofiji. Njegovo delo je tudi tu hitro dalo povod za podlo sumičenje in ljubosumnost. Solnograški škof, ki ni gledal Metoda z dobrimi očmi, je na nekem pokrajinskem cerkvenem zboru dosegel njegovo obsodbo in zapor v nekem samostanu v Regensburgu (870—872). Precej časa je minilo preden mu je papež vrnil svobodo. Po tem je prišla še nenadna prepoved rabe slovanskega jezika. Metod je moral večkrat potovati v Rim na zagovor in da utemelji svoje mišljenje in ravnanje. Končno je l. 880 le dosegel, da je papež Janez VIII. s posebnim odlokom uradno dovolil rabo slovanskega jezika v Cerkvi. Toda kljub vsemu je boj med latinščino in slovanščino, za in

proti Metodu, trajal prav do njegove smrti.

Ko danes gledamo nazaj, se lahko vprašamo: kako bi bilo s Cerkvijo, če bi Rim tedaj ukinił v bogoslužju slovanski jezik? Ali se ne bi morda ves slovanski vzhod odločil za grški jezik in tako zdrsnil v kasnejši razkol? Pozneje so se res, na žalost, Rusi, Bolgari in Srbi s cerkveno staroslovanščino priključili grškemu razkolu. Toda tisti narodi, ki so bili pod neposrednim blagodejnim vplivom sv. Cirila in Metoda, npr.: Čehi in Moravani, pa so kasneje sprejeli zahodno kulturo in vpeljali v bogoslužje brez večjih težav latinski jezik.

Karl Färber-J. Rode

Pavel VI. je govoril

PRIČEVANJE VERE

Srečanje s papežem je tudi pričevanje vere in ljubezni Kristusu, dejanje odkritosrčne in bratske vdanosti Cerkvi, ki skozi čase vrši na svetu svoje poslanstvo posvečevanja duš z učiteljsko službo in dušnopastirskim delom. (Sv. oče Pavel VI. v nagovoru regentom republike San Marino 3. 7. 1963.)

POZDRAV PREBUJAJOČI SE AFRIKI

Z veseljem in občudovanjem pozdravljamo prebujajočo se Afriko, zrelost njenih prebivalcev in željo po svobodi, samostojnosti in napredku. Priznavamo zasluge vsem tistim narodom, ki so pomagali narodom Afrike na poti civilizacije. Pričakujemo, da bodo te nove afriške dežele uživale vse pravice in spoštovanje v skupnosti narodov ter bodo deležne bratske pomoči gospodarsko in kulturno naprednih narodov. (Sv. oče Pavel VI. v nagovoru predstavnikom afriške države Nigerije 28. 6. 1963.)

VAŽNOST APOSTOLATA MED MLADINO

Dušnopastirska služba med mladino je izredne važnosti, je najbolj delikatna in težka. Vsak duhovnik, ki dela med mladino se mora zanimati za njene težave, življenje in delo, za njene ideje. Mladino uvaja v življenje, v svetost, v življenje človeka kristjana. Posluževati se je potrebne pedagoške in psihološke vede, in če dajo svoj rezultat, mladina odraste v človeka trdne vere in zvestobe Cerkvi. Med mladino je potrebno še

PAPEŽ NI SOVRAŽNIK NIKOGAR

Papež, enako tudi Cerkev, se ne smatra za sovražnika nikomur. Govori vedno jezik in besede prijateljstva ter zaupanja. Veliko je dežel na svetu, ki sledijo in hočejo slediti temu vzgledu. (Sv. oče Pavel VI. v nagovoru zastopnikom narodov 1. 7. 1963)

MOLITE ZA MENE

Gospod me je spremenil iz Simona v Petra. Ozrl se je na mojo slabost in naložil na moja ramena veliko odgovornost. Naj bodo težave kakršnekoli, vedno upam, da me bodo spremljale vaše molitve, da se bo v vas vera vedno bolj utrjevala in si boste med seboj vedno dobri bratje. (Sv. oče Pavel VI. v nagovoru vernikom svoje bivše milanske nadškofije 29. 6. 1963.)

posebej vzpodbujati duhovniške poklice, uvajati v aktivno apostolsko delo in na vsa nova področja, ki se pojavljajo v življenju mladega človeka. (Sv. oče Pavel VI. v nagovoru cerkvenim asistentom mladine italijanske Katoliške akcije dne 4. 7. 1963.)

JUŽNA AMERIKA POTREBUJE DUHOVNIKOV

Posebej v okolici velikih mest primanjkuje duhovnikov. Zato je verski nivo nizek in Cerkev ne more napredovati. Poslanstvo Cerkve je versko, posredovanje milosti in nadaljevanje Kristusovega življenja na zemlji. Vse to se vrši po duhovniški službi. Zato je potrebna vedno intenzivnejša dušnopastirska služba in izbira najprimernejših sredstev, da se doseže čimvečje število vernikov. Cerkev je zelo hvaležna duhovnikom, redovnikom in redovnicam, ki vršijo apostolsko poslanstvo v teh deželah. (Sv. oče Pavel VI. v nagovoru škofom Južne Amerike dne 9. 7. 1963.)

KRISTUS JE VZGLED APOSTOLSKEGA DELA

Apostolsko delo je izredno важно v naših časih. Za vzgled nam mora biti Kristus in Njegovo poslanstvo. Področje dela nudi veliko možnosti in pobude. Potrebno je, da ima apostol čut za praktičnost in dovolj iznajdljivosti, da se znajde v okoliščinah, ki ga obdajajo. Apostol mora biti kot antena, ki povezuje svoje okolje z nadnaravnim svetom in Kristusom. (Sv. oče Pavel VI. v nagovoru predstavnicam italijanske Katoliške akcije 5. 7. 1963.)

UNIVERZALNOST KATOLIŠKE CERKVE

Univerzalna Cerkev ima svoje središče in srce tukaj v Rimu. To srce utriplje in skrbi za vse narode sveta,

tudi za tiste, ki so povezani v Organizaciji združenih narodov, katere namen je varovati ljudstva pred novimi vojnam, to je mir na svetu: V tem pogledu si je vesoljna Cerkev vedno prizadevala, to nam pričajo posebej papeži zadnjih desetletij, Benedikt XV., Poj XII. in Janez XXIII.; zadnji še posebej z okrožnico „Mir na zemlji“. (Sv. oče Pavel VI. v nagovoru tajniku Organizacije združenih narodov dne 11. 7. 1963.)

NADNARAVNA VZGOJA ŽENSKÉ MLADINE

To vprašanje je vedno važno in pereče. Je velikega vzgojnega pomena v vsakem pogledu. Na prvi pogled se zdi, da je sodobna mladina manj dostopna za kaka razpravljanja. Nekateri pravijo, da je bolj navezana na razpravljanje o zunanjih dogodkih, ki jo obdajajo. Kljub temu pa dušnopastirsko delo dokazuje, da je v duši sodobne mladine veliko pripravljenosti za razgovor o verskih in nraavnih vprašanjih. To se posebej opaža pri ženski mladini in se mora reči, da je celo bolj dostopna za sprejem nadnaravnih vrednot kot pa je bila včasih. (Sv. oče Pavel VI. v nagovoru asistentom Katoliške akcije za žensko mladino 10. 7. 1963.)

UMETNOST VZGOJE DELAVCEV

Umetnost krščanske vzgoje delavskih množic je vedno bolj težka, a toliko bolj potrebna. V preteklosti se je veliko doseglo z dobroto in dobro besedo, sedanjí časi pa zahtevajo novih metod in sredstev. Zato tudi duhovnik ne sme prezreti potreb časa v tem pogledu in mora izbrati tudi na tem področju sodobna sredstva in pota. (Sv. oče Pavel VI. v nagovoru cerkvenim asistentom Katoliških delavcev Italije.)

OB ČETRTI OBLETNICI

Oseba rajnega škofa Rožmana se je tako globoko zarezala v naš spomin, da jo naša generacija ne bo izgubila iz oči, naslednja pa jo bo ohranila, če bomo mi poskrbeli in o škofu in njegovem delu veliko govorili.

Ne sme pa biti to samo čustven spomin in kratke solze, temveč naš trajni življenjski program tako, da bomo poslušali njegov nauk ter posnemali njegov zgled.

POSLUŠAJMO NJEGOV NAUK

Sv. Pavel v pismu Rimljanom pravi: „Karkoli se je napisalo, se je napisalo v naše poučenje“ (Rimlj, 15, 4). V prvi vrsti velja pa tudi za spise, posebej verskega značaja, kolikor so nam jih pustili redni učitelji cerkvenega nauka: cerkveni očetje, škofje in duhovni pisatelji. Tako velja tudi za spise škofa dr. Rožmana, katerim je lastna njih praktična stran ter navodilo za versko življenje škofljanov. Četudi je bil učen profesor, saj je kot tak bil posvečen v škofa, v nobenem svojih pastirskih pisem ne razpravlja o kakem učenem problemu, ampak daje v njih preprosta pa zelo tehtna pastirska navodila za krščansko življenje. To vidimo že iz prvega pastirskega pisma za post l. 1931, v katerem razlaga službo in delo škofovo, naslonjeno posebej na sv. Pavla. Kasneje nam je govoril o božji previdnosti, družini, posvečevanju nedelje in zapovedanih praznikov ter o sv. maši in sv. obhajilu. Bil je med redkimi škofi, ki je govoril že o izseljenškem vprašanju ter o naši dolžnosti do izseljencev, ko se nam še sanjalo ni, da bomo mi sami enkrat to postali. Obču-

dovanja vredna so zaradi jasnosti in odločnosti pastirska pisma o brezbožnem komunizmu.

Podobne misli najdemo v škofovih pridigah, ki jih je imel ob slovesnih priložnostih v ljubljanski stolnici ter velikih prireditvah, zlasti ob petkih postnega časa, ko je govoril vsa leta kot škof z izjemo enega. Prav tako tudi pridige ne kanoničnih vizitacijah in birmovanjih, kjer je govoril rad o milosti, najtežjem predmetu krščanske dogmatike in o družini ter vzgoji tako lepo, da so ga duhovniki ponovno prosili, naj isto leto v dekaniji to pridigo ponovi. Prav tako lepo in praktično je govoril o molitvi, kjer je ostal pri malih zahtevah, a pri tem odločen, posebej v izseljenstvu še bolj: Ne pozabite na svojo zvezo z Bogom v molitvi. Z govori v izseljenstvu, bodisi v cerkvi, ali na zunanjih prireditvah, je skušal pokazati pomen križa, katerega nam je Bog z begunstvom naložil. Silno pogosto je govoril o skupnosti in povezanosti, ker je iz skušnje po svojih potovanjih videl nesrečo in izgubljenost osamljenih ljudi.

Kakor v svojih pridigah, tako je tudi v svojih spisih po listih, kateri so nešteti, posebej, kar je živel v izseljenstvu, silno lepo znal porabiti sv. pismo in ga preprosto ter praktično razložiti, tako da nam je oseba Jezusova in druge kar zaživela pred našimi očmi. Primer nam je božično voščilo duhovnikom za leto 1959, katerega je pripravil že v oktobru. V njem pravi: V revščini hleva in tihoti svete noči sta se pogleda deviške Matere in božjega Deteta prvič srečala, prvič sta se za-

zrla drug drugemu v oči. Vsa blažena in prevzeta od svete ljubezni občuduje Mati novorojenčka, ki ga je Sveti Duh upodobil v njenem deviškem telesu, učlovečeni Bog pa prvič s človeškimi očmi zre svojo mater. Božja ljubezen in človeško hrepenenje po Bogu sta se po dolgih tisočletjih zopet sešla. Silno lepo je razlagal v postnih govorih trpljenje Jezusovo, enkrat celo najtežjo knjigo Skrivnostno razodetje ter preroka Iza-ija porabil, da je klical nazaj na pravo pot slovenske brezbožnike in njih pomočnike. V spisih je zadnja leta rad govoril o Materi božji, posebej o fatimskem naročilu pokore ter molitve rožnega venca. Zelo važen je morda zadnji spis, katerega je napisal v svojem življenju in ga morete brati v „Duhovnem življenju“ v januarski številki 1960, kjer govori o l. 1960 in njega čudovitih dogodkih. V njem pravi: Nič ne čakajte kaj posebnega, tudi ne po razodetju zadnje skrivnosti iz Fatime, ki najbrže ne obsega nobene bistvene spremembe v Marijinem naročilih, katerega bo najbrže ponovila: Molite rožni venec in delajte pokoro, da se Bog sveta usmili in ga ne vrže v kako novo nesrečo.

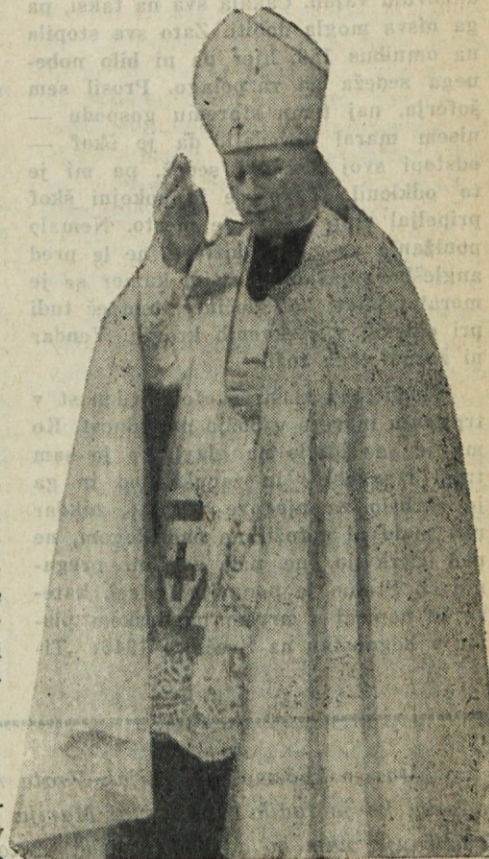
Hvala Bogu, da imamo njegov nauk v tako veliki meri zapisan in nam je po njegovi smrti ostal! Nam Slovencem v Argentini mora biti ta nauk še posebno drag. Nam ne ostane nič drugega, kakor da ponovno vzamemo v roke te spise, jih prebiramo vsak zase in v družinah tudi skupno, da bodo ostali tako vodilo našega življenja. V ta namen jih je pokojni škof tudi napisal.

POSNEMAJMO NJEGOV ZGLED

Morda nobenega škofa nismo tlikokrat in tako blizu gledali kot prav škofa Rožmana, ne samo tisti, ki smo

imeli priliko več časa biti v njegovi bližini, temveč slovenski izseljenci splošno. Saj so na njegovih obiskih odpadle vse formalnosti: govoril je s starčkom, križal je otroke, ki so ga poljubljali tako kot svojega očeta in mater na lice. Jedel je po zasebnih hišah, na dvorišču, po klubih, kramljal je z ljudmi brez konca in kraja, včasih zelo utrujen.

V teh urah smo videli škofa resnično globoko pobožnega. Kako je opravljal sv. mašo, se nanjo priprav-

ljal in zahvalil. Redno in pobožno je opravil tudi svoje premišljevanje. Na potovanjih in odmorih, ko smo drugi govorili, je on molil in nikdar drugih silil ali ošteval, če tega nismo storili. Večkrat je rekel: „Bom jaz za vas molil.“

Videli smo človeka, škofa, ki je bil vedno ponižen, vendar nikdar ni pozabil svoje dostojanstvenosti. Ponižno je sprejel vse, kar ga je spremljalo. Preprost je bil v obleki in tudi na vozilih. Spomnim se, kako sva se l. 1957 vračala iz zavoda, kjer je govoril fantom na duhovnih vajah. Čakala sva na taksi, pa ga nisva mogla dobiti. Zato sva stopila na omnibus 166, kjer pa ni bilo nobenega sedeža na razpolago. Prosil sem šoferja, naj temu staremu gospodu — nisem maral povedati, da je škof — odstopi svoj šoferski sedež, pa mi je to odklonil. Tako se je pokojni škof pripeljal stoje na svoje mesto. Nemalo ponižanja je moral doživeti ne le pred angleško vojaško oblastjo, kamor se je moral javljati kot zločinec, temveč tudi pri obiskih v cerkvenih krogih. Vendar ni zaradi tega tožil.

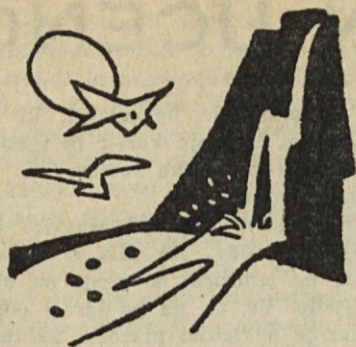
Videli smo zlasti škofovo vdanost v trpljenju in vero v božjo previdnost. Ko mu je vse ležalo na glavi, ko je sam trpel izgnanstvo in zapuščenost in ga je skrbelo za njegove vernike, nikdar niti malo ni potožil ne nad Bogom, ne nad Cerkvijo, ne nad svojimi preganjavci. Stalno je ponavljal misel, katero je napisal v prvem pastirskem pismu v begunstvu na Svečnico 1946: „Ti-

stim, ki Boga ljubijo, vse pripomore k dobremu“ (Rimlj 8, 28). Vse brez izjeme pripomore k dobremu tistim, ki v to ljubezen ponižno molijo in ji ljubezen vračajo. V božjo previdnost trdno verujemo in zaupajmo njenemu modremu vodstvu. Noben križ, ki nam ga naloži Bog, ne sme omajati našega trdnega prepričanja, da nas Bog neizmerno ljubi in da ljubezen vodi vse njegove načrte, ki jih ima z nami. Naš odgovor na božjo ljubezen mora biti tak, da spolnujemo njegove zapovedi, vršimo njegovo sveto voljo vse svoje življenje v veselju in žalosti; v mirni sreči in bridkih preskušnjah živimo v njegovo večjo čast.“

Videli smo končno zlasti škofovo pokoro. Kako čudovito se je znal premagati na raznih prireditvah, ki so same na sebi bile bolj mučenje kot slava. Od dnevnih obiskov utrujen je moral v dvorano in poslušati nastopajoče, potem pa sprejemati obiske. Spremljevalci smo bili večkrat že nestrpni, on je pa z zadnjim obiskovavcem govoril tako kot s prvim. Znal se je tudi premagati pri jedi. Človek je imel včasih vtis, da bi mogel še jesti, ker mu je bila jed všeč, pa je nehal. Na potovanju je moral prenašati vročino in druge nevšečnosti, pa je vedno ohranil dobro voljo. Tudi v bolezni je bil vedno potrpežljiv in vdan v božjo voljo. Vse je žrtvoval, da bi zaradi njega nihče ne bil pogubljen.

ANTON OREHAR

„Marijo kličemo v litanijah Vrata nebeška zato, ker je Marija ta vrata odprla, ko je rodila Zveličarja. Marija pa bo svojim otrokom izprosila tudi zveličanje, nam bo odprla nebeška vrata.“ — Anton Martin Slomšek.

Notranji vzroki nevere

Notranji vzroki za grehe proti veri morejo biti razumski ali nravni.

Razumski vzroki za grehe zoper vero so nevednost in napačne sodbe (pedsodki).

Nevednost. Močna opora vere je verska izobrazba. Nasprotno pa pomeni verska nevednost ali polovičarska verska izobrazba veliko nevarnost za vero in je vzrok premnogih grehov zoper njo.

Znameniti francoski učenjak kemik Pasteur je svojim učencem na vprašanje, kako je mogoč vkljub svoji izobrazbi in slavi ohraniti tako globoko vero, odgovoril: „Prav zato, ker sem veliko razmišljal in se učil, sem postal tako veren, kakor je bretonski kmet. Ako bi bil še več razmišljal in se učil, bi postal veren kakor bretonska kmetica.“

Premnoge vodijo v greh zoper vero napačne sodbe o veri, verskih resnicah, papeštvu itd. Take sodbe so vedno posledica verske nepoučenosti.

Mnogi niti v letih doraščanja niti pozneje ne skrbe za poglobitev svoje ljudsko šolske verske izobrazbe, ki jim je morala biti nekoč podana na otroško preprost način z otroškimi pojmi. Tako otroška verska izobrazba jim

več ne zadošča. A ker si globlje izobrazbe ne oskrbe, zato vero često odklanjajo kot nekaj otročjega, kar ni več za resnega fanta ali moža, kar jim ne more dati odgovora na premnoga verska vprašanja. Zato le prelahko zaidejo v versko brezbržnost, v dvome, v smešenje vere itd.

Nravni vzroki za grehe zoper vero so strasti, zlasti napuh in nečistost.

Napuh. Vera zahteva, da sprejmemo razodete verske resnice in da se uklonimo tudi verskim skrivnostim. Vera zahteva, da se naša volja pokorbožji volji in od Boga postavljeni cerkveni oblasti. Napuhnen, človek tega neče. Zgodovina priča, da so bili vsi začetniki krivoverstev napuhnjeni. Najvišja oblast jim je bil lastni razum, še tega jim je zaslepila ošabnost.

Tudi nečistost in druge strasti so veri močno nevarne. Vera namreč zahteva, da jih človek kroti in podreja božjim postavam. Če pa v človeku zmagajo strasti, mora omagati vera. Zato mnogo več grehov zoper vero povzročili npr. grehi zoper vsem razumljivo zapoved: „Ne rečistuj!“, kako skrivnost o presveti Trojici.

A. U

MOJSTER IN UČENCI

Nekatere besede imajo zanimivo in kar slavno preteklost. Taka je na primer beseda „mojster“. Po poreklu je iz latinščine, kjer se je zvala oziroma se še zove — magister, po naše: učitelj. Razširila se je po vsem sveu. Danes je udomačena v romanskih, germanških in slovanskih jezikih. Povsod ima seveda nekoliko drugačen kraj ali zunanjo obliko. Pri Italijanah se glasi maestro, pri Nemcih Meister, pri nas pa — mojster.

Mojster nam pomeni človeka, dovršenega v svoji stroki. Mojstrsko delo ali mojstrovino nazivamo delo, ki je dovršeno v svoji vrsti. V besedi mojster leži mnogo več kot v besedi učitelj. Mojster ni le kolikor toliko sposoben šolnik ali poučevalec v neki stroki, marveč pravi oblikovalec ljudi in življenja. Da, mojster je pojem življenske polnosti. „Das Leben meistern“, pravijo Nemci. Pravi mojster je ta, ki obvlada in oblikuje življenje!

Tak mojster je bil Kristus. Prilike in dogodki krog njega niso gospodovali nad njim, ga niso nosili s seboj, kakor reka nosi čoln brez krmarja. Ne! Z bistrim očesom presoja Kristus ljudi in življenje, in modro, velikopotezno in odločno postavlja mejnike ljudskim strastem, zablodam in bedi.

Na svojih misijonskih potih po Galileji (Mt 9, 35) je videl judovske množice, kako so „izmučene in razkropljene kakor ovce, ki nimajo pastirja“ (Mt 9, 36). Pretresljiva resnica in slika o ljudstvu, ki je bilo izvoljen narod slavne preteklosti in še slavnejših božjih obljub. Kako je vendar propadlo! Seveda, ni čudno! Njegovi voditelji so brezvest-

ni najemniki in špekulanti, ki imajo pred očmi le svojo korist in varnost.

Kam vodijo take ramere? V neizogibno propast!

Kristus vse to vidi. Množice se mu smilijo (9, 36). Ne dela si utvar, ne glede na množico, ne glede na njihove voditelje. Ve, da ga bo Izrael odklonil, kakor je odklanjal preroke. Za to bodo že poskrbeli voditelji. Toda ve tudi, kaj je njekov posel in naloga v takih okoliščinah. Svojo misel o tem je odel v besede, ki jih je naslovil na svoje učence rekoč: „Žetev je velika, delavcev pa malo. Prosite torej Gospoda žetve, naj pošlje delavce na svojo žetev“ (Mt 9, 37—38). Kristus torej ne zgublja poguma. Ne toži in ne vije obupano rok nad razmerami. Marsikaj se bo dalo rešiti. Treba je dati ljudstvu pravih pastirjev! Eno pa je gotovo: to bedno stanje sedanjosti ne bo moglo preprečiti njegovih velikih načrtov!

MOJSTROVI NAČRTI

Kakšni so ti načrti? Odkrivajo se nam v pričujočem, to je desetem poglavju Matejevega evangelija. Tu sveti Matej poroča, kako je Kristus poklical dvanaest apostolov, kako jih je opremil z božje-kraljevskimi pooblastili in jih razposlal med ljudstvo: da izganjajo nečiste duhove, ozdravljajo vsaktere boleznin in vsaktere slabosti in da oznanjajo ljudstvu veselo vest o prihodu božjega kraljestva. Preden pa jih je razposlal na to delo, jim je v velikem misijonskem govoru dal potrebna navodila za pot.

Ali so se za tem Jezusovim dejanjemali ukrepom res skrivali kaki dalj-

nosežni nameni ali načrti? Mi danes lahko odgovorimo na to vprašanje: Da, kar največji in najdaljnosežnejši načrti! Ne le da je Kristus napravil s tem „mojstrsko potezo“ v boju proti judovskim voditeljem, ki so se začeli dvigati zoper njega, temveč je tudi postavil temelje vidni organizaciji svojega mesijanskega ali odrešitvenega kraljestva na zemlji. S postavitvijo dvanajstih apostolov je bila ustvarjena podlaga za organizacijo Cerkve, ki je največje delo, največja mojstrovina vseh časov.

Evangelist Matej govori o sami postavitvi apostolov bolj kratko, nekako mimogrede, medtem ko posveča veliko pažnjo Jezusovemu govoru pri njih poslanju na delo. Deloma je to v slogu našega evangelista, deloma pa, da ta-

ko rečemo — v slogu Svetega Duha, ki je vodil njegovo perc. Evangelist bolj naglašja in daje več prostora Jezusovemu govoru, pač zaradi tega, ker se v njem zrcalijo večnoveljavna organizacijska načela božjega kraljestva in Kristus kot veliki, nedosežni mojster — organizator! O, ko bi ga bili njegovi učenci v stoletjih vedno razumeli in ubogali, koliko lepše zmage bi slavilo božje kraljestvo na zemlji!

Jezusov govor apostolom ob tem njihovem prvem poslanju v svet je govor o duhu in tehniki dela za božje kraljestvo. Razdelimo ga lahko na tri dele. Vsak del predstavlja obenem novo etapo ali razdobje v razvoju apostolskega misijona. V prvem delu (10, 5—15) govori Kristus o svoji prvi etapi, ki ob-

Skupina slovenskih frančiškanov: V prvi vrsti od desne proti levi: p. Marijan Valenčak, novi provincial; drugi p. Karel Dijak; prvi od leve: p. Klemen Šmit; drugi: p. Gabrijel Planinšek; v sredi druge vrste: p. Roman Tominec

sega sedanje, prvo poslanje apostolov: to je poslanje na misijonsko delo po — Galileji. V drugem delu (10, 16—23) se Kristus ozira dalje, na drugo etapo, ko bodo apostoli vršili svoj apostolat v okviru „Izraelovih mest“ (10, 23): to je med Judi vobče, doma in v diaspori. V tretjem delu 10, 24—42 pa ima Kristus pred očmi tretjo etapo apostolskega misijonstva, ki zajame ves svet in velja za vse čase.

Oglejmo si na kratko posamezne dele velikega Jezusovega govora.

Galilejsko razdobje apostolskega misijona. Kristus daje apostolom v prvem delu sledeča naročila: 1. Pojdite samo k Judom, ne pa tudi k poganom in Samarijanom (10, 5—6)! 2. Grede oznanjajte, da se je približalo božje kraljestvo in izvršujte dobra dela: ozdravljajte bolnike, obujajte mrtve, očiščujte gobavce in izganjajte hudobne duhove (10, 7—8a)! 3. Svoja dobra dela izvršujte zastonj in se vobče držite kar največjega prostovoljnega siromaštva! (10, 8b—10). 4. Na stanovanju se zadržite pri ljudeh, ki niso na slabem ali sumljivem glasu (10—11)! 5. Kjerkoli vstopate, v hišah in mestih, prihajajte kot prinašalci miru (10, 12—15)!

Prva točka jasno kaže, da se ta del govora res nanaša predvsem na čas pred Jezusovim trpljenjem in vnebovzhodom. V tem času se je Jezus sam varoval, da ne draži po nepotrebnem judovske narodne občutljivosti. Tako tudi apostolom nalaga, naj za enkrat gredo e „k izgubljenim ovcam hiše Izraelove“ (10, 6). Pozneje bo to točko ukinitil: to svojem vstajenju bo dal apostolom zapoved, ki se bo glasila: „Pojdite in učite vse narode“ (Mt28, 19).

V drugi točki jim pojasnjuje, kako naj bo njihovo misijonsko delo. To ta dve stvari: verski pouk in izkazova-

nje dobrih del! Tako je delal sam, tako hoče, da delajo njegovi učenci. Kristus ni dajal ljudem samo lepih nauk, marveč jim je tudi v dejanju pomagal. Pravi misijonar in dušni pastir ne more pogrešati sodelovanja — karitativnosti! Na to se žal često pozablja!

Apostoli pa naj vrše svojo oblast in dele ljudstvu dobrote zastonj! „Zastonj ste prejeli, zastonj dajajte“ (10, 8). In ne le to! Vobče naj goje sveto siromaštvo! „Ne jemljite si ne zlata ne srebra ne bakra v svoje pasove, ne torbe ne dveh sukenj ne obuval ne palice“ (10, 9). Ni treba sicer, da jemljejo to dobesedno, saj vemo, da se evangelisti pri tem besedilu ne strinjajo, (prim. Mr 6, 8—9; Lk 9, 3). kar pomeni, da so hoteli izraziti smisel Jezusovih besed, ne pa črko. Vendar je res, da Kristus zahteva, da njegov apostol ne poseduje stvari, ki mu niso resnično potrebne.

„V katerokoli vas ali mesto pridete, poizvedite, kdo je tam vreden, in ondi ostanite, dokler ne odpotujete“ (10, 11)! Tu Kristus naroča apostolom, da naj se drže judovskih pravil gostoljubnosti. Stanujejo naj torej v hišah, ki so na dobrem glasu, in tam naj ostanejo, dokler ne odpotujejo, da se jim ne bo očitala nestalnost in neoliknost.

Zadnja naredba v tem delu pa se glasi: „Ko stopite v hišo, jo pozdravite“ (10, 12). Dostaviti moramo: s pozdravom: „Mir bodi v tej hiši“ (prim. Lk 10, 5). Kristus pravi: Če bo hiša vredna, naj pride nadnjo vaš mir; če pa ne bo vredna, naj se vaš mir povrne k vam“ (10, 13). Nato pa doda še močnejšo sankcijo: Mesto, ki ne bo sprejelo Kristusovih gasnikov miru, čaka kaznen, težja, kakor je bila ona, ki je zadela zemljo sodomsko in gomorsko (10, 15).

Drugo ali Izraelsko razodetje apostolskega misijona. V prvem delu so Go-

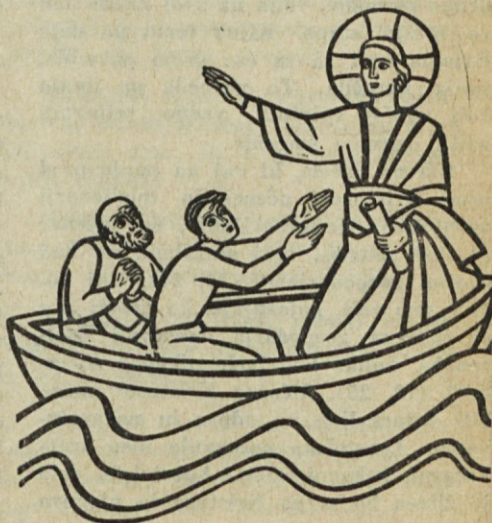
spodova navodila zelo konkretna ali prijemljiva. Čim dalje in širje pa se ozira v bodočnost, tem bolj postajajo splošna. To je razumljivo. Za začetek je treba učencem vsako stvar točno pokazati in odrediti, pozneje bodo zadostovale splošne smernice.

V drugem delu omenja Jezus judovska sodišča, govori o poglavarjih, o kraljih in poganih, ki bodo njegove misijonarje preganjali (10, 17—18). Na koncu pa pravi, da apostoli ne bodo „obhodili Izraelovih mest, preden pride Sin človekov“ (10, 23). Vse to kaže, da gre za novo razdobje apostolata. To je druga etapa, ki sega od Kristusovega vnebovoda do razdejanja Jeruzalema. Treba je postaviti v okvir tega dela na primer svetega Pavla, njegovo misijonsko delo, pa nam je vse razumljivo.

To razdobje ima še vedno pretežno judovsko obeležje. Do razdejanja Jeruzalema so bili Judje povsod glavni nasprotniki in preganjavci apostolov in njihovih sodelavcev. Kjer sami niso mogli uresničiti svojih črnih naklepov proti njim, tam so hujskali zoper nje poganske množice in jih naznanjali poganskim oblastnikom. Zato pravi Gospod apostolom: „Glejte, pošiljam vas, kakor ovce med volkove“ (10, 16). Ti volkovi so bili najprej pismarji in farizeji, potem pa vsi njim podobni neprijatelji Kristusa in njegovih učencev. Apostolom je treba torej primerne opreznosti. „Bodite previdni kakor kače in preprosti kakor golobje“ (10, 16), jim svetuje Gospod. Previdnost je hčerka modrosti. Apostol ne sme biti naiven in nerazsoden, kakor otroci in nevedneži, ki se zaradi tega ujamejo v past, da sami ne vedo, kdaj in kako. Seveda pa se mora z modrostjo družiti preprostost ali iskrenost srca in duše. Izkustvo sto-

letij krščanstva kaže, da to dvoje ni nezdržljivo.

„Varujte se pa ljudi!“ nadaljuje Kristus (10, 17). Varujte se denunciantov! bi rekli danes. Tudi Judje so radi denuncirali ali naznanjali apostole svojim in tujim oblastem. „Izročili vas bodo sodiščem in vas bodo bičali v svojih shodnicah in pred glavarje in kralje vas bodo vlačili zaradi mene“ (10, 17-18). V Apostolskih delih imamo nazorno razlago k tej točki. Posebno zadnja leta pred razdejanjem Jeruzalema so bila morda najbolj kritična in napeta v zgodovini judovskega naroda. Duhovi so bili razburjeni, živci razdraženi do skrajnosti. Judovski nacionalni in verski prenapeteži so postajali vedno močnejši in vedno bolj drzni. V takih časih so tla ugodna za ovaduštvo; preganjanja in nasilstva so na dnevnem redu. To so morali izkusiti tudi apostoli oziroma njihovi sodelavci. Toda Kristus jim že tu zagotavlja svojo pomoč. „Kadar vas pa izroče, ne skrbite, kako ali kaj bi govorili, zakaj dano vam bo ti-

sto uro, kaj govorite. Ne boste namreč govorili vi, ampak Duh vašega Očeta je, ki bo v vas govoril“ (10, 19-20).

In kakor na koncu prvega dela, za prvo razdobje, tako tudi tu Kristus ne pozabi na sankcije, to je kazni za one, ki ne bodo hoteli sprejeti nauka njegovih apostolv. To velja tudi za ves judovski narod. „Resnično, povem vam: Ne boste obhodili Izraelovih mest, preden pride Sin človekov“ (10, 23). Judovski narod bo po svoji večini ostal trdovraten. Toda kazen ne bo izostala. Prišel bo Sin človekov s svojo sodbo: to se je zgodilo l. 70 po Kristusu.

Tretje razdobje: svetovno apostolsko misijonstvo. Kristusov misijonski govor je podoben gladini vode, na katero je padel kamen. Valovanje, ki zaradi udarca nastane na površini, se širi od svojega središča vse dalje do kraja, dokler sega voda, dasi oblika valov ni ves čas ista. Reči hočemo: Kristusova naročila apostolom v prvem in drugem delu valovijo tudi v tretji del govora. Kar je dejal tamkaj za prvo in drugo razdobje, velja na svoj način tudi za tretje etapo. Kljub temu pa daje Kristus tudi za ta čas svoja navodila, svoja naročila. Ta naročila pa imajo bolj značaj splošnih, vedno veljavnih načel oziroma smernic.

Glavno načelo, ki naj ga imajo pred očmi Kristusovi učenci in misijonarji vseh časov, je prepričanje, da „učenec ni nad učitelja, tudi služabnik ne nad svojim gospodarjem“ (10, 24). Kaj hoče s tem reči, pojasnjuje, ko pravi: „Če so hišnega gospodarja imenovali Beelzebuba, koliko bolj bodo njegove domače!“ (10, 25). Učenec Kristusov mora biti pripravljen na odpor in nasprotovanje. Apostolska potovanja niso kratkočasni, zabavni izleti. Apostolsko delo je žilava borba za Kristusa in njegovo

Kraljestvo. Zato ne more biti brez težav in neprilik.

Iz tega slede praktične smernice za ravnanje. V življenju Kristusovega apostola ni mesta za strah in bojazen! Tudi ni mesta za skrivanje ali prikrievanje evangeljske resnice! „Kar vam pravim v temi, povejte o belem dnevu; in kar slišite na uho, oznanite na strehah.“ (10, 27).

Prelepo Kristus v naslednjem osvetljuje in utemeljuje te misli. „Ne bojte se tistih, ki umore telo, duše pa ne morejo umoriti; bojte se marveč tistega, ki more dušo in telo pogubiti v pekel. Ali se ne prodajata dva vrabca za en novčič? In ne eden izmed njih ne pade na tla brez vašega Očeta. Vam pa so tudi lasje na glavi vsi prešteti. Nikar se torej ne bojte! Več ko mnogo vrabcev ste vredni vi! Vsakega torej, kdor bo mene priznal pred ljudmi, bom tudi jaz priznal pred svojim Očetom, ki je v nebesih; kdor pa bo mene zatajil pred ljudmi, njega bom tudi jaz zatajil pred svojim Očetom, ki je v nebesih“ (10, 28-33).

ORJAŠKA VIZIJA

Po teh besedah pa se razveže Kristusova misel in razširi v orjaško vizijo o bodočih stoletjih in vekih, v vizijo o borbi med njegovim in satanovim kraljestvom, ki bo napolnjevala zgodovino do konca sveta. Lahko si predstavljamo, s kakim svečanim poudarkom jim je govoril naslednje besede: „Ne mislite, da sem prišel zato, da prinesem na zemljo mir; nisem prišel, da prinesem mir, ampak meč. Prišel sem namreč, da ločim sina od očeta in hčer od matere in snaho od tašče. In človeku bodo sovražniki njegovi domači. Kdor ljubi očeta ali mater bolj ko mene, ni mene vreden; in kdor ljubi sina ali hčer

bolj ko mene, ni mene vreden; in kdor ne vzame svojega križa in ne hodi za menoj, ni mene vreden. Kdor najde svoje življenje, ga bo izgubil, in kdor izgubi svoje življenje zaradi mene, ga bo našel.“ (10, 34-39).

Malo prej je Kristus primerjal samega sebe „hišnemu gospodarju“ in svoje apostole „domačim“ (10, 25). Zdaj vidimo, da je njegova hiša ves svet, in njegovi domači — vsi, ki gredo za njim, vsi, ki verujejo vanj. On je gospodar te hiše in zahteva od svojih domačih brezpogojno pokorščino, zvestobo in ljubezen do smrti. Milijoni in milijoni bodo zajemali iz teh Kristusovih besed moči, bodo pogumno nosili svoj križ, bodo vdano umirali zanj, ker

tako veleva zapoved Kristusove ljubezni. Saj so vendar njegovi domači. Ko umirajo zanj, umirajo za — svoj dom!

Kristus zaključuje svoj govor z zagotovilom, da ne bo ostal brez plačila niti oni, ki da samo čašo hladne vode komu njegovih učencev (10, s0-42). Kakšno bo šele plačilo pravih učencev in vseh onih, ki so izgubili svoje življenje zaradi njega. Tako vidimo, da izzveni Kristusov govor v nedvomno zagotovilo o zmagi božjega kraljestva. Čeprav se trenutne razmere zde temne in nerazveseljive, On, božji Mojster, vidi pred seboj svetlo pot. In na to pot vodi svoje učence!

Dr. Jakob Alekšič

ZA KAJ BOMO MOLILI

Splošni molitveni namen za oktober: Molimo za spreobrnjenje onih, ki preganjajo Cerkev!

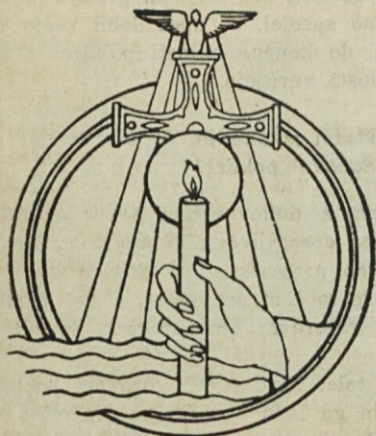
Misijonski molitveni namen za oktober: Molimo, da bi verniki velikodušno podpirali družbo za domačo duhovščino: Družbo sv. Petra apostola!

Molitvena zveza za slovensko domovino za mesec oktober: Molimo za spreobrnjenje onih, ki v Sloveniji preganjajo Cerkev!

Splošni molitveni namen za november: Molimo, da bi duhovniki in laiki voljno izpolnjevali odloke koncila!

Misijonski molitveni namen za november: Molimo za razširjenje evangelija v Oceaniji!

Molitvena zveza za slovensko domovino za mesec november: Molimo, da bi v Sloveniji duhovniki in laiki voljno izpolnjevali odloke koncila!

Danes imamo veliko analiz časa in sveta in ljudi na splošno, posebej pa še mladine. Splošna oznaka današnjega časa in mladine je takale:

MISIJONSKI POLOŽAJ

Tudi v naših krajih in deželah. Zadevamo na vedno večjo odtujenost Cerkvi, odtujenost krščanstvu in celo odtujenost Bogu, ki se kaže v verski nevednosti in brezbriznosti. Čeprav na zunanaj še stoji krščansko pročelje, je to samo fasada, za katero je vse prazno. Tak je položaj v družini, v šoli, v javnosti, v poklicnem življenju. Tega se moramo vedno bolj zavedati in se ne dati varati od nekaj krščanskih navad in podedovanih oblik.

IZGUBLJANJE OSEBNEGA JEDRA

pod vplivom tehnike. Človek je vedno manj zmožen, da bi kot oseba ob jasnem spoznanju in notranji svobodi doživljal verske in npravne vrednote in odločal iz lastne odgovornosti. Od tod prihaja verska površnost, lahkomišljenost, duhovna slepota in gluhost za svet verē.

Kako naj družina razvija poklic

Božje stvarstvo je čudovito urejeno. Vse živo kar samo poskrbi za svoje potomstvo. Vsako leto rodi narava na bilijone živih kali, zrn, semen. Toda le malo se jih razvije. Večina jih propade.

V ta vrt stvarstva pa je Bog postavil vrtnarja — človeka: on naj zbira, katere vrste se naj razmnožujejo, katere pa je treba držati v ozkih mejah.

Tudi v nadnaravnem življenju Bog ne skopari z milostmi. Deli jih v izobilju. Prav tako je milostjo poklica. Mnogo je poklicanih, a zakaj je tako malo izvoljenih? Tako malo poklicev, ki uspejo? Zato, ker ni vrtnarjev, ki bi nežno kal poklica zavarovali pred nasprotnimi vplivi, jo zaščitili in ji pomagali, dokler se toliko ne razraste in utrdi, da je vihar življenja več ne bo polomil.

Ti vrtnarji naj bodo krščanski starši. Spet velja: Starši, v svojih rokah imate usodo božjega kraljestva!

Poklic ni tako redka milost, kakor po navadi mislimo. Posebno če se spomnimo, da je poklic „milost v stopnjah“. Najprej jo Bog da v neki določeni meri. Otroka na primer začne zanimati lepota liturgične obleke. Rad bi nastopal kot mašnik. To še ni pravi poklic, ni še prečiščenega, nadnaravnega namena. Je pa zametek, izhodišče. Če bo otrok to izhodiščno milost dobro izkoristil, mu bo Bog dal večjo in globljo milost. Ko bo to velikodušno sprejel, bo spet dobil večjo milost in tako naprej, do končne milosti poklica. Starši pa naj to delo milosti varujejo.

Kako naj torej starši pomagajo, da se razvijejo duhovni poklici?

Najprej tako, da z duhovniškim poklicem resno računajo. To je nekaj dosegljivega in popolnoma možnega. Starši naj bodo prepričani, da Bog lahko prav njihovi družini izkaže to čast in milost. O tej možnosti naj tudi odkrito govore svojim otrokom. Seveda ob pravi priložnosti.

Zgodi se recimo tole: Mati gre z otrokom po poti. Srečajo duhovnika in ga lepo pozdravijo. Sinko bo takoj nato vprašal: Mama, od kod pa pridejo mašniki?

Mati bo poprijela priložnost in razložila: Iz krščanskih hiš pridejo. Bili so dečki kot ti... imeli so brate, sestre, starše... a nekega dne jih je Bog poklical in vzel za svoje služabnike. Kako srečni so! Sinko bo zelo verjetno vprašal: Pa bi Bog lahko tudi mene poklical? Seveda, naj reče mati, samo če boš zadosti priden. Midva z atekom vsak dan moliva za to, da bi Bog katerega od vas poklical. Za naprej pa še vi molite!

Tako ali podobno naj se konča pogovor. Ni treba več veliko drezati: seme je padlo, treba ga pustiti pri miru, naprej bo že samo rastle. Le dati mu je treba, kar potrebuje za rast.

Zgrešeno pa bi bilo, če bi mati v zgornjem primeru otroka zavrnila: Ti si mi ravno pravi za duhovnika! Tako trmast, surov, len... Otroka je treba opogumiti, ne pa mu ubijati voljo! Morda mu bo prav misel na vzvišeni poklic dala moči, da se bo premagoval.

Duhovni poklic je treba odkriti

Marsikdo sanja o visokem cilju, a si ne upa z besedo na dan. Starši naj prišluškujejo željam svojih otrok in našli bodo v njih več plemenitosti, kot si mislijo.

Treba je ustvariti pravo vzdušje, ugodne pogoje, v katerih se bo poklic razvijal. Če je njiva rodovitna, kako vse samo raste. Naj krščanske družine postanejo takšne rodovitne njive. Naj vzgajajo otroke v živem krščanskem duhu, v veri, v odgovedi, čistosti, ljube-

PRAKTIČNI MATERIALIZEM,

uživanjaželjnost in izživljanje v vseh mogočih oblikah, brez pravega čuta osebne odgovornosti.

NOTRANJA NEZADOVOLJNOST,

duhovna praznота, dolgočasje in pomanjkanje smisla življenja.

HREPENENJE

po nečem, kar bi dalo smisel in srečo, iskanje in pričakovanje na eni strani, a na drugi strani strah, zavest zmede in izgubljenosti.

ZELO MEŠANA DRUŽBA

Mladina pri verouku prihaja iz vernih in nevernih družin. Deloma je še čisto pod vplivom raznih modnih tokov, duhovno, družabno, svetovnonazorno, kar prihaja do izraza že v obnašanju, v obleki in v govorjenju. Pri verouku torej nimamo več enotne družbe.

.....

Pred kratkim je v Bs. Airesu v zavodu „Ana Janer“ napravila večne oblube s. Marija Grintal iz Mendoza

MLADINA JE POD VPLIVOM AKCELERACIJ

Telesno je približno 2 leti prej zrela kot pa nekdanj, duševno pa je za dve leti zaostala. Veliko več ve o življenju, o globinah in prepadih življenja, a je premalo zrela, da bi vse to duševno prebavila. Od tod prihaja velika zmedenost, relativizem in pustolovski duh.

SKEPTIČNA MLADINA

Noče se vezati, spretno igra razne vloge, a le za trenutek, brez življenjske odgovornosti za oblike, ki bi veljale tudi za bodočnost.

IZKORENINJENOST IN BREZDOMSTVO

Socialno: brez prave družine; duhovno: brez prave tradicije in duhovnega ozračja; versko: brez prave podlage in zakoreninjenosti v svetu vere.

KRITIČNOST DO RAZODETJA,

do Cerkev, do kateheta. Avtoriteta ne velja na podlagi poslanstva v imenu Cerkev in Boga. Velja le stvarna in osebna avtoriteta: kaj je res dokazano, kako katehet osebno vpliva.

bezni in velikodušnosti, pa bodo duhovni poklici brsteli na vseh straneh.

Poudariti pa je treba, da družina nikdar ne sme siliti otrok, da se posvetijo božji službi. Niste vi mene izvolili, tudi ne vaši starši, ampak jaz sem vas izvolil, bi rekel Jezus. Poklic je milost, milost pa daje Bog. Poklic je skrivnostna zadeva, ki se obravnava med Bogom in onim, ki ga Bog posebno ljubi. Starši bodo molili; smeli bodo tudi na moder način pokazati otrokom svojo srčno željo, nikdar pa ne na tak način, da bi kakorkoli omejevali otroku svobodo. Bog noče sužnje, tudi ne hlapcev in najemnikov, ampak sinove, ki se iz ljubezni do njega in svojih sobratov posvečajo sveti službi.

Starši naj zato molijo sami zase za poklic v družini. Smejo od časa do časa tudi skupno moliti: da bi Bog izvolil katerega od naših otrok. Nikdar pa, da bi Bog izbral tega in tega. To bi pomenilo, da so ga pravzaprav starši izbrali, a ne Bog!

Ali smejo starši otroke zaobljubljati Bogu?

Mnogi pobožni starši se takoj po rojstvu ali po krstu zaobljubijo, da bodo otroke vzgajali za božjo službo. V življenju mnogih svetnikov beremo, da so to storili njihovi starši. Slišali smo že, kako je Slomškova mati zaobljubila malega Tončka. Očitno je Bog to zaobljubo sprejel in uresničil. Ta navada je vseskozi dobra in hvalevredna in je vir mnogih poklicev.

Samo — ta zaobljuba ne veže ne Boga ne škofa ne otroka. Ne Boga, ki kliče kogar sam hoče. Ne škofa, ki lahko vkljub materini zaobljubi odkloni kandidata, če nima zadostnih sposobnosti. Ne otroka samega, ki je za svoj odnos do Boga osebno odgovoren. Pač pa veže zaobljuba starše v toliko, da bodo odslej dolžni moliti za otrokov poklic in otroka tako vzgajati, da bi mogoč božjemu klicu slediti; kolikor bi ga Bog res poklical, se starši božji volji ne bodo upirali. Razumni starši pa o taki zaobljubi ne bodo govorili drugim, še najmanj otroku samemu. Izvečine duhovniki šele ob novi maši zvedo, da jih je mati Bogu posvetila.

Lep zgled

Neki škof je med starimi papirji našel porumenel listič. Že ga je hotel zavreči, kar prepozna na njem

pisavo svoje matere. Pisalo je: „O Marija, Mati mojega Zveličarja, moja sladka Mati, zaupam tvoji zaščiti svojo dušo in duše vseh svojih.

Ti si nam pokazala svojo ljubezen, ko si nam dala Jezusa, sina božjega in Tvojega. Jaz ti pa prav tako želim dokazati svojo ljubezen s tem, da darujem dušam odrešenika — duhovnika, v osebi mojega sina, ali če mogoče vseh mojih sinov.

Kakšna čast zame, če postanem mati duhovnika, kakor si ti mati božja in mati vseh duš!

Kakšna čast zame in za mojo družino!

Dajem ti vse, čeprav bo moje srce veliko trpelo...“

Škofu so so orosile oči. Zdaj šele je razvozlal skrivnost svoje družine: kako da so se vsi trije sinovi posvetili duhovniški službi (po Mentilletu).

Odgovor na vprašanje

Še ena vprašanje: kaj pa, če otrok ne bi vztrajal v poklicu? Mnogi se tega boje, češ, bolje niti ne začeti, ko ne veš, kaj bo še iz tega. Toda starši naj bodo brez skrbi! Če bodo iz ljubezni do Boga začeli kaj velikega, to nikakor ne bo moglo prinesiti škode. Vsi, ki mislijo na duhovniški poklic, seveda ne bodo prišli do cilja. A če so kos svoje mladosti posvetili vzvišenim vzorom, jih to lahko samo utrdi v plemenitem mišljenju. Pogosto pa se poklic v družini nekako „pritaji“, marsikateri oče, ki je nekaj časa sam mislil na duhovniški poklic, pozneje doseže svoj cilj v sinu — duhovniku. Vsaj zelo veliko mašnikov zna kaj takega povedati o svojem očetu.

Globoko verni francoski mislec De Bonald je doživel to srečo, da je njegov sin bil posvečen v duhovnika. Snel je pred sinom klobuk in se ni hotel več pokriti, naj mu je sin še tako prigovarjal. Rekel je: „Odkar je moj sin prejel mašniško posvečenje, je večji od mene.“ Ta sin je pozneje postal nadškof v Lyonu in kardinal.

Starši, ki vzbudijo in razvijejo duhovniški poklic, presežejo sami sebe: svetu dajo več kot so sami. Taki starši so podobni Mariji, ki je dala svetu neprimerno več, kot je bila sama. Saj je rodila tistega, ki je Stvarnik sveta.

za verska in pravna vprašanja. Redkokdaj je današnja mladina izrečno proti verouku. Celo zanima se zanj, a hoče le stvarne informacije, ne pa osebne odgovornosti. Poslušajo verske resnice in pravne zapovedi, a ne živijo po njih, čisto drugače ravnajo. Za krščanstvo se zanimajo ravno tako kot za budizem in islam ali za primitivne vere v Afriki.

Razumljivo je, da je v takih razmerah verouk vedno težji. Kateheti tožijo, da ni pravega zanimanja, ni discipline, ni uspeha. Včasih postajajo zagrenjeni. Drugi iščejo novih poti in možnosti. Vsi pa čutijo veliko nalogo in odgovornost v zvezi s katehezo.

P. Mihael Žužek, S. J.

Slovenske ljudske navade

V vinotoku je najvažnejši opravek

TRGATEV

Vinogradništvo je bilo v starih časih na Slovenskem krajevno bolj razširjeno kot zdaj. Zgodovinski viri nam poročajo o vinski trti v vrhniški okolici, na Gorenjskem in celo na Koroškem. S časom in večjo zahtevnostjo pivcev se je pa vinogradništvo ohranilo le tam, kjer grozdje res dobro uspeva, to je v toplejših krajih. No, še vedno se dosti predelov na Slovenskem ponaša s takšnim slovesom, a tudi vremenske razmere niso v vseh sedanjih vinorodnih krajih iste. Tako se začenja trgatav ob slovenskem morju že sredi kimavca, na Beneškem in Vipavskem koncem istega meseca, na Dolenjskem in Štajerskem pa šele sredi vinotoka, po čemer ima mesec tudi svoje ime. Vsa važnejša vinogradniška dela so nekako občestvena, da jih ena rodbina sama ne zmore in zato morajo priti pomagat rigolati, koliti, obrezovati in trte vezati tudi drugi, ne le viničarji, tudi siceršnji gostači in prosti sosedje, ki so bili včasih deležni boljše hrane, so pa zdaj, ob trgatvi deležni tudi pozornosti, da imajo kot trgači prednost pri bratvi. Verni slovenski gospodar in gospodinja sta trgačem dobro postregla. Marsikje so za to priložnost zaklali prvega prašiča v letu, drugod koštruna, skoraj povsod so še imeli peršut (kučeta) in klobase in tudi kokoši, gosi in purani so bili trgačem v ponvi ali skledi. Trgati so začeli od spodaj navzgor proti vrhu gorice. Trgači so bili vedno veseli. V Slovenskih goricah so si sosedje iz dveh sosesk ra-

di oponašali njihove grbe ter se štenkarili „malo za šalo, malo za res“ (Turnšek). Poleg mesnine so dobivali bel kruh in potice, na Primorskem krompirjevo polento, poleg katere je bil koštrun in sicer so bile tam glavne gostije vedno zvečer. Po večerji so bile povsod na Slovenskem na sporedu različne ljudske igre, tudi kresovi in pečenje kostanja, če je tam uspeval. Na vzhodnem Štajarskem so plesali „maširjanko“. Gospodar in gospodinja sta pazila, da se kdo ni obnašal nedostojno; tak grešnik ne bi bil prihodnje leto več povabljen k branju. Posode za nošenje grozdja se imenujejo püte ali brente in trgači so si zaznamovali njihovo število z vrezi v palico, nekako zadnja oblika nekdanjega rovaša. — Potem pomagajo fantje tudi pri stiskanju grozdja. Prvoten način, zlasti na Dolenjskem in Belokranjskem je bil, da so grozdja v koritih najprej z bosimi nogami ali s koli zmečkali. Stiskalnice, preše so bile raznih načinov, nekatere več stoletij stare, druge modernejše. Posemezni deli in dela hranijo bogat zaklad ljudskega izrazoslovja, tako tudi mere posod, v katere se mošt izliva. Tudi na tropine nalijejo še vode in znova stisnejo. To vino se imenuje pitjot ali pikolit, vino iz nezrelega ali nekoliko nagnilega grozdja je pa podbor. Za stiskalnico, prešo so po cvetni nedelji zatakneli blagoslovljeni del presmeča ali oljko ter jo okrasili s križem in sv. podobami. Zanimiv je bil običaj s Slovenskih goricah, kjer je pozival gospodar trgače, naj „dajo trseku piti“: odtrgati jagodo od zadnjega grozda in jo postaviti na kol

ob trsu, kar naj bi bila do prihodnje bratve trtina pijača. — V kleti vino vre, kar daje od sebe razne glasove in so pravili, da se sodi med seboj pogovarjajo, kar traja do sv. Martina (glej spodaj!) Posebno ponosni so na svoj pridelek kraševci, ko vozijo teran in pravijo, da to ni vino, ampak je pač teran.

ВСI SVETI IN VERNE DUŠE ALI VAHTI

Praznik Vseh svetnikov je v 9. stoletju preložil papež Gregorij IV. od pomladi na današnji jesenski datum in kakšnih sto let pozneje so v Clunyju pričeli praznovati dan, posvečen dušam v vicah, kar je potem Janez XIX. razširil na ves katoliški svet. Pred praznikom Vseh svetnikov je bil včasih pri nas strogi post. Pri praznovanju obeh dni, ki ju imenujejo tudi vahti, pri ljudski pobožnosti nekako prevladuje spomin na rajne svoje nad čaščenjem svetnikov. Grobove je treba očistiti in okrasiti že pred praznikom, na praznik sam so po cerkvah slovesne molitve za rajne

zlasti se pa na praznik prižigajo sveče na grobeh; v slovenskih družinah so se prvič molili vsi trije deli rožnega venca baš na praznik ob angeljskem češčenju, ponavljali so ga pa na spominski dan še pred sv. mašami zadušnicami. Spominski dan je bil sicer delavnik dasi ob tem letnem času pravega polskega dela ni bilo več. Poleg tega molitvenega običaja je bil na Slovenskem važen dobredelni običaj „vahačev, vahtičev“ ali „prešč“, o čemer je napisal Ivan Cankar prekrasno novelo. Obdarovanja so v slovenskih navadah zelo pogosta, postavim kolednikov, puštnih oračev, zelenega Jurija itd. Toda vsa ta obdarovanja so nagrade za neke predstave. Pri vsesvetki obdaritvi pa obdarovanec obdaritelju ničesar ne pokaže, samo želi slednji, da bi obdarovanec molil za duše v vicah. Če tega ne stori je dar vseeno njegov. Vahči ali prešče so ponekod mali hlebčki kruha iz krajevno običajne moke: koruzne, ajdove ali pšenične, tudi kosi, odrezani od velikih hlebcev in poleg kruha še sveže ali posušeno sadje in kostanj. Na Ko-

*Tihožitje:
lepe jagode
črnega
grozdja
in
majolka
z
narodnimi
motivi*

roškem se vahči imenujejo hejdovci, sirkueci, krapči, miznjaki in mižnjaki, na Beneškem hljebčiči, v Kanaslski dolini kačule. V večini krajev jih hodijo nabirat po hišah otroci, drugod tudi be-rači. Ponekod na Gorenjskem in zlasti na Koroškem jih nosijo gospođinje pred cerkev ali na pokopališče, kjer jih de-lijo revežem. Le v redkih krajih je obi-čajno, da nabirači sahčev pojejo nekak-šno koledniško pesem o vernih dušah.

SV. MARTIN

ima na Slovenskem mnogo cerkva. Svet-nik je bil rojen v poznejši slovenski kneževini Panoniji. Češčenje tega svet-nika ima vsaj deloma svojo razširje-nost v dejstvu, da našim prednikom ad-vent ni trajal samo dobrih dvajset dni, ampak prav tako kot post pred Veliko nočjo štirideset. Sv. Martin je bil ne-kakšen „pustni torek“, ko so se ljudje pred adventnim postom še enkrat dobro in obilno najedli. Ta dan so pa v večini slovenskih vinorodnih krajev tudi „kr-stili vino“ in temu običaju je bilo v zadnjem času predvsem posvečeno pra-znovanje godu sv. Martina. A sv. Mar-tin je bil tudi praznik pastirjev. V Pol-janski dolini so pastirji na predvečer zakurili kres, ob njem užgali smolnate baklje in šli nato v starostnem redu v povorki naokrog in nato dogorevajoče baklje pometali v kresov ogenj. V Kot-ljah na Koroškem so zaključili jesensko pašo s posebno Martinovo sv, mašo, Na gorenjskem so jedli pastirji posebno Martinovo kašo, v Zilji pa cvrtje. Po starem pravilu je moral ta dan vsak pastir plesati. Na Primskovem so bile okrog sv. Martina poroke kot v pred-pustu in kjer je bil ta svetnik tudi cer-kveni patron, je bilo tudi polno štantov pred cerkvijo. Baš na Primskovem so bili Martinovi plesi zelo v čislih. Sta-rejši ljudje so povsod seveda dajali pred-

nost mizi in kjer so jih gojili, niso smele manjkati gosi. Martinovo gos so vneto zalivali z novim vinom. V Slo-venskih goricah pravijo gostiji na Mar-tinovo pašnik, ker so se včasih naprav-ljali pri tej gostiji računi, tičoči se paš-nikov. V Halozah je ta gostija Mart-nov nasad, kar pomeni gostijo na saji (seji), na kateri so včasih skleпали o zemljiških kupčijah. — Če je bilo na sv. Martina dan lepo vreme, je pome-nilo, da bo čez tri dni že snečilo. Iz prsne kosti Martinove gosi so pa ugi-bali, kakšna bo zima.

Na zahvalno nedeljo proti koncu li-stopada so zahvalne molitve predvsem v cerkvah, ki so dostikrat okrašene s poljskimi sadeži in večrat je le-teh bil deležen tudi krajevni dušni pastir. — Zadnje nedeljo v cerkvenem letu pa proslavljajo zlasti v Beneški Sloveniji. — Sv. Andrej, 30. listopada, stoji tako-rekoč na pragu cerkvenega leta. Veljal je kot važen ženitveni posrednik. Na Štajerskem in v Prekmurju je bil v navadi poseben tridnevni post deklet k sv. Andreju, nakar se je v sanjah pri-kazal bodoči ženin. Na Notranjskem so hodili dečki kot nekakšni koledniki po hišah voščiti dobro jutro.

Ko smo v majniški številki pisali o dveh posebnih značilnostih slovenske hiše, njenem talnem načrtu in njeni strehi, smo si prihranili o njeni opremi spregovoriti kdaj pozneje. Namen teh člankov je bil sprva, da bi se ljudje starih navad čim bolj držali. A mnogo običajev ni mogoče več obuditi in tako tudi nima pomena pisati o stanovanj-ski opremi v slovenski kmečki in baj-tarski hiši, ker so pač stanovanjske razmere v tujini drugačne kot so bile doma. Ena stvar pa je bila Slovencem vedno posebno draga, to je:

BOHKOV KOT

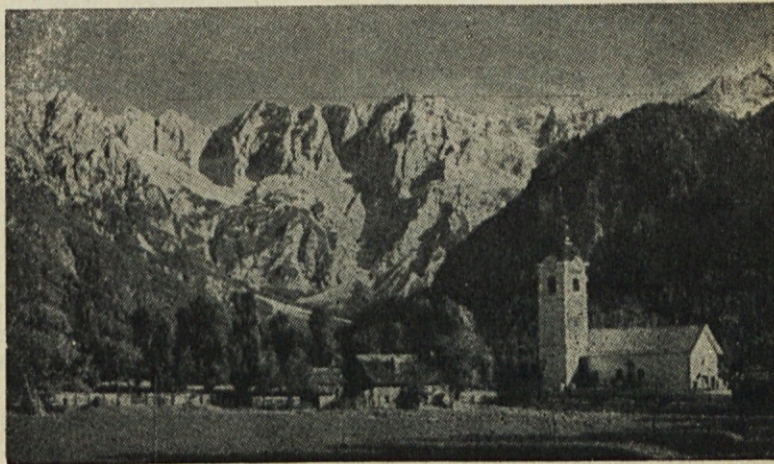
nad mizo, ki se je ohranil v bistvu v kljub vsem stanovanskim modernizacijam v teku zadnjih stoletij in si ga moremo tudi v tujini držati.

Miza v slovenski „hiši“, kot se je imenovala glavna stanovanjska soba v našem podeželskem domu, je bila razmiroma velika. Da bi zavzemala čimmanj prostora in da stanovalcev v sobi ne bi pri kretanju preveč ovirala, so jo postavili vedno v kot, največkrat v tisti kot, ki sta ga tvorili stena med „hišo“ in štibelcom na eni in stranska stena stavbe na drugi strani. Ob kotnih stenah sta bili za mizo dve klopi, ob ostalih dveh stenah mize pa stoli. Kot med obema stenama je služil za obešanje križa, ob njem pa so visele na obeh straneh svete podobe. Križ je bil navadno, vsaj v starejših časih, ročno delo vaškega rezbarja in je visel tako, da je bil z vrhnjim delom nekoliko naprej nagnjen. Pod njim je bila h kotu prislonjena trikotna deska, na njej so bile v lončkih suhe ali sveže cvetlice, leš-

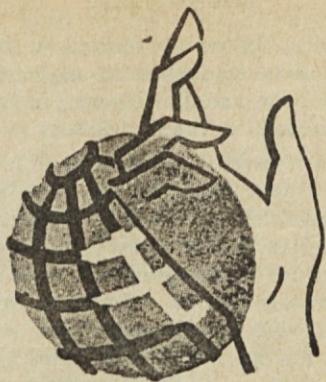
čerbe ali sveče v svečnikih. O Božiču je ta trikotna deska služila za postavljanje jaslic, pri čemer so križ navadno sneli ali obesili višje gor. Ponekod so takšno desko šele za jaslice postavili namesto križa. Ob križu so visele svete podobe, do srede prejšnjega stoletja največkrat slikane z roko na steklo. Navadno so bile na obeh straneh križa dve do štiri v eni sami vrsti. Nesvete podobe nikoli niso visele v tem bohkovem katu; če so jih v „hiši“ imeli, so visele kje drugod. Od polovice prejšnjega stoletja so se začele namesto slik na steklo širiti razne razmnoženine, sprva največ belo-črni bakrorezi, ki so pozneje bili s tiskom kolorirani, dokler niso prišli v veljavo sploh barvotiski. Čeprav le-ti posamič po lepotnem učinku niso dosegli slik na steklo, je ostal vendar celotni vtis bohkovega kota enako močan in prikupen. Pred bohkovim kotom, že nad mizo, je dostikrat visel na niti ali žici s stropa sveti Duh v podobi golobčka: navadno je bil trup goloba lesen, perutnice pa papirnate.

M. Marolt.

*Kraj
nepozabnega
spomina:
Vetrinj
s cerkvijo*

NA SVETU JE ZARES v ČUDNO

Zares čudni so ljudje. Bojijo se krutosti, pa jo povzdigujejo. Želijo, da se jim služi, pa prezirajo, kar jim je v korist. Lev ni bil nikoli dobrotnik človeštva. Imeti tako zver za soseda, je nevarno. Nikomur se še ni posrečilo vpreči ga v jarem, ali ga prisiliti, da bi vlekel plug. Pa vendar, kako so ga poveličevali ljudje. Za kralja so ga naredili. V državne grbe so ga dajali. Celo najbolj miroljubne dežele, kjer živega leva razen v cirkusu ali živalskem vrtu sploh nikjer niso videli, so si ga vzele za simbol in ga imajo vpodobljenega na svojem orožju; zatega na roču sablje ali na petelinu puške, lepo izdelanega s šapami pripravljenimi za napad. Tudi leopard ima pristop v grbe. Pa orel? Recimo katero o orlu. Dejanjsko je škodljiv ropar, živalski mladiči o tem nekaj vedo. Ima kriv kljun in hripav glas. Toda kakšen aristokrat. Od rimskih orlov in orlov svetega rimskega imperija ter napoleonovih orlov tja do anskih kondorjev. Lahko rečemo o kom, da je orel, lev, celo tiger. So pokloni, in kateri jih prejemaajo, se čutijo zelo počaščene. Lev in orel so gospodje. Takoj smo jim dali diplome in častne naslove.

Toda staja ali hlev, kjer so se živali podvrge naši postavi in nam služijo, kakor mi hočemo, so prostaki in pešči. Tam so samo sužnji in zanje

imamo samo prezirljive besede. Pes, tele raca, gos, prašič, so žaljivke. Posebno pa še osel. Osel, ki nikoli še ni nikogar požrl ali iztrebil, ki je vse tovore na svojem golem hrbtu nosil. Samo včasih s svojim riganjem izrazi svojo lakoto, svojo utrujenost ali nesrečo. Od njegovih uhljev pa do njegove brce najdemo na oslu vse smešno. Vse neumnosti se imenujejo oslarije.

Ti, Gospod, pa si za svoj zmagoslavni vhod v Jeruzalem izrecno zahteval, naj ti učenci pripravijo osliča. Prav dobro vem, kako učenjaki razlagajo, da je bil osel na Vzhodu kraljevska jezdna žival. Še to pristavljajo, da je bil simbol miroljubnega obiska, v nasprotju z bojnimi vozovi in konji. Vendar si drznem misliti, da je povrh vse te arhilogije v tem osliču lep, za vse čase veljaven nauk, in da si Ti, Gospod, prav tako mislil na nas kot na svoje sodobnike, ko si ga zajahal. Mislil si na nas prezirljivce, na dediče te kratkovidne modrosti, ki nas hoče učiti, da je sužnost skoraj isto kot uslužnost in da je veličina v tem, koliko kdo zna zbujati strah. Ti pa si brez dvoma hotel prenesti odličnost z zveri na tovrne živali in kot na dan svojega rojstva, napolniti z božjim sijajem hleve. Ti si

združil osliča z božjo zgodovino; on te je nosil po ozkih jeruzalemskih ulicah.

Se mnogo časa bo treba, da bo ta, vsemu svetu oznanjani evangelij, mogel streti okosteneli kalup naših predsodkov, da bomo mogli doumeti, da odličnost ni v oblasti, ampak v službi; da je veličina biti koristen. In če je treba je postaviti vrstni red v dostojanstvih, upostaviti vrstni red v dostojanstvih, bo tistim, ki skromno, pa s celim srcem služijo, prisojeno zelo odlično mesto. Preveč radi si domišljamo, da je bolj slavno zamisliti kaj, kot pa napolniti otroško steklenico z mlekom. Baterije topov, ki bruhajo smrt več kilometrov daleč na okrog, se nam zdijo nekaj sijajnega, kuhinjska posoda pa ne zasluži časti salonskih pogovorov. Lonce, ponve in skodelice prepuščamo rokam kuharic in njihovim pomagalkam v kletih. Osvojevalci, ki so toliko razrušili, so dobili slavno mesto v zgodovini, kjer ni mesta za neznane graditelje.

Ta oslič, na katerega so apostoli vrgli svoje plašče za sedlo, bi nas mogel naučiti mnogih stvari, katerih nas niso nikoli učili tudi največji učenjaki ne. Končno to tudi ni bila njihova dolžnost. Posredovali so nam svoje znanje; življenja pa ni mogoče vključiti v en sam nauk. Je poseben način bitja in delovanja; in v tem ima vsakdo izmed nas nekaj svojkega. Najprej je treba prodreti v skrivnost dejanskega stanja, potem šele poizkusiti razumeti našo misel. Prav zares bi rad počastil vse tiste, ki se neopazno žrtvujejo in ki z vso skromnostjo tiho vršijo dobra dela. Dandanes so vpeljali navado, da javno poplačujejo usluge, kot da bi bile nekaj izrednega. Gospod, mar bi ne bile veliko lepše videti v njih nekaj naravnega, česar ni treba obešati na veliki zvon? Jeruzalemska množica Ti je vzklikala, ko si prijahal na svojem os-

liču; toda na dan preizkušnje je izpuhtelo vse to navdušenje. Vsaka stvar mora odgovarjati okolju, ki ji pristojajo; tako ponižne uslužnosti ni treba postavljati na žaromete.

Nauči me resnične veličine. Vedno si jo predstavljam kot napadalno, ki zaseda prva mesta in ki hoče biti vidna. V nespametnosti mislim, da so slovesno proglašeni svetniki bolj sveti kot drugi, in da je v brezimnosti prostor samo za brezpomembne stvari. Tvoje mere pa so čisto drugačne. Tvoja božanska misel se je ustavila na osliču in njegovemu lastniku si sporočil, da prav tega potrebuješ. Pa od tega osliča ni ostala nobena relikvija. Se mar ne bi mogel jaz zadovoljiti biti podoben njemu, precej siv in brez zanimivih posebnosti, kajti tudi mene hočeš potrebovati pri svojem delu. Kadar se me polašča malodušje, kadar me preganja tista duhomorna misel, da ne bom mogel nikoli nič koristnega storiti, kadar mi bo sam hudobec prišepetaval, da se ni vredno truditi, da je bolje se na vse požvižgati in vse pustiti, mar ne bi moral vse te črnoglede svetovalce kratkomalo zapoditi in se spomniti, da je način, kako služiti dobroti do smrti, ki je povzetek vse postave in vseh prerokov, ljubezen. Ni se treba skrivati kot polž v svojo hišo, pa tudi napadati ne. Ne prirejajo sijajnih konjskih dirk z osličmi. Ni njegova naloga sestavljati udarnih čet, pa tudi ne dirjati v sijajnih upregah. Imajo svoj korak, premišljen in gotov. Se ne spotaknejo, tudi če je pot kamnita ali se strmo dviga in vije tik ob globokem prepadu ne. Gredo naprej, nosijo tovore. Ne pričakujejo pozdravov, kakor da bi to bilo nekaj najbolj naravnega na svetu. Včasih pa, kot n. pr. Balamov osel, so veliko bolj prebrisan kot mi.

(Po Pierre Charles S. J — B.K.)

PO OČETOVEM POGREBU

Po pogrebu se je Marijan odtrgal od ostalih pogrebcev, celo od matere in jokajočih sester, Pavle in Marije, ter sam koračil po prašni cesti proti domu. Vročje junijsko sonce je trosilo samo žerjavico z neba. Polje je zelenelo. Žito je prikimavalo s plavkastim klasjem, se poljubovalo med seboj in valovilo kot morje, če je le komaj zaznavna sapica zavela, krompir je spuščal že prve rožnate cvete, koruza se je dvigala od zemlje. Nad tem pa je neprenehoma pel z visokim tonom razgret poletni zrak, kakor bi se roji brenčočih nevidnih muh spreletavali in zumljali v vsemirju.

Cesta, ki je bila raztegnjena mimo tihih in samotnih vasi na polje, je bila prazna; nikogar ni bilo na njej: ne za njim ne pred njim. Sam je brusil s težkimi koraki po ostrem kamenju, da so se mu kadili oblački prahu izpod nog. Z rokami v hlačnih žepih, s sklonjeno glavo pa v zlikani svetešnji obleki se je pomikal naprej.

Nič ni razmišljal študent Marijan o očetu, ki so ga prav to jutro, še preden so rosni biseri prav izginili z bohotnih cvetov in kipečih travnatih bilk, pustili za vedno na božji njivi pri cerkvi. Njegovo srce je plavalo čisto v drugih krajih, med tujimi ljudmi: v mestu, v prijetni vasi pri tovarišu. Da se je prav v teh dneh moralo to zgoditi, ko je hotel k sošolcu na počitnice! Bog ve, če bi se sploh bil vrnil za te počitnice domov. Saj v resnici prav za prav ni nameraval. Vse lepše se mu je zdelo drugje, kjer ni bilo treba poslušati brundajočega glasu pijanega očeta. Vsak dan ena in ista pesem. Vsa fara je zijala

nanj in na vso hišo, češ oče je pijanec, zapravlja domačijo, ji izpodkopava temelje in peha vse od kraja v bedo. Vse po vrsti: sebe, mater, Marijana Pavlo in Marijo. Sin pa študira! Kaj bo le iz pijančevega sina? Oče pijanec tudi sin ne bo kaj prida!

Krenil je z bele ceste na poljsko stezo, prav do kolovozov obraslo z visoko travo. Sklonil se je in utrgal belo marjetico, ki je kimala na dolgem peclju. Obiral je tenke lističe z drobne glavice in jih spuščal na zemljo. Dišeč vonj zoreče trave in čepečega cvetja med njo je kipel od zemlje.

Kakor bi treščilo vanj, mu je nena doma obstal korak, spreletelo ga je, da je široko odprl oči, napel ušesa ter strm.

„Ha-ha-ha-hahaha-ha!“ se je hreščeče režala soseda pred njim. Kakor da se je dvignila iz zemlje ali zrasla nenadoma iz travnate bilke, da je ni prej videl.

„Ha-ha-ha-ha-ha!“ je zavijala brez nehanja.

Razšopirila se mu je čez pot, da ni mogel naprej.

„Si vesel, Marijan, da ni več očeta? Ne bo te več pretepal in ne zapravljal hiše. Vse je hotel le po svojem grlu speljati, pijanec grdi! Bo vsaj vam drugim še kaj ostalo, vam, ki ste delali in jedli suh kruhek doma, ko je njemu teklo vino z mize. Ti boš gospodar, tvoja beseda bo v bodoče v hiši veljala. Kajne, Marijan, da bo tako! Saj ne pojdeš nazaj v šole...“

„H-u-u-u-u, baba neumna,“ je za-

tegnil in se ji ognil. Šel je naprej, kakor da se ni nič zgodilo.

Prej je hodil kakor slep, zdaj je zagledal pred seboj polno luči, same svetle luči. Predramilo ga je veselo živsvoje misli. Gledal je to božjo zemljo ljenje okrog njega, da je preokrenil okrog njega in samo strmel, kakor bi se bil dvignil temen zastor pred njim.

Čudil se je soncu, ki je sipalo na njive pred njim snope vročih žarkov, koruzi, ki je poganjala kvišku proti njim. Zemlja se je sprijela v suhe grudice, ki so stiskale poslednje ostanke vlage v sebi. Zadaž se je pozibavalo žito sem ter tja, zarumeneli ječmen se je priklanjal. Na pobočju brega, ki se je vzpenjal tam gori, je krvavela detelja. Kakor rdeči rubini se je iskrilo njeno cvetje pod soncem. Nad njo pa je stal dom, Marijanov dom, obdan s košatimi in zorečimi češnjami, zelenimi hruškami, jablanami, slivami. Streha se je iznad tega komaj malo rdečila. Še više gori je zelenela gorica: trs za trsom je stal v vrsti, vzpenjajoči se v hrib. To trsje je pokojni oče cenil več kot širne njive žita in je tudi skrbel zanj bolj kot za živino v hlevu. Ni čudno, saj je skoraj prebil pol življenja v gorici in pri vinu. Z vinom je zjutraj na tešče začel in zvečer nehal z njim. Če ga ni bilo, je sitnarij; če ga je imel, je prerad včasih razlival polne mere svoje ljubezni in veselja enemu ali drugemu, včasih tudi zabavljal in robantil, da so marsikatero noč morali prespati z materjo in sestrami na kolarnici, poleti tudi v cvetoči detelji pod domom, kjer so jim vso ljubo noč mežikale zlate zvezde z neba.

Nekaj je Marijanu šinilo v glavo. Utonile so njegove sanjarije o počitnicah, o katerih se je menil sam s seboj po beli cesti. V njem se je predramila

stara očetova podoba, stopila tik pred njega in se ga dotaknila...

Tistega jesenskega dne se je nenedoma razmaknila visoka koruznica, zašelestela z na pol suhimi listi in že je stal pred njim njegov oče. To je bilo tisto jesen, preden je šel prvič v šolo. V velikih škornjih je prištorkljal čez suho zemljo, s povaljanim klobukom, poveznjenim po strani na glavo. Razcefran suknjič je bingljal okrog njega, gole lakti je kazal iz rokavov. Obraz pa temnordeč, prepojen čez in čez s krvjo, v nos skoraj že modrikast. Sršeeče rdeče oči so se za trenutek uprle vanj, v malega dečka pred sabo, ki je z bičevnikom

Križ — zadnji človekov spremljevalec

v roki stal ob njivi, in ga gledal. Živina se mu je pasla na travniku pri potoku.

„Zate, smrkolin, sem moral razmetati toliko denarja. Za te neumne papirje!“ je zateglo zivil in zagnal sveženj drobnih knjig in nekaj papirja pred Marijana. „Zate, da boš vedel, ko bi ga lahko bil drugje uporabil!“ je posmrknil.

Marijan ni pobral knjig. Buljil je v nje in ni prav nič razumel, čemu mu oče to govori, čemu ta sveženj knjig in papirja.

Skoraj na glas se mu je zasmeljal: „Ste spet pijani?“

„Pokažem ti: pijan!“ je oče zarohnel, skočil k njemu, mu iztrgal bičevnik iz rok in ga nasekal po tenkih hlačicah, da je tulil in se zvijal.

Kmalu nato ga je božala in ljubkovala soseda, ki je prišla čez travnik. Obrisala mu je solze iz oči in grozila za očetom, ki je koračil po bregu proti domu navzgor.

Drugega dne ga je oče ljubezljivo vodil za roko prvič v šolo, v ogromno nadstropno hišo poleg cerkve...

Danes smo pokopali očeta, se je zdrznil Marijan. Zamižal je. Kakor da mu je neka meglica priplavala pred oči. — Moj Bog, da smo ga danes pokopali...

Nič več ne bo prikoračil čez te njive ali se primajal s knjigami iz koruznice. Kako neki bo v teh bodočih dneh, ko ga ne bo srečaval nikjer in nikoli več? Vse prazno bo okrog njega, dolgočasje in utrujenost bo prepadala prepade v njem. Njegovega glasu ne bo slišati več, ne njegovih besed.

Saj je skoraj nemogoče, da ga nadoma ne bi bilo več od nikoder. Nje-

gov glas bo spet votlo zabrundal, ko bo prišel na večer iz krčme. S škornji bo divje butnil v vrata, s trdo roko pokljukal na kljuko. Gorje, če se ne bodo kmalu vdala. Upri se bo vanje in jih vrigel s tečajev. O, ta oče, pijanec, ki ga pozna vsa fara! Pijanec, zaradi česar tudi Marijana gledajo po strani in ga pomilujejo. Ta oče, o katerem pravijo ljudje, da zapravlja grunt. Pa da se nikoli ne bo spremenil... modrujejo.

Nekoč ga dolgo v noč ni bilo domov. Mati je poslala Marijana ponj v krčmo.

Našel ga je tam, naslonjenega z glavno naprejo na mizo, po kateri so se zrcalile mlake dišečega vina. Dremal je in smrčal. Pol litra vina se je smejal pred njim. Klobuk mu je bil že zlezal po strani in padel pod mizo, sline so se mu v svetlih vozljastih nitih cedile iz smrdečih ust. Vsa krčma je smrdela po vinskem vzdušju, ki je Marijanu ščegetallo grlo in mu prepajalo prsa.

„Oče! Oče! Domov bo treba! Domov!“ ga je poklical Marijan.

„Kdo bi kaj rad? Kdo?“ je zategnil oče na pol v spanju.

„Domov bo treba, oče! Večerja vas čaka. Mrzla bo že!“

„Ej, ja! Naj kar čaka! Če je do zdej, bo še poslej!“ je zabrundal.

Predramil se je in stisnil dečka k sebi. Natočil je kupico.

„Pij, fant!“ ga je silil. „Pij, moj Marijanček, da boš velik postal kot tvoji oče!“

Prijel ga je za roko, mu stisnil kupico vanjo in mu jo potisnil pred usta. Moral je piti.

Oba pijana sta kolovratila v noči po vasi. Potrkala sta pri peku, kjer je oče kupil velik škrcnicelj samih sveže pe-

čenih rumenih žemelj. Rumelih, hreščech žemelj...

„Tega očeta smo danes pokopali,“ je Marijan vzdihnil. „Tega večno pijanega, brundajočega očeta.“

Prestopil je okon in se znašel med koruzo. Stopal je po razgonu in kar razumeti ni mogel, da so ga res pokopali. Če bi ne bil zraven, bi drugim niti ne verjel. Kljub svoji navzočnosti se mu je zdelo to skoraj še vedno nerazumljivo. Saj bo vendar zvečer udaril spet s škornji ob vrata, zavreščal bo, pognal skledo z večerjo za materjo in pretepal sestri. Kak drug večer se bo mehko prismejal s polnimi žepi hreščech žemelj in dal vsakemu svojo v roko. Drugo jutro navsezgodaj bo mimogrede pogledal v hlev, pobožal od daleč sivko in šeko, dal žemljico še teličku in že hlupal na vrh v klet. Po tiho bo godel

svojo posem in vlačil noge po strmem klancu. O, ta naš oče, vsak večer pijan kakor iz navade, vedno drugačen.

Naposled pa se je študent Marijan vendarle ozrl na vse strani: pred njim je bil breg z domom, njive, na čistem nebu sonce in škrjanček s čvrčanjem v zraku. Polno sonca in pesmi. A očeta smo vendarle pokopali. V tako lepem in svetlem dnevu smo ga položili v temo, da še zvonovi niso mogli jokati. Kako neki še pričakujem njegove vrnitve? Ali se bo morebiti predramil na večer in spet prišel, ker bo vedel, da ga bomo čakali? Če ga ne bo, bo vse tiho, še vrata bomo molče zaprli, ko bo šal vsa hiša spat. Z besedo, zaklejnjeno v srcu, bomo hodili drug mimo drugega, tiho, govoriti si ne bomo upali o njem. Ponoči ne bo nihče trkal, ne klical. Kako se bomo prav za prav mogli navaditi na tako puste noči!

Kakor utrujeni, pobiti, bomo sedli k mizi in zajemali vsak pri svojem robu iz sklede. Tihi in zamišljeni: mati, Pavla, Marija, Marijan. Tu pa tam se bo še kateri zdrzil in prisluhnil, češ ali ni prišel oče? A vladal bo pokojni mir. Še strahovi bodo spali. Potem bodo upihnilli luč. Prostor, kamor je oče vsak večer vrgel škornje in slečeno obleko, bo ostal prazen. Čisto prazen, še dih se ne bo dramil za njim...

Kako neki se bodo v krčmi navadili, ko ne bo prihajal več redno vsak dan? Vsak dan k svoji mizi v kotu. Se mar ne bo nič poznalo, če ga več ne bo? — O, neka praznina bo že zijala!

In zimski večeri: večeri okrog božiča, ko se je Marijan vračal na počitnice domov — brez očeta? Kdo bo namesto njega tiščal ukrivljeni hrbet v tople pečnice in trkal z nogami ob

znamenja ne bo za njim? S kom neki se bo Marijan pogovarjal ob teh dolgih večerih okrog božiča, ko bi oče zaradi hudega mraza vendarle ostajal bolj doma? Kdo mu bo odgovarjal na besede, če jih bo izrekel in prazni sobi?

V Marijanu se je nekaj pretrgalo. Stisnila ga je tesnoba pri srcu, v grlu ga je dušilo.

„Ga torej res ne bo več nazaj?“ je zahlipal.

Celo se mu je pomračilo, sivo in mračno so mu sršele oči po sončni zemlji. Ni bilo veselja, ne življenja pod tem svetlim soncem, ki bi ga bilo moglo v tem trenutku vzradostiti in potolažiti. Ob grenkem spoznanju je čutil za zgubljenim na srcu neizmerno težo.

V žepu je stisnil nekaj svetlih belih novcev, ki so mu bili ostali od vožnje domov. Instrukciji si jih je bil zaluzil. Potegnul jih je na svetlo in jih gledal na dlani. Kam bi z njimi, s temi belimi novci?

„O, oče! Pridi! Rad ti jih dam! Kupi si zanje pijače, da boš spet vesel in zadovoljen! Saj me ni sram, če piješ, le da boš spet med nami!“

Hipoma ga je obšlo grenko občutje. Trpek nasmeh, kakor zledenel, se je ustavil na njegovih ustih. Neskončno žalostno srce se mu je skrčilo, vzdrtetele so mu tenke roke.

„Pa jih še jaz ne maram, če tebe ni!“ je siknil skozi zobe.

Zalučal je svetle novce na njivo med rastočo koruzo.

Potrt in skrušen od žalosti in od grenskega spoznanja se je zleknil med visoko travo ob njivi in se bridko razjokal...

Dr. Jože Krivec obredu, ki je privabila veliko ljudstva

Sredi kraške gmajne v senci hrastov in borov so tržaški in goriški Slovenci na lep in slovesen način proslavili sv. brata Cirila in Metoda. Sončna nedelja 7. julija je privabila v Padriče nad tri tisoč Slovencev iz Trsta in okolice, iz Gorice in okoliških vasi. Cerkev na Padričah, posvečena sv. Cirilu in Metodu je zelo majhna, zato je bila vsa proslava na prostem. Začela se je s sv. mašo, ki jo je daroval letošnji novomašnik iz Rojana g. Vončina. Med mašo so združeni zbori s Tržaškega peli mašne pesmi. Ob evangeliju nam je zelo lepo pesniško besedo spregovoril dr. Stanko Janežič o naših blagovestnikih sv. Cirilu in Metodu. Po maši pa se je po kratkem odmoru pričel kulturni del proslave. Nad dvesto pevcev združenih pevskih zborov Tržaške je zapelo tri pesmi, nato so bile na sporedu še recitacije, govor škofovega namestnika msgr. Salvadorija, govor prof. Vinka Beličiča, nastop skavtov, nastop goriških moških zborov in Slovenskega odra iz Trsta, ki so nam podali prizor „Sv. Ciril in Metod med Slovani“.

Udeleženci so se zadovoljni vračali na svoje domove, saj so preživeli res lep in nepozaben dan v božji naravi ob sončni slovenski pesmi in besedi in ob sponanju, da je katoliških Slovencev na Primorskem še veliko.

Tudi v sosednji Jugoslaviji so na več krajih proslavili sv. brata Cirila in Metoda. Na Brjah na Vipavskem, kjer imajo tudi cerkev posvečeno sv. bratoma, so tudi imeli v nedeljo 7. julija lepo slovesnost v cerkvi s koncertom cerkvenih pesmi in pozneje pred cerkvijo tudi narodnih. 28. julija pa je bila na Brjah sv. maša v slovansko-bizantinskem obredu, ki je privabila veliko ljudstva

Primorske vesti

iz vse Vipavske. Glavno slovesnost pa pripravljajo za 8. september na Sv. gori. Za to priliko bo prišel na Sv. goro unijatski pomožni beograjski nadškof Bukatko, ki ga bo spremljal cel zbor duhovnikov vzhodnega obreda. Gotovo bo ta sv. maša vzhodnega obreda privabila na Sv. goro veliko ljudstva.

ČASTNI JUBILEJI

Prelat msgr. dr. Jakob Ukmar, starosta tržaških duhovnikov je dne 12. julija obhajal 62 — letnico mašništva. Dne 13. julija je dopolnil 85 let in dne 25. julija je pa godoval. Častitljivemu prelatu, ki je še vedno delaven in svež iskreno čestitamo in želimo, da bi ga dobri Bog še dolgo ohranil med nami.

MSGR. ANTON SANTIN IMENOVAN ZA NADŠKOFA

Sv. oče je s posebno bulo podelil tržaškemu škofu msgr. Antonu Santinu naslov nadškofa. To imenovanje je prišlo ob 25 — letnici, kar je msgr. Santin prejel vodstvo tržaške škofije.

TRŽAŠKO GORIŠKO ROMANJE V MARIJINO CELJE IN NA DUNAJ

Od 25. do 28. julija se je vršilo skupno goriško tržaško romanje v Marijino Celje v Avtriji z izletom na Dunaj. 540 romarjev se je v jutru 25. julija odpeljalo z vlakom proti Avtriji. Romarji so bili v vlaku med seboj povezani z zvočniki tako da se je nepre-

stano vrstila molitev in petje, oznanila in podobno. Do Kapfenberga smo šli z vlakom od tu do Marijinega Celja pa z 15 avtobusi. Pater svetišča nas je prijazno pozdravil in pohvalil slovensko pesem. Naslednje jutro smo imeli v Marijini cerkvi romarsko sv. mašo pri kateri je krasno govoril g. Jože Jurak. Žal je zaradi dežja odpadla zvečer procesija z lučkami. Naslednje jutro smo z avtobusi nadaljevali pot do Dunaja, kjer smo si bežno ogledali največje zanimivosti avstrijske prestolnice. Zlasti starejši ljudje so bili silno veseli, da so lahko videli grob Franca Jožefa. Imeli smo sv. mašo v cerkvi Sv. Štefana in v votivni cerkvi. Tu nam je govoril G. Tomažič, ki se silno zanima za visokošolce in jim skuša sedaj zgraditi visokošolski dom. Tudi romarji so v ta namen dali svoje prispevke in sicer smo nabrali 281.000 lir. Na Dunaju smo zvedeli za strašno nesrečo, ki je prizadela Skoplje in na povratku smo za ponesrečence nabrali čez 200.000 lir.

Vsi romarji so si edini, da bi prihodnje leto znova poromali v Lurd.

Quo vadis?

391.

Zdaj se je sonce vzdignilo izza Albanskih gora. Apostolu se je zazdelo, da se ne vzpenja po nebu naprej, temveč da se vali po cesti proti njemu. Ustavil se je ter dejal spremljevalcu:

„Ali vidiš svetlobo, ki gre proti nama,“

„Ničesar ne vidim,“ je ta odgovoril.

392.

Peter si je oči zasenčil z roko in čez zas spet dejal:

„Neka postava gre v sončnem soju proti nama.“

Vendar ni bilo slišati niti najrahlj-šega koraka. Vse je bilo tiho. Nazarij je videl samo, da drevesa v dalji trepetajo in da se svetloba razliva bolj in bolj po ravnini.

Začudeno se je ozrl v apostola ter vzkliknil:

„Učenik, kaj ti je?“

393.

Petru je popotna palica padla iz rok, na obrazu sta se mu prikazala veselje in začudenje. Zgrudil se je na obraz, kakor da komu poljublja noge, rekoč:

„Kristus!... Kristus!...“

Dolgo je bilo vse tiho, potem se je zaslišal spet apostolov stokajoči glas:

„Quo vadis, Domine? Kam greš, Gospod?“

Nazarij ni slišal ničesar. Petrova ušesa pa so ujela žalosten, sladek glas:

„Ker ti zapuščam moje ljudstvo, grem jaz v Rim, da se dam drugič križati.“

394.

Apostol je dolgo ležal na tleh negiben in tih. Nazariju se je zdelo, ko da je omedlel ali umrl. Nazadnje je Peter vstal, s trepetajočimi rokami pobral palico in brez besede krenil proti sedmim rimskim gričem. Ko je mladenič to videl, je kakor v odmev ponovil:

„Quo vadis, Domine?“

„V Rim,“ je tiho odvrnil Peter.

In se je vrnil.

395.

Verniki so Petra sprejeli z začudenjem in s skrbjo, toda on jim je na vsa vprašanja odgovarjal samo, da je videl Gospoda. Hodil je na zbirališča kristjanov, jih tolažil, učil in krščeval. Čim

se spraševali, kdo je ta, ki gre mimo, spoznavalci pa so jim odgovarjali:

„Tako umira pravični, ki je poznal Kristusa in oznanjal ljubezen na svetu!“

Peter pa je premišljeval. Zdaj pa zdaj povzdignil oči in govoril:

„Gospod, zapovedal si mi, naj v njem postavim. Tvoj prestol in sem ga postavil. To mesto je zdaj Tvoje, jaz pa grem k Tebi, ker sem močno truden.“

398.

Spotoma se je sprevedu pridružila taka množica ljudi, da so se vojaki bali kakega nereda. Toča vse je bilo tiho in mirno. Ko so prispeli na Vatikanski grič, so vojaki začeli kopati jamo, drugi so pripravljali križ, žebelje in kladiva, množica pa je vsa tiha in zbrana pokleknila.

bolj je Rim blaznel v krvi, tem več je bilo Kristusovih spoznavalcev.

Nazadnje pa se je čas dopolnil tudi za apostola. Prijeli so ju, ju zapri v Mamertinsko ječo in ju sodili. Petra so najprej bičali, potem naj bi bil križan na Vatikanskem griču zunaj mestnega obzidja.

396.

Tisto popoldne se je pred ječo zbrala ogromna množica ljudi, ki so hoteli spremljati apostola na njegovi zadnji poti. Ko so se vrata nazadnje odprla in se je sredi pretorijancev prikazal Peter, je ljudstvo najprej zajokalo, a se je brž potolažilo, zakaj z apostolovega obraza sta žarela tak mir in taka radost, da so vsi videli, da ta človek ne more iti drugam — kakor v zmago.

397.

Sicer tako ponižni vedno sklonjeni ribič je zdaj šel med vojaki zravnani, višji od njih, samozavesten kakor vladar. Ljudje so se začudeni ustavljali in

399.

Apostol se je zadnjič obrnil proti mestu. Glava mu je sijala v zlatem blešku. Spodaj v nižini je bilo videti svetlo Tiberu, Avgustovo grobnico, Pompejevo gledališče, množico svetišč in

ogromno mravljišče rimskih hiš: gnezdo moči in hudobije, ki pa je bilo hkrati glava sveta, vsemogočna, nepremagljiva, večna.

Peter je sredi vojakov gledal tja, ka kor kralj na svojo dediščino in je mestu govoril:

„Odkupljeno si in moje si!“

Sonce se je bilo še bolj nagnilo proti večernemu obzorju in vsa zahodna stran neba je začela rdeče žareti. Vo-jaki so stopili k apostolu, da bi ga slekli.

On pa je stal na vzvišenem mestu, se naglo zravnal ter stegnil roko, da so se krvniki preplašeno umaknili. Začel je z desnico delati znamenja križa ter v zadnji uri dajati blagoslov „Urbi et orbi“, Rimu in vesoljnemu svetu.

In nihče ni to uro uganil, da stoji med njimi pravi vladar tega mesta.

400.

Vinicij piše Petroniju:

Tukaj vemo kaj se godi v Rimu, česar pa ne, nam povedo tvoja pisma. Sprašuješ, če sva na varnem. Pozabljena sva in to naj ti zadošča. — Ta trenutek gledam na naš mirni zaliv. Na njem je ladja in v njej Ursus, ki spušča mrežo v jasne globine... Ligija, moja žena, prede ob meni rdečo volno. V vrtovih pod senco mandljev prepevajo naši sužnji. Kak mir je tukaj, predragi, in blagoslavlja ga nama Kristus, naš ljubljeni Bog. Srečna sva v svoji sreči, ki je nič ne more končati, kajti smrt, ki je za vas konec vsega, je nam samo prehod k lepšemu miru, ljubezni in radosti. Ligijo ljubiti me je naučil šele Kristus. V njem je vir sreče in miru. Primerjaj vaše, s smrtnim strahom pomešano razkošje in razvrat z življenjem kristjanov, pa boš videl, da je to res. A

če se hočeš zares prepričati o tem, pri-di sem. Tukaj te pričakuje mir in lju-beča srca. Plemenit si in dober. Tvoj bistri um ti je sposoben spoznati resni-co. Pridi, in ko jo boš spoznal, jo boš vzljubil. — Ligija in jaz upava, da te bova kmalu videla. Bodi pozdravljen in pridi.

401.

Petronij, ki je čutil, da ga je Tigelin pri cesarju čisto odrinil in da se njegov boj z tem človekom zdaj bliža koncu, je zdaj vsak dan pričakoval smrtno obsodbe. Ob Vinicijevem pismu se je samo malo zamislil, potem pa v odgovor napisal:

„Veselim se Vajine sreče in mislim, da je Kristus najpoštenejši med vsemi bogovi. Toda njegov nauk ni zame. Pavel mi je govoril, da bi se zaradi Kristusa moral odreči vencem, rožam, gostijam. Deležen bi bil sicer potem drugačne sreče, toda meni je vonj vijolic še vedno ljubši kakor vonj mojih umazanih „bližnjih“ iz predmestij. Razen tega je meni sonce že zašlo in kliče me smrt, vama se pa zarja življenja šele začinja. Tigelin me je premagal. Pa prav za prav ne, le mojih zmag je konec. Živel sem, kakor se je zdelo meni in umrl bom prav tako. Ne jemljita si tega k srcu.

Od Tvoje božanske žene bi se rad poslovil z besedami, s katerimi sem jo pozdravil prvič pri Aulu. Če je duša kaj več, kakor pa menijo naši modrijani, potem bo moja duša poletela k Vama, tja k morju in bo posedala ob Vajinem domu v podobi metulja. Drugače ne more biti. Naj se Vama Sicilija spremeni v rajski vrt, vile naj Vama trosijo cvetja na pot in po vseh stebrih Vajinega doma naj gnezdiyo beli golobi.

Kako se kaže delovanje demonov

Ko smo se v prvem delu seznanili s hudobnimi duhovi in njihovim odnosom do človeka, je treba, da se seznamimo še njihovim delovanjem, v kolikor se nanaša na človeka in kaže njihovo prizadevanje za oblast nad njim in stvarstvom. Gre torej predvsem za ono prizadevanje satana, s katerim vara človeka, ko mu obeta srečo ali mu daje oblast nad stvarstvom.

Satan se ne zadovolji le z vplivom na dušo; niti ne z osvojitvijo duše; on hoče svoje kraljestvo na zemlji kot protipodobo božjega kraljestva na tem svetu. In kakor Kristusu ni dovolj, da vlada samo v dušah, marveč hoče, da se to duhovno kraljestvo izraža tudi v praktičnem življenju, tako se satan ne zadovolji z vlado v dušah (kar se zgodi po smrtnem grehu), marveč hoče tudi vladati v vsakdanjem življenju. Zato je pripravljen pomagati vsem, ki hočejo pri tem sodelovati. Iz tega pa moremo sklepati, da se kaže njegova oblast na mnogo širših področjih, kot to običajno mislimo.

Podoba, ki nam jo to prizadevanje

daje, ni vselej jasna. To se pravi, ne moremo določno trditi: do tu je naravno, od tu pa začnjenja satanov vpliv. Tako morejo biti bolezni, uime, nezgode itd. posledica naravnih zakonov, morejo pa biti tudi posledica satanovega posega v življenje. Jasno ločiti, kdaj gre za eno ali za drugo, ni lahko.

1. NEKAJ O OBSEDENJU

Najbolj znano prizadevanje satana dobiti človeka tudi po telesu v svojo oblast, je **obsedenje**. (Tudi v primerih, ki jih pripisujemo obsedenju, ni vselej jasno, če ne gre morda za kak pojav težkega živčnega obolenja.)

Obsedenja je več oblik. Najbolj navadno je ono obsedenje, pri katerem dobiva satan vedno večji vpliv na človeka, čeprav ostane njegova volja še svobodna. Ta vpliv se kaže v stiskah, duševnem trpljenju, pa tudi v svobodnem, pod satanovim vplivom vršenem delovanju človeka, ki se je s ponavljanjem

greha predal satanu. Spet drugič — in to je druga oblika obsedenja —, se satan poslužuje človekovega telesa, ga včasih muči, včasih pa mu da tudi izredno moč, a vendar tako, da ta človek ostane še svoboden; satan nima nad njegovo voljo moči. Kar se z njim dogaja, je proti njegovi volji. Znani so primeri, ko je tak človek živel pravo svetniško življenje. Časi obsedenosti so bili zanj muka in težka preizkušnja. O resnični obsedenosti pa moremo govoriti, kadar preda človek satanu tudi svojo voljo in tako postane njegovo voljno orodje. Vendar pa satan tudi v tem primeru ne more ne posredno obvladati človeškega duha in se spojiti z njim v eno bitje.

Pri obsedenju se poslužuje Cerkev posebnih molitev ki jih imenujemo eksorcizme, zarotovanja ali izganjanja hudičev. Cerkev pa ne zarotuje le obsedenih ljudi ali pred krstom krščencev, marveč tudi neživo in živo stvarstvo, ki naj služi človeku. To dela zato, ker ve, da se utegne satan poslužiti tudi teh stvari v človekovo škodo in tako dobiti oblast nad njim.

2. NEKATERI NAČINI, PO KATERIH STOPA ČLOVEK V STIK S SATANOM

V naslednjih vrsticah hočemo kratko opisati nekatere načine, s katerimi skuša človek navezati stik s satanom, ali pa jih more ta uporabiti za to, da dobi vpliv nanj.

a) Pogodba s hudičem

Mislím, da to bralcem ni neznanó. Bo pa ta ali oni, ki ne bo verjel, da je kaj takega sploh možno. Da smo tako nezaupni do teh stvari, imamo več razlogov; deloma so nam zele vero v to možnost razne pripovedke, ki so govorile o teh pogodbah; deloma je vzrok

že zgoraj imenovani racionalizem ali prosvetljenstvo, ki odklanja vse, kar je nadčutno, in misli, da je tak stik nemogoč, ker hudiča sploh ni. Danes pa vemo, da je pogodba s hudičem možna in da se najdejo ljudje, ki jo sklenejo samo zato, da jim pomaga hudič spolniti njihove želje. Ta pa je vselej pripravljén, seveda za to, da jih dobi v oblast.

Da gre tu za zelo resno zadevo, je razumljivo. Človek stopi v službo hudočca pod pogojem, da mu je ta pripravljen služiti in spolniti njegove želje. S tem pa postavi v nevarnost svojo dušo in svojo večnost. To stori zaradi navidezne sreče, navidezne moči. Rekli smo, da „postavi“ v nevarnost, kajti, tudi ko se je zapisal hudiču, ohrani svobodno voljo in se more s kesanjem vrniti k Bogu in odstopiti od zveze s hudičem. Ali se mu to posreči ali ne, je odvisno od njegove volje in posebno od milosti božje.

Pogoj za pogodbo s hudičem so gotovo znamenja, takoimenovani „satanovi zakramenti“. To so znamenja, ki jih določi in izbere človek kot znamenja njegove pripravljenosti stopiti v stik s hudočcem. Ta znamenja seveda sama na sebi še ne pomenijo predaje hudiču; ta pomen dobijo šele po človekovi odločitvi. Odloča torej svobodna volja človeka. Taka znamenja so npr. talizmani, amuleti, maskote in podobno. Pravimo jim „zakramenti“, ker komaj, ko so postavljeni, že iščejo zveze s hudičem, ki je pripravljen takoj stopiti v stik s človekom, ki jih uporablja.

Posebna znamenja, ki posredujejo zvezo s hudičem, so takoimenovane „črne maše“, pri katerih gre za zasramovanje in onečaščenje Najsvetejšega. Včasih posnemajo mašo, včasih pa onečaščujejo v resnici posvečeno hostijo. V prostorih, kjer se to dogaja, je celo

pripravljen prostor za satana. Sem spada tudi čaščenje satana pod različnimi podobami in načini. Znano je, da se dobe ljudje, ki se sami imenujejo satanovi častilci. Znani teolog Schmaus pravi v dogmatiki (II. del): „Čeprav je izrecno čiščenje satana omejeno na majhne skupine ljudi, je čiščenje skrivnostnih zlobnih sil po vsem svetu zelo razširjeno.“

b) Skrivnostni (okultni pojavi)

Človeka je vselej mikalo prodreti v skrivnosti. Spoznati hoče tudi to, kar je sicer njegovemu umu skrito in njegovim čutom odmaknjeno, pa naj presega njegove sposobnosti. Stopiti hoče z njimi v stik, ali jih vsaj odkriti v bodočnosti.

Oboje presega človekove moči, zato išče pomoči drugod, če treba tudi pri hudiču. Pri tem pa pozablja, da je hudič „oče laži, ki sploh nima namena govoriti resnice; poleg tega pa ne more vedeti tega, kar je odvisno od človekove svobodne volje. Samo Bog pozna bodočnost v polnem in resničnem obsegu.

Ker pa hudiču ni za resnico, marveč le za to, da dobi oblast nad človekom, posnema Boga in razodeva „bodočnost“ onim, ki iščejo pri njem nasveta.

Tajni pojavi, ki se jih more poslužiti človek, da stopi v zvezo s satanom in tako poizve za bodočnost, so različni. Pomnimo pa, da niso vsi že sami po sebi v službi satana, marveč, da morejo taki postati in da se jih satan včasih posluži, da vara človeka.

Taki pojavi so npr. jasnovidnost, to je gledanje v bodočnost. Iz parapsihologije (vede, ki se bavi z nadčutnimi pojavi) vemo, da so ljudje, ki imajo ta čut že po naravi in da jim je često v breme. Poleg tega pa so znani primeri, ki kažejo, da satan zlorablja te narav-

ne sposobnosti človeka. Sem štejemo tudi „drugi vid“, to je poznanje po času in kraju oddaljenih dogodkov. Včasih se jih da razložiti s telepatico.

Drug znan pojav je astrologija ali napovedovanje bodočnosti iz zvezd ali ozvezdja, v katerem je bil kdo rojen. Pogosto gre tu za prevaro — s to je treba vselej računati pri običajnih horoskopih v časopisih in revijah. Astrologija pa je tudi resna veda, ki si ne prisvaja sposobnosti napovedovati bodočnosti človeka, posebno tedaj ne, kadar gre odločitve njegove svobodne volje. Opira se na dejstvo, da je tudi človek del narave in da vsi deli stvarstva na nek način vplivajo drug na drugega. Ker pa se utegne satan polastiti tudi tega sredstva, zlasti pri neresnem napovedovanju bodočnosti, prepoveduje Cerkev posluževati se neresne astrologije, kar se dogaja v primeru običajnih horoskopov.

Tretji pojav, ki služi človeku za napovedovanje bodočnosti, je hiromantija ali vedeževanje iz rok (potez na dlani). Presojati, ga moramo kot astrologijo. Čeprav je mogoče iz različnih potez na rokah sklepati na to in ono v človeku, njegove bodočnosti ni možno jasno prerokovati.

Naj omenim še vedeževanje iz kart, ki je samo na sebi prazna vera in nevarno iz zgoraj omenjenih primerov. Tudi napovedovati bodočnost s pomočjo izžarevanja žarkov, pa naj si bo po posredovanju nihala ali bajalice (palice, s katero iščejo vodo in rudnine) je nevarna zadeva, čeprav se da z enim in drugim najti vodo in podobno.

c) Čaranje in čarovništvo

Nikar ne zmajajte z glavo, češ, to pa ne drži; čarovnikov ali coprnikov

(copric) nikdar ni bilo in jih tudi ni. Žal je prav obratno. Čarovniki so bili in so še danes.

Čarovnike imenujemo „lažimistike“, to je ljudi, ki stopajo na razne načine, brez posredovanja čutov, v stik z izvenčutnim svetom. Medtem, ko je prava mistika sad milosti božje, je lažimistika svojevóljno prodiranje v izvenčutna (ali nadčutna) območja. Pogosto se to dogaja tudi po satanovem posredovanju.

Vrata, skozi katera stopa človek v stik z izvenčutnim svetom, je zamaknenje. Je dvojno: pravo, kot ga poznamo pri pravi mistiki in lažizamaknenje ali transa, kot ga poznamo pri takoiimenovani lažimistiki, kot je npr. čarovništvo. V tem stanju vidi zamaknjenec stvari, ki jih izven njega ne vidi. Deloma so te „prikazni“ prividi, blodnje, sad njegove po opojnih sredstvih ali hudičevem delovanju razdražene domišljije, ali pa resnično gledanje in poslušanje izvenčutnih bitij in pojavov, ki jih človek izven zamaknenja zaradi svoje telesnosti ne vidi in ne sliši, ker pač niso čutom in telesu dostopni.

Sredstva, s katerimi stopi čarovnik v stik z nadčutnim svetom in preide v zamaknenje, so razna opojila, ki izločijo zavest in vsako posredovanje čutov.

Čarovniki so in si še pripravljajo taka sredstva v obliki mazil in pijač iz raznih strupenih rastlin, predvsem razhudnikovk, kot volčje črešnje, pasjega zelišča, grenkoslađa in podobno. Z njimi mažejo gotovo dele telesa, npr. podpazušje, ali pijejo iz njih napravljene pijače in tako pridejo v zamaknenje. Čeprav se da doživljanje v zamaknenju tudi naravno razložiti, kot posledica razdražene domišljije, je možno in zelo verjetno, da se ga posluži hudič, da se polasti človeka. V tem stanju je možno, da se dogaja potovanje čarovnic

in njihovo zborovanje, samo v domišljiji, pa naj bo po, ali brez satanovega sodelovanja, ali pa, da čarovniki res potujejo, to se pravi, da se polasti satan njihovega telesa in jih prenese na kak drug kraj. V takem zamaknenju je mogoč videti čarovnik tudi osebe, ki se sploh niso udeležile zborovanja in jih je pri zaslišanju obdolžil kot udeležence. Ker so te osebe po resnici in pravici tajile, so jih kot zakrknjence obsodili nasmrť.

Zanimivo je še eno vprašanje v zvezi s čarovništvom. So li mogli čarovniki povzročati razne uime, kot točo, bolezní, kugo in smrt? Po tem, kar vemo danes, moremo odgovoriti z „da“. S pomočjo zagovorov, zakletev, analognega čaranja (pri čemer ravnám z nekimi predmetom tako, kot bi hotel ravnati s človekom) in podobnih „hudičevih zakramentih“, so mogli stopiti v zvezo s hudičem, ki jim je spolnil njihovo voljo.

Ker so videli v srednjem veku v čarovništvu, slično kot v krivoverstu, nevarnost za vero in državo, pa tudi sredstvo, po katerem je hudič utrjeval svoj vpliv in oblast med ljudmi, so oboje preganjali. Inkvizicija je imela nalogo preiskati pojave in skušati pripraviti grešnike (čarovnike, krivoverce) k spreobrnjenju. Če se je to posrečilo, so čarovnika in krivoverca običajno zaprli v kak samostan (zaradi nevarnosti ponovitve zveze s hudičem), če pa je vztrajal v zakrknjenosti, so ga izročili svetni oblasti, ki ga je kot nevarnega družbi, obsodila na smrt.

To nam je jasno, če vemo, da si satan prizadeva vdreti s pomočjo človeka v javno in zasebno življenje in onemogočiti ljudem vršiti božjo voljo in dobiti oblast nad njimi.

Dr. Franc Mihelčič, Avstrija

M E D N A M I

ROMANJE K LURŠKI MATERI

BOŽJI

Lourdes, kraj v velikem Buenos Airesu, je tista romarska točka, kjer se zbere vsako leto za Lujanom največ naših rojakov.

Letošnje romanje je imelo dva namena: proslava 400-letnice Marijinih kongregacij in spominu na posvetitev slovenskega naroda Marijinemu srcu pred 20. leti.

Udeležba je bila prav lepa. Zbralo se je nad 1500 rojakov iz vseh krajev Vel. Buenos Airesa.

Pričetek pobožnosti je bil na vrtu pri lurški votlini. G. Lovro Tomažin, diakon našega semenišča, je tu vodil petje in molitev rožnega venca. Za tem se je razvila procesija v zgornjo cerkev. Za križem je šla dolga vrsta mož in fantov, nato otroci, fantje, dekleta in žene v narodnih nošah, fantje s kipom lurške Marije, bogoslovci in duhovniki z direktorjem g. Antonom Oreharjem na čelu, za tem redovnice ter žene in dekleta.

V gornji cerkvi je bila sv. maša, pridiga, obnova posvečenja Marijinemu Srcu in blagoslov z Najsvetejšim.

Sv. mašo z govorom je imel č. g. direktor Anton Orehar. V cerkvenem govoru se je spomnil obeh obletnic: štiristoletnice Marijinih družb, ki so tudi med slovenskim narodom napravile toliko dobrega, in 20-letnice posvetitve ljubljanske škofije Marijinemu Srcu. Vse je spodbudil na obljube dane po

ljubljskem šokfu dr. Rožmanu Materi božju. Zlasti pa je razvil obljubo čistega življenja. „Čistost je pogoj našega življenja, našega zdravja, našega obstanka, našega zveličanja.“

Med sv. mašo je bilo ljudsko petje, ki ga je vodil g. Lovro Tomažin. Več duhovnikov je spovedovalo. Precej rojakov je tudi pristopilo k sv. obhajilu.

Romanje v Lourdes nas je tako povezal s preteklostjo, z Bogom po Materi božji in med seboj. Vsem je tudi pokazalo pot, po kateri naj hodi vsak izmed nas, da bo lahko ob koncu svojega življenja stopil v nebeško domovino.

PRIREDITEV GOJENCEV ROŽMANOVEGA ZAVODA

V nedeljo, 11. avgusta so v dvorani Slovenske hiše v Buenos Airesu nastopili gojenci Rožmanovega zavoda v Adrogué. Sedanjim gojencem so se pridružili tudi nekateri bivši gojenci. Okrog 40 fantov je ob tisočstoletnici prihoda sv. Cirila in Metoda prikazalo „Našo zgodbo“, zgodovino slovenskega naroda v značilnih potezah kot so: Krst, Turki, Tlaka, Zakladi, Običaji, Vojska in Upanje.

Krst. — Po dobi Črtomirovih bojev za „vero staršev, lepo boginjo živo“ posije luč božje resnice. Očenaš, blagri in veroizpoved so nove osnove za zdravo narodovo življenje.

Turki. — Kje naj ubogi človek išče pomoči pred nasiljem, če ne na taboru, pri cerkvi? Nevarnost je mimo in že cerkveni govornik Janez Svetokriški govori: „Kej si zdaj, o prevzetni inu grozovitni Turk?“ In verna srenja že lahko zapoje, kakor je Trubar zapisal: „Hvalimo mi denés Bugá inu se veselimo!“

Tlaka. — Gospódi je treba biti na uslugo. Na Duna pride Pegam, drugič

Brdavs. Slovenski Lambergar in Martin Krpan morata reševati cesarstvo. Slovenec, zapostavljen kot deseti brat, pa vendar zvest in korajžen rešuje tiste, ki bi morali njega reševati.

Zakladi. — Tudi ti so del naše zgodbe: materina bestda, kot je zapisal Pregelj, zadovoljstvo, kot Vodnik, pesem kot Slomšek, slovansko bratstvo, kot Prešeren, volja po svobodi, kot Cankar.

Običaji — Vse polno jih je in pravi izraz narodove duše so. Naj gre za belokranjsko jurjevanje ali za koroško koledovanje, za obrede ob trgatvi ali za ljudsko vero o tem in onem.

Vojska. — Zadnja poglavja naše zgodovine so pisana s krvjo. Svetovni vojski in grobovi, novo brezboštvo in novi grobovi, molk pobitih in molk živih. V svoji osnovi je Slovenija postala pokopališče.

Upanje. — Vendar še ni konec. Bili so težki časi, tako težki mogoče nikdar, a vselej je ostalo upanje na lepše dni. Pod Peco še spi kralj Matjaž in čaka. Prišel bo dan, ko bo vstal. Zato je treba iti naprej pri delu za narodove vrednote.

Prireditve je izredno dobro uspela. Udeležba je bila kljub slabemu vremenu zelo lepa; bilo je nad 500 ljudi. Besedilo prireditve je pripravil č. g. dr. Branko Rozman, prefekt škofovega zavoda. Režija pa je bila ob sodelovanju dr. Rozmana v rokah g. Nikolaja Jeločnika.

ENAJSTI SOCIALNI DAN

Enajsti socialni dan, ki je bil v nedeljo, 11. avgusta, dopoldne v Slovenski hiši v Buenos Airesu, je bil posvečen vprašanju „odnosu do domovine“.

Prišel se je s sveto mašo, katero je daroval č. g. direktor Anton Orehar. Med sv. mašo je g. direktor razvil kleme misli o pomenu skupnosti in o skup-

nem prizadevanje za vsestransko napredovanje naših ljudi.

Po sv. maši je g. Avgust Horvat, predsednik stalnega odbora za prirejanje socialnih dni, pričel zborovanje. V predsedstvo zborovanja so bili izbrani: g. Jože Jonke, gđč. Metka Debeljak in tri predavanja. Gospod Rudolf Smersu je g. Stane Žužek. Na programu so bila govorila o temi: „Domovina in narod v življenju človeka in kristjana“. G. Božidar Fink o temi: „Izseljenec in domovina“. O „Izseljencih in deželi, v kateri so se naselili“ pa je razpravljala akademik g. Vital Ašič.

Med zborovanjem sta bili poslani pozdravni pismi predsedniku NO za Slovenijo dr. Mihi Kreku in buenosaireskem nadškofu kardinalu Caggiano. Po referatih so bile sprejete sledeče resolucije:

RESOLUCIJE

Na XI. socialnem dnevu slovenskih izseljencev v Argentini dne 11. avgusta 1963 so bile na podlagi podanih referatov sprejete sledeče resolucije:

1. Domovina in narod zavzemata v življenju poedinca in skupnosti zelo važno mesto. Zato moramo imeti o njih prave pojme in prav tako si moramo do njih ustvariti prave odnose. To pa bomo dosegli, ako bomo vprašanja, ki so v zvezi z domovino in narodom, stalno in temeljito proučevali in se pri tem ozirali na zadevni nauk Cerkve.

2. Domovina je tisti prostor ali kraj, na katerem smo se rodili mi sami ali kjer so se rodili naši očetje in pradedje. Je torej zemlja naših prednikov, na kateri so le-ti delali, trpeli, doživljali vesele in žalostne čase, zmage in poraze. V svoj objem je sprejela rodove preteklosti, ki so jo napojili s potom svojega dela, krvjo, razumom in voljo

delali za njeno boljšo bodočnost. Je tudi duhovna povezanost vseh tistih, ki so na tej zemlji živeli, živijo in bodo živeli ter se trudili za njeno veličino.

3. Narod je biološka in duhovna skupnost ljudi, ki imajo isto pokolenje, isto domovino, isto zgodovino in usodo, isti jezik in isto kulturo, nek poseben narodni značaj in se te svoje posebne narodne skupnosti tudi zavedajo. Je izraz božje volje in modrosti ter s svojimi razlikami in posebnostmi bogati veliko družino slovenskega rodu.

4. Pojma o narodu in domovini sta med seboj tesno povezana in sta veliki dobrini za vsakega človeka. Za domovino in narod se je skozi zgodovino prelilo največ krvi. Je to cena, ki jo dostikrat zahtevata za svojo svobodo in rast.

5. Posamezniki in skupnosti, ki se izselijo ali zapustijo svojo domovino ji morajo ohraniti zvestobo in spoštovanje. Duhovno zdravega človeka vežejo nanjo spomini, če pa teh nima, pa duhovna povezanost z domačimi, predniki in pradedi.

6. Z izselitvijo ne preneha pripadnost narodu iz katerega je posameznik ali skupnost izšla. Lahko se zamenja pripadnost državi, to je politični skupnosti, ne more se pa zavreči narodne pripadnosti, kot se ne more zatajiti krvi staršev in prednikov.

7. Izseljenci smo dolžni svojo slovensko domovino in svoj slovenski narod ljubiti in spoštovati ter se varovati vsega, kar bi utegnilo škodovati njegovemu ugledu in časti. To nam veleva

Prizor iz dobro uspele prireditve gojencev Rožmanovega zavoda v Slovenski dvorani v Buenos Airesu.

ista božja zapoved, ki nam ukazuje spoštovati lastne starše.

8. Ljubezen, spoštovanje, zvestoba in zavest pripadnosti svojemu narodu mora izseljenec posredovati tudi svojim potomcem. Da bo to nalogo zmož, mora biti v stalni zvezi s svojci v domovini in jim mora, če so potrebni, tudi pomagati.

9. Izseljenec pa vseh teh nalog ne bo mogel sam izvrševati. Potrebno je, da se vključi v izseljensko narodno skupnost, ki ima svoj vidni izraz v slovenski službi božji, v šolskih tečajih, slovenskih domovih, najrazličnejših organizacijah in slovenskem tisku.

10. Organizacijam, društvom in vsem tistim, ki vodijo slovensko izseljensko skupnost se priporoča, da organizirajo sistematičen študij verskega, kulturnega, družabnega, gospodarskega in političnega življenja o domovini in objektivne zaključke posredujejo skupnosti. K temu delu se naj še posebej pritegne mladina.

11. Zvestoba lastni domovini in narodu ne more in ne sme biti ovira za pravilno prilagoditev razmeram in življenju dežele, v kateri smo se naselili.

12. Deželi, ki je izseljenca sprejela, se ta izkaže najbolj hvaležnega z vestnim izvrševanjem stanovskih poklicnih in verskih dolžnosti. Naravno je, da sprejme vse kulturne in duhovne dobrine v kolikor jih more razumeti in doumeti, istočasno pa svoje posreduje novemu okolju.

13. Popolna vključitev izseljenca v novo okolje, to je da pozabi ali zavrže lastno narodnost, ni koristna novi deželi niti njemu. Največ pomnoži vrste duševno razkanih ljudi ali tistih, ki stojijo na zelo nizki kulturni ali življenski ravni.

14. Prilagoditev in vključitev v novo okolje mora biti postopna, in če se izseljenec ne vrne v svojo domovino trajaj več rodov, da se doseže tista naravna spojitve, ki ne povzroča ne škode in ne motenj.

15. Potrebno je, da se organizirano in sistematično študira vprašanje prilagoditve in vključitve v nove razmere, predvsem pa pedagoške in psihološke težave, ki jih morajo premostiti starši, mladina in učitelji doma in v šolskih tečajih.

16. Kot katoličani moramo tudi v tem vprašanju in razmerah v katerih živimo slediti socialnemu nauku Cerkve, ki je vedno pokazala veliko skrb za izseljence in branila njihove pravile.

ALI VESTE DA...

Kar v srcu mislimo, tudi na zunaj izražamo, n. pr.:

kadar sklenemo roke, izražamo pobožnost in vdanost;

kadar klečimo, pokleknemo ali se prekrizamo, izražamo ponižnost;

kadar se trkamo na prsi, priznamo, da smo grešniki;

kadar stojimo, izražamo spoštovanje pred Bogom in pripravljenost, spolniti božjo voljo.

„V božjem imenu,“ je dejal Peter, »potrpel bom in čakal in če bo treba kakor Jakob.“

„Kakor Jakob,“ se vznevoljil župnik, »tega ne govori. Če je bil komu, tebi ni bil prejšnji moj nauk, saj te nisem poznal. Tebi bom povedal po človeško in zdaj, in ves peklenški zbor naj se upre, če ti ne pomorem, pa četudi sem star in slep. Da, jaz ti pridobim posvečenje in ti ga! Idiva!“

Stari župaik je bil mahoma oživel in je šel lahko ob mladem v svoj dom. Tam se je zaprl s Petrom v sobo in dejal slovesno: „Tako bo in bo najbolje. Na pot pojdeš.“

„Kam, gospod župnik?“

„V Senj!“ je rekel župnik. „V Senj, k našemu cerkvenemu patronu...“

„H komendatorju?“

„H komendatorju. On ti bo lahko izposloval posvečenje.“ Utihnil je za trenutek, nato je dejal skoraj jezno: „Saj je njegova dolžnost!“

„Gospod župnik, kako to?“ se je začudil mladenič.

Župnik pa je začel govoriti srdito, tako da je Peter živo občutil, kako težko mu je bilo govoriti o stvari:

„Moj fant, ne zameri mi, če moram govoriti o stvareh, ki so zate žalostne. Ne misli, da se brigam za čenče svojih ljudi. Taki so, da morajo nekaj imeti, kar opravljajo. No, pa saj zdaj je vse tisto govorjenje od nekdanj že minilo. Ljudje so pozabili. Če ne bodo kdaj na novo pogreli vsega tistega, pa res ne vem. Kar ti bom jaz zdaj povedal, je gola resnica. Tvoji starši, naj bodo že kdorkoli, prida niso bili. Ti si pošten. Tvoja mati je bila nesrečna ženska. Zdaj je že umrla. Bolje je, da sploh ne praušuješ po njej. Videl si jo sicer, ona sirota je bila, ki te je v Ljubljani pozdravila na tisti čudni način. Zdaj veš.

IVAN PREGELJ:

ODISEJ IZ KOMENDE

Ko je bila mlada, je služila tu v Komenđi pri gospodu komendatorju. Zato so bile pozneje čenče nastale zaradi tebe, nje in visokega gospoda. Meni pa ni dalo miru in sem iskal in izpraševal, a dognal sem le toliko, da si baje sin nekoga Jerneja Glavarja, ki pa je tudi že davno umrl.“

„Kdo pa je bil,“ je vprašal bogoslovec.

„Malovreden človek,“ je odvrnil bridko župnik. „Umrl je nasilne smrti, ubili so ga pri vinu nekje v Vodmatu.“

„Moj Bog, moj Bog,“ je zastokal Peter Pavel.

„Moj fant,“ je dejal mehko župnik, »tako je pisano v ljubljanskih krstnih in mrtvaških bukvah. Kaj je resnica, to ve zdaj Bog. Resnica je namreč morda vse kaj drugega. In v tem slučaju tvoj

oče ni bil Jernej Glavar. A kdo bo to dokazal? Ne. Nočem čenčati za svojimi ljudmi in za tistim nemarnim Bittencem, ki zdaj upravlja našo Komendo in ki tebe prav nič ne mara, dasi te komaj pozna. Lej, gospod komendator mi je pisal, naj mu nasvetujem zanesljivega oskrbnika. Storil bom to. Ti sam mu ponesesh pismo. Obenem ga poprosiš, naj ti izprosi milost v Rimu. Storil bo to. A videti te mora, iz obličja v obličje naj te vidi. Ne bom pravil zakaj, ker mi niso čenče mar, a vidi naj te le in potem, bo, kar bo.“

Ne da bi šel za neizgovorjeno skivnostjo župnikovo, je rekel Peter: „Res je, gospod komendator je mogočen gospod. On bi mi mogel najlaže pomagati.“

„Zato pa,“ se je oddahnil župnik; „pojdeš na pot in vse bo prav.“

„Kod je najbližja pot v Senj?“ je vprašal bogoslovec.

„Dve poti ste, prva je čez Reko in druga je čez Ribnico in Brod. Ta zadnja je krajša, pa je manj naseljena.“

„Pojdem kar čez Ribnico,“ je kratko odločil Peter...

Tri dni je počival v Komendi. Dal si je popraviti obuvalo. Nehote se je nekam sramoval Manice in župnikove sestre Marte, kakor da bi bil sam zakrivil, da še ni posvečen. Ženama pa je bil župnik sam povedal vse težave njegove, tako da ste žalostni pomilovali mladeniča, ki je bil po njiju mnenju vreden ne le mašniškega posvečenja, temveč celo najvišjih časti, škofovske kape ali pa vsaj korarskega ovratnika. Župnik pa se je dva dni trudil, preden je napisal pismo.

Ko je Peter Pavel odšel na pot, je župnik komaj zatajil svoje ganotje in dejal ves hripav proti Manici in sestri:

„Kaj to, če še ni. Bo pa prav gotovo

duhovnik. Saj je še Bog v nebesih. In ti Marta martasta, ki si svojčas rekla, da jabolko ne pade daleč od drevesa. Pa je vendarle padlo in pa še prav daleč. A Bog mi v greh ne šteje, če je laž, da je bilo tisto drevo kaj prida.“

Od tistega dne so župnik, njegova sestra in Manica nestržno pričakovali sporočil iz Senja in župnik se je jutro za jutrom karal: „Dal sem mu nauk, naj si vzame za vzgled Jakoba. Zdaj pa bi za potrebo sam sebe za ušesa prijel in se ozmerjal in vprašal: Kdo pa je, ki ne zna biti strpljiv?“

Peter Pavel je medtem potoval, prešel Ribnico in Brod ob Kolpi, prešel Mrkopalj in Krivi put, došel k morju in vstopil v staro uskoško gnezdo, kjer je imel komendator Jakob Testaferrata prijatelja komisarja Zandonattija, v čigar hiši je bival in si krepil svoje zdravje.

Odločno je začel utrujeni popotnik povpraševati po komisarjevi hiši, kakor hitro je vstopil v Senj. Prav nič težko mu ni bilo preprašati se in je spoznal, da mora biti Zandonattijeva hiša ugledna. Ostrmel je vendar, ko je stal pred poslopjem, ki je sličilo mogočni palači in je stalo tik ob morju. Ni bil vaje takih hiš in dolgo ni našel, kje bi stopil. Ko pa je našel vhod, je prišel na tlakovano dvorišče in bil zopet v zadregi. Iskal je, kod bi krenil v gorenje prostore, pa ni našel. Ne da bi pomislil, da je podoben od dolge prašne poti bolj počestnemu potepu kakor bogoslovcu, je mislil le eno: kako bo čimpreje zvedel za komendatorja in odločil pot svojega življenja. Ogledeval se je in iskal, ne bi li ugledal človeka, ki bi ga poučil. Tedaj je zaslišal od nekod pred seboj pojoč dekliški glas. Bila je sladka ribiška pesem. Krenil je za glasom, prešel še nekaj hodnik in stal zdaj v čudovitem svitu južnega sonca in morja na stopnicah, ki

so vodile navzdol v majhen vrt in od tam še niže prav k morju. Prav tedaj je prihajala po stopnicah gori mlada, vitka deklica. Gledala je pevaje predse v stopnice in ni videla popotnika, dokler ni stala pred njim. Tedaj pa je plaho vzkliknila.

„Gospodična,“ je zaprosil Glavar, „gospoda komendatorja iščem.“

„Oh,“ je vzkliknila pomilovalno. „Pred tremi dnevi je odpotoval na Malto.“

Deklica se je čudovito naglo uravnovesila spričo nepriljudne in navidezno malopridne Petrove zunanosti. Njegov proseči glas je bil trenutno vzbudil njeno sočutje. Ko pa je zaslišal Peter iz njenih ust, da je komendator odpotoval na Malto, ga je obšla strašna tesnost. Stisnilo mu je grlo, da je zaječal hripavo:

„Na Malto?“

„Verujte mi, pred tremi dnevi. Obžalujem!“ je menila deklica še topleje. Peter je strmeli z odprtimi usti vanjo. Nato se mu je zameglilo. Deklica je videla, kako je prebledel in začel omahovati.

„Dio santo,“ je zaklicala, „ubogi človek, saj bo umrl.“

Popotnik se je sesedel truden in ubit na stopnice in zaječal: „Skala je pretežka... Dein Wille geschehe!“

In poglobil je glavo v dlani in ni videl ne sonca, ki je čudovito kraljevalo na nebu, ne morja, ki je temnozeleno šumelo pod njim, ne deklice, ki je s pomilovanjem gledala nanj in nato planila v hišo in po stopnicah v zgornje prostore. Ko je begala s stopnice na stopnico, je klicala otroško trmasto in plaho: „Ampak, očka, kje si? Tak oglasi se no! Ali spiš? Vstani, pridi! Ubogi človek! Tako mlad je, pa bo moral umreti! Očka, za božjo voljo!“

Pasji lajež je sunil v stanovanju; deklica je planila v sobo. Prepadel in čudeč se se je dvignil iz naslonjača dobrohoten, rdečeličen plešec in zastrmel v deklico in vprašal:

„Ana Marija, moja hči, kaj pa se je zgodilo?“

Deklica je živahno potegnila očeta k oknu in mu pokazala na potnika, ki je bil obnemogel doli na stopnicah...

LUČ

Velika svetloba je tam, kjer se velikodušne duše žrtvujejo za druge v nesebični ljubezni. Kjer je velika svetloba, tam mora biti nekaj, kar izgoreva.

Bog nam daje nekaj svoje močnosti, kadar nam dovoli, da prižgemo luč. Če naredimo to s pravim namenom, bo gorela v božjo čast in ljudem v veselje. Če pa prižigamo v sebičnosti, nevoščljivosti in v sovraštvu, potem to ni luč, ki sveti in ogreva, temveč je žgoč plamen, ki uničuje vse, kar doseže.

Tudi ugasujoča luč more buditi tolažjive misli. Trpljenje in bolest, ki žge kot plamen, prinaša luč in toploto, če smo vdani v božjo voljo. Čim močneje gori sveča, tem hitreje izgoreva. Kakor se spreminja vosek v luč, tako se oplemeniti in dviga vse, kar je slabotnega in nizkega v naši duši, če gori v nas ogenj božje ljubezni. Luč, ki izgoreva, čisti in plemeniti in nosi v sebi novo življenje,

Kdor pa nosi luč v svojih rokah, se ne sme ozirati na desno in levo, temveč mora skrbno varovati plamenček.

Argentina:

Dušnopastirska pisarna,
Ramón Falcón 4158,
Buenos Aires

Brazilija:

Paroquia do
Santissimo Sacramento,
R. Tutoia 1125,
Vila Mariana,
Sao Paulo — S. P.,
Brasil

Z. D. A.:

Rev. Julij Slapšak,
3547 East 80th Street,
Cleveland, Ohio. U. S. A.

Kanada:

Ivan Marn.
131 A Treeview Drive
Toronto 14, Ont.
Canada

Trst:

Marijina družba,
Via Risorta 3,
Trieste, Italia

Italija:

Zora Piščanc,
Riva Piazzutta 18,
Gorizia, Italia

Avstrija:

Naročnino pošiljajte
Mohorjevi družbi
v Celovec

Celoletna naročnina za Ar-
gentino in države, ki nanjo
mejijo (razen Uruguaya)
500 pesov.

za ZDA in Kanado
5 dolarjev;

za Avstralijo 95 šilingov;

za Italijo 2.000 lir;

drugod
protivrednost dolarja.

Naši obiski domovine	377
Za nami je prvi del zбора	578
Vrsta papežev v zgodovini	582
Sveto mašniško posvečenje	586
Boks in morala	592
Oporoka pokojnega nadpastirja	595
Kaj pravijo Nemci o slovanskih apostolih	596
Pavel VI. je govoril	598
Ob četrti obletnici	600
Notranji vzroki nevere	603
Mojster in učenci	604
Za kaj bomo molili?	609
Misli iz ankete	610
Kako naj družina razvija poklic	610
Slovenske ljudske navade	614
Na svetu je zares čudno	618
Po očetovem pogrebu	620
Primorske vesti	625
Quo vadis	626
Kako se kaže delovanje demonov	629
Med nami	633
Odisej iz Komende	637

LETO XXX.

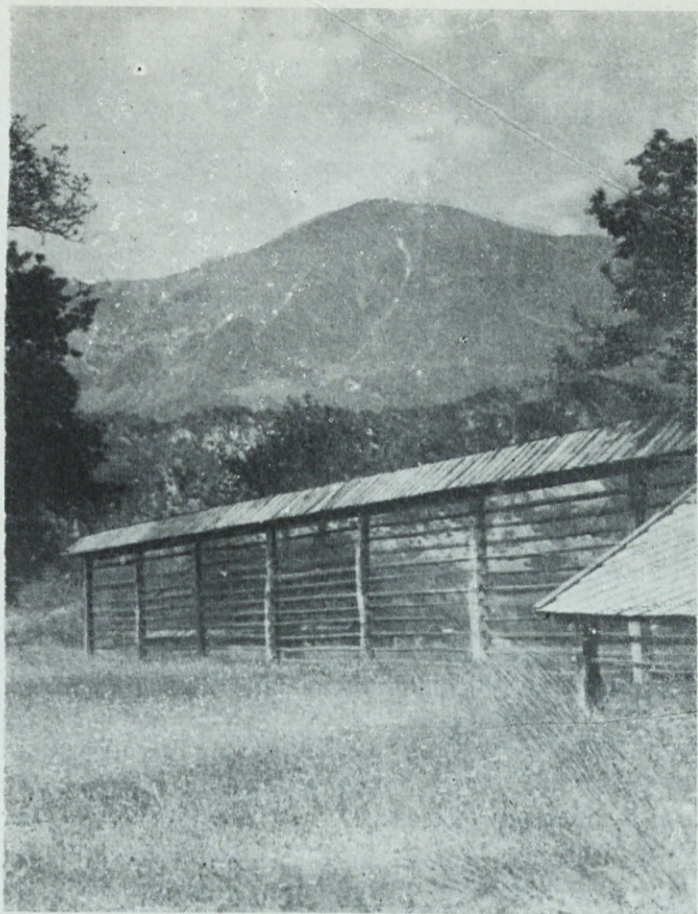
Štev. 10-11

OKT.-NOV. 1963

**duhovno
življenje**
la vida espiritual

slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (Anton Orehar), urejujeta pa dr. Branko Rozman in dr. Alojzij Stare. — Editor responsable: Antonio Orehar. Ramón Falcón 4158, Bs. As. Registro de la Prop. Intel. N° 574.991.

Tiska Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires

Z g o r a j : Slovenija ima polno lepih značilnosti. Nekaj posebnega je „kozolec“, kamor kmetje skladajo snope, da jih potem omlatijo

Naslovna in zadnja stran: Kristus Kralj sveta (lesorez I. Bukovec)

